

Проект

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ 2021-2027 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪКРАЩЕНИЯ	4
СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ	5
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ	7
ВЪВЕДЕНИЕ	8
I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ	9
I.1. Обща характеристика на община Лясковец	9
I.1.1. Местоположение	9
I.1.2. Географски и природни характеристики	10
II. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА	13
II.1. Състояние на местната икономика	13
II.1.1. Национални и регионални тенденции	13
II.1.2. Обща характеристика на местната икономика	14
II.1.3. Инвестиции	26
II.1.4. Производствена техническа инфраструктура	27
II.2. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	30
II.2.1. Основни демографски процеси	30
II.2.2. Пазар на труда	38
II.2.3. Образователна инфраструктура	43
II.2.4. Здравна инфраструктура	46
II.2.5. Социална инфраструктура	48
II.2.6. Културна инфраструктура	51
II.2.7. Спортна инфраструктура	52
II.3. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	53
II.3.1. Транспортна инфраструктура и пътна мрежа	53
II.3.2. Водоснабдителна мрежа	55
II.3.3. Телекомуникационна и Съобщителна мрежа	57
II.3.4. Енергийна мрежа, вкл. ВЕИ и енергийна ефективност	57
II.4. Екологично състояние и рискове	61
II.4.1. Канализационна мрежа и пречистване на отпадъчни води	61
II.4.2. Управление на битовите отпадъци	62
II.4.3. Състояние на околната среда	63
II.4.4. Екологични рискове	66
II.5. Анализ на административния капацитет на общинската администрация	70
II.5.1. Институционален капацитет	70

III.5.1. Финансов капацитет	71
II.6. Анализ на културно-историческото наследство и елементи на градското културно наследство	72
II.7. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор	74
II.7.1. Селищна структура	74
II.7.2. Жилищна инфраструктура	76
II.8. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници	77
II.9. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение	78
II.10. SWOT-анализ	79
II.11. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД	81
III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.	85
III.1. Цели и приоритети на регионалната политика в Р. България	85
III.2. Съгласуваност с европейски и национални стратегически документи.....	87
III.3. Визия.....	88
III.4. Стратегически цели	88
III.4. Приоритети за развитие	90
IV. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	102
IV.1. Цели	103
IV.2. Нива на комуникация	103
IV.3. Целеви групи.....	104
IV.4. Дейности за постигане на целите	106
V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ	109
VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ....	111
VII. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	113
Мярка 2.1 „Подобрение на водоснабдителната и канализационна инфраструктура“	115
VIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО	116
IX. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	117

СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
ДГ	Детски градини
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДСП	Домашен социален патронаж
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕС	Европейски съюз
ЕСМ	Енергоспестяващи мерки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МСП	Малки и средни предприятия
НПО	Неправителствена организация
НП	Национална програма
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПУП	Подробен устройствен план
ОУП	Общ устройствен план
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1: Средни температури и валежи на територията на община Лясковец.	11
Фигура 2: Динамика на БВП на глава от населението в България, Северен централен район и област Велико Търново, 2010-2018 г., в лв.	14
Фигура 3: Принос на нефинансовите предприятия в община Лясковец в развитието на областната икономика	15
Фигура 4: Динамика и ръст на икономиката в община Лясковец по основни показатели, в хил. лв. и процент на растеж, 2014-2018 г.....	15
Фигура 5: Сравнителни данни за принос на икономическите сектори (нефинансови предприятия) в дела на произведена продукция в община Лясковец, 2014 г. спрямо 2018 г., в %.....	16
Фигура 6: Разпределение на предприятия по икономически сектори, 2018 г. ...	17
Фигура 7: Сравнителен анализ в динамиката на основните показатели 2017 г. спрямо 2014 г. и постигнат ръст в сектор „Индустрия“ по основни икономически показатели.....	18
Фигура 8: Разпределение на предприятията от преработващата промишленост в община Лясковец	19
Фигура 9: Сравнителен анализ в динамиката на основните показатели 2017 г. спрямо 2014 г. и постигнат ръст в сектор „Индустрия“ по основни икономически показатели	21
Фигура 10: Брой посетители, нощувки и среден престой на посетителите в дни, 2014-2019 г. (община Лясковец).....	22
Фигура 11 Сравнителен анализ в динамиката на основните показатели 2017 г. спрямо 2014 г. и постигнат ръст в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ по основни икономически показатели	23
Фигура 12: Регистрирани земеделски производители на територията на община Лясковец, 2014-2019 г.....	24
Фигура 13: Сравнителни данни за размера и темпа на растеж на Разходите за придобиване на ДМА в община Лясковец и област Велико Търново – 2014-2018 г.....	26
Фигура 14: Преки чуждестранни инвестиции на човек от населението - сравнителен анализ, в евро 2012-2018 г.....	27
Фигура 15: Средногодишен брой на населението в община Лясковец, общо и по местоживееене, 2000-2019 г.....	30

Фигура 16 Динамика на коефициентите на прираст в община Лясковец и област Велико Търново за периода 2010-2019 г., в промили (%)	31
Фигура 17: Коефициенти на раждаемост и смъртност (в промили) и брой родени и умрели лица в община Лясковец, 2010-2019 г.	32
Фигура 18: Възрастова пирамида на населението в община Лясковец, към 31.12. 2019 г.	34
Фигура 19: Разпределение на населението в под, във и над трудоспособна възраст в община Лясковец 2010-2019 г.в %.....	35
Фигура 20: Прогноза за развитие на населението в община Лясковец и по населени места до 2030 г.	36
Фигура 21: Активно население и коефициент на икономическа активност в община Лясковец	38
Фигура 22: Динамика в коефициента на заетост в община Лясковец, Р. България и Североизточен район през последните четири години (в %), ранг	39
Фигура 23: Динамика на регистрираните безработни лица и коефициента на безработица в община Лясковец 2010 г. - юни 2020 г. (в дясно).....	41
Фигура 24: Динамика в броя на учениците и децата в детските градини в община Лясковец за периода 2010/2011-2019/2020 г., абсолютна стойност (индекс на растеж в процент).....	43
Фигура 25: Динамика на посещенията в читалищата в община Лясковец, 2014-2019 г., брой	51
Фигура 26: Оценка на състоянието на общинската пътна мрежа и необходимите действия.....	54
Фигура 27: Оценка на състоянието на уличната мрежа в община Лясковец.....	55
Фигура 28 Водоснабдителна система „Йовковци“ (ВСЗ 1).....	56
Фигура 29: Структура на общинска администрация Лясковец.....	70
Фигура 30: Разпределение на културно-историческото наследство в община Лясковец според значението	72
Фигура 31: Главни и второстепенни оси на урбанизация.....	75
Фигура 32: Пространствена и функционално-йерархична структура на мрежата от населени места в община Лясковец	75

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Сравнение в динамика и дела на средномесечната брутна заплата на наетите лица в община Лясковец (лв.) спрямо Р. България и Северен централен район	40
Таблица 2: Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ в община Лясковец.	46
Таблица 3: Сравнителните данни на покритие на лекари и лекар по дентална медицина спрямо населението към 31.12.2019 г.	47
Таблица 4: Сравнителен анализ на гъстотата на пътната мрежа км/ м ²	53
Таблица 5: Защитени зони от мрежата „Натура 2000	65
Таблица 6: Идентифицирани основни проблеми свързани с околната среда .	114

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Лясковец за периода 2021 – 2027 г. (ПИРО) е част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на общината и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

ПИРО на община Лясковец 2021-2027 г. влиза във взаимодействие с приетия от община Лясковец общ устройствен план (ОУП), като се изработва за цялата територия на общината, но с по-кратък хоризонт (7 години), и се разработва в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР). ПИРО е стратегически и програмен документ, който определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината (и нейния център) и връзките ѝ с други общини, като съдържа конкретни параметри за развитието на територията и планират ресурсната обезпеченост на изпълнението, докато ОУП определя преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана.

Съгласно ЗРР, ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината и осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

В допълнение ПИРО следва да бъде разработен и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и да допринася в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

ПИРО като стратегически документи обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията.

I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ

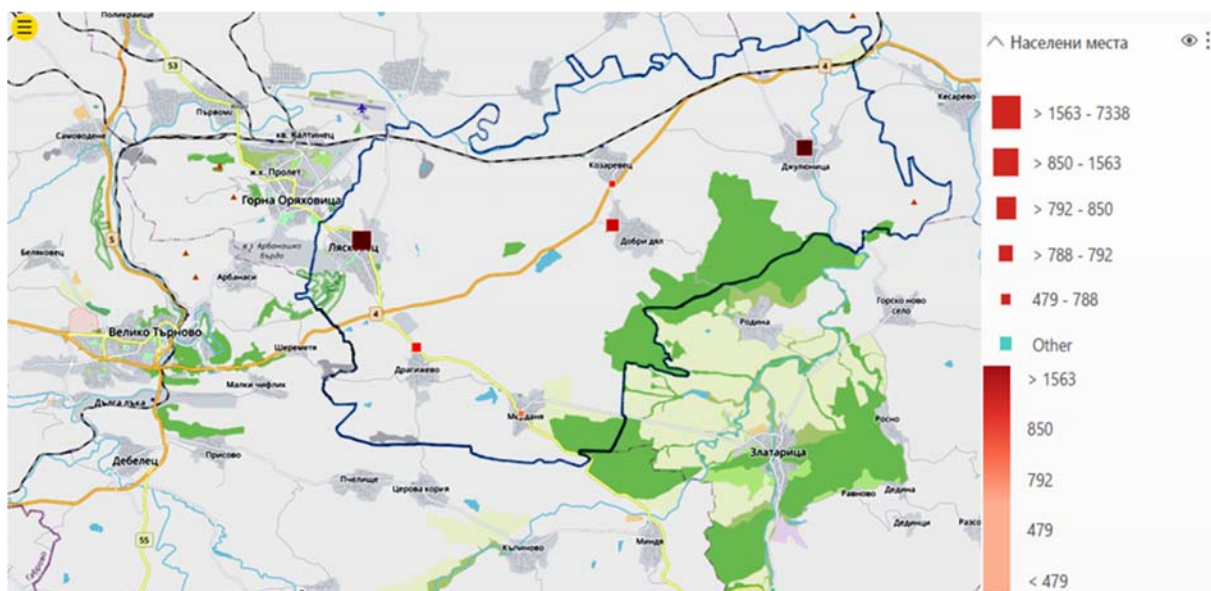
I.1. Обща характеристика на община Лясковец

I.1.1. Местоположение

Община Лясковец е разположена в Северна България на територията на област Велико Търново. С площ от 177,4 km² (3.81% от територията на областта), общината е девета по големина в рамките на област Велико Търново. Административно, общината е част от Северен централен район. Общинският център е в непосредствена близост до градовете Велико Търново и Горна Оряховица.

На север общината граничи с община Горна Оряховица, на изток с община Стражица, на юг с община Златарица, на югозапад с община Велико Търново; Общината е обградена от юг и запад от Арбанашкото плато и Чуката, а е открита на север и изток към долината на река Янтра и Дунавската равнина.

Селищата в общината са свързани помежду си с пътни комуникации, които са добре развити. През територията на общината минава шосейните магистрали София – Варна (I-4, E772), и главен път Русе – Кърджали (E85), както и ж.п. линията София-Мездра-Горна Оряховица-Варна с изградени на територията на общината ж. п. гари при селата Козаревец и Джулюница.

Историческа обвързаност и свързаност с други територии

Община Лясковец има изградени исторически и социално-икономически връзки със съседните общини. Като част от агломерационния ареал Велико Търново – Горна Оряховица – Лясковец, общината има силни функционални връзки със общините от ареала, по-линия на здравни, икономически, образователни и културни връзки. Улеснената транспортен достъпност осигурява възможност за ежедневна мобилност на работна ръка, образователна мобилност (особено за децата след 7-ми клас), както и достъп до голям пазар за местните търговци и производители.

Силна свързаност общината има и с община Стражица, като връзките допълнително се засилиха посредством създадената съвместна Местна инициативна група „Лясковец-Стражица“, в които се търсят решения на общи проблеми на територията на двете общини.

I.1.2. Географски и природни характеристики

Релеф

Релефът е хълмист и равнинен. Общината попада в две физикогеографски области: най-северната част на Средния Предбалкан и най-югоизточната част на Средната Дунавска равнина.

В югозападната и в най-източната част на общината попадат части от три ниски възвишения, които принадлежат към Средния Предбалкан. Югозападно от гр. Лясковец се издигат най-източните части на Арбанашкото плато, която е и най-високата точка на общината – 440 м. н.в. Южно от него и с. Драгижево и с. Мерданя, по границата с Община Велико Търново се простират северните склонове на Присовския рид, с максимална височина връх Алиев трап (426 м.). В най-източната част, източно от с. Джулюница, по границата с общините Стражица и Златарица се издига възвишението „Романа“, с височина от 427 м.

Северната част на общината, се заема от широката и равна долина на река Янтра, като тук се намира и най-ниската точка от 64 м. н.в.

Климатични и природни характеристики

Климатът на общината е умерено-континентален, характеризира се с горещо лято и студена зима. Средногодишната температура е между 13 – 15°C, като се наблюдава висока годишна амплитуда от 25.2°C. В последните няколко години се забелязва тенденция към известно смекчаване на климата.

Годишното количество на валежите е под средното за страната. Средните температури и валежи се характеризират с висок интензитет през месеците март, април, май и юни. Във връзка с общия характер на разпределението на валежите понякога се появяват периодични засушавания.

Фигура 1: Средни температури и валежи на територията на община Лясковец

Източник: Meteoblue, Програма за енергийна ефективност до 2030 г.¹

За района на община Лясковец количествата на средната годишна сума на падащата слънчева радиация са между 1250 и 1400 kWh/m.

Преобладаващите ветрове са със западна, северозападна и източна компонента, с относително висока средна скорост, което спомага аерацията на въздуха и изнасяна на замърсителите от застроените територии. В същото време, високият процент безветренно време спомага за натрупване на замърсители във въздушния басейн над гр. Лясковец, което налага изключителното внимание при планирането на териториалното разположение на производствените дейности, замърсяващи въздуха.

Почви и полезни изкопаеми

Най-разпространени почвени типове на територията на общината са излужени черноземи, тъмносиви горски почви и сиви горски почви. Структурата на почвената покривка и климатичните особености се явяват благоприятна база за развитие на зърнено-житни, технически и маслодайни култури, лозя и овощни насаждения. По поречията на реките алувиално-делувиално ливадни и алувиално-ливадни почви. Почвената ерозия се слаба до средна, като само на отделни места се срещат участъци със силно ерозирали до каменливи почви.

На североизток от гр. Лясковец има залежи от мергели и глина. В землището на с. Драгижево има големи количества от карстови варовици.

Води

Водните ресурси в района се формират главно от повърхностни водоизточници, които се захранват главно от валежите. В северната част на общината протича част от средното течение на река Янтра. Реката се характеризира със значителни сезонни колебания, като в режима ѝ се очертават главно две фази: пролетно

¹ Приета с Решение на № 87/30.04.2020 г. на Общински съвет - Лясковец

пълноводие и лятно - есенно маловодие. Повърхностните води се отичат към р. Янтра, чрез сравнително равномерно разпределени дерета.

В източната част на общината протича р. Джулюница, която е ляв приток на р. Лефеджа, с дължина 83.5 км и водосборна площ от 882 км², като по голяма част от който е извън общината - формиран от притоците Веселина, Златаришка и Бебровска реки. Реката преминава през землището и населеното място с. Джулюница. Средно годишно водно количество при с. Джулюница възлиза на около 6.5 м. куб./сек, а средногодишния отток около 200 млн. м. куб. На брега на р. Джулюнска, североизточно от с. Джулюница има изградена защитна дига с дължина 6.1 км.

Подземните води на територията на общината са карстови и порови. Подземния поток се движи в посока към река Янтра, следвайки наклона на терена. Нивото на тези води е установено от 0.3 до 7-8 м. от повърхността на терена. То е в пряка зависимост от годишния ход на валежите.

На територията на общината има изградени 14 микроязовири, с местно значение с обща площ от 994.391 дка, като най-големи от които са яз. „Пехчана“ (429.04 дка, на югозапад от с. Добри дял) и „Черни мост“ (282 дка, северозападно от с. Мерданя). Микроязовирите са подходящи за спортен риболов, като в тях се различни видове риби – шаран, мрена, бяла риба и др.

Флора и фауна

Горските масиви са със сравнително малка площ и включват предимно широколистна растителност. Най-характерни горски растителни видове са смесените листопадни гори.

Фауната обхваща различни видове и подвидове дребни бозайници, гризачи, птици, земноводни, влечуги.

II. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

II.1. Състояние на местната икономика

II.1.1. Национални и регионални тенденции

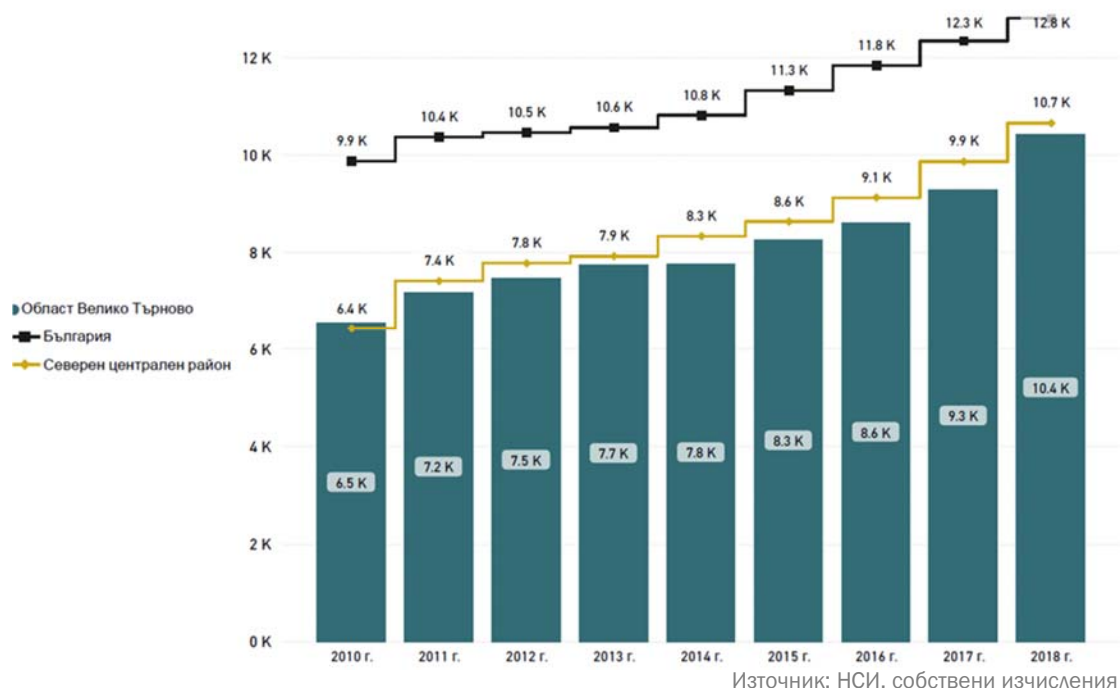
Община Лясковец попада в границите на Север централен район, които произвежда 7.7% от БВП на страната, а област Велико Търново допринася със средно около 2,3% за последните 5 г. за растежа на БВП в страната. Данните² показват, че областта има сходен икономически растеж в сравнение с националните тенденции.

БВП на човек от населението в Север централен район е под средното за страната, като в края на 2018 г. достига до 83% от средната стойност в страната спрямо 65% през 2010 г. За област Велико Търново, данните показват сходна динамика, като БВП на човек от населението нараства от 6,549 лв. (2010 г.) до 10,434 лв. през 2018 г. Констатираните различия намаляват през последните девет години (виж фигурата по-долу), но основният фактор е свързан с по-бързия темп на намаление на население в сравнение с националните тенденции.

² Регионалните данни за БВП се събират на ниво NUTS II, като на ниво NUTS III, са ограничени и се представят с 2 години назад, като на ниво община не се поддържат

Фигура 2: Динамика на БВП на глава от населението в България, Северен централен район и област Велико Търново, 2010-2018 г., в лв.

II.1.2. Обща характеристика на местната икономика

Общината е един от важните икономически центрове за област Велико Търново, със силно развития си машиностроителен отрасъл, като в промишленото производство са ангажирани 73.4% от заетите в общината³. В допълнение, районът има и много сериозни традиции в областта на зеленчукопроизводството, благодарение на които може да бъде доразвит непълноценно експлоатираният й към момента потенциал.

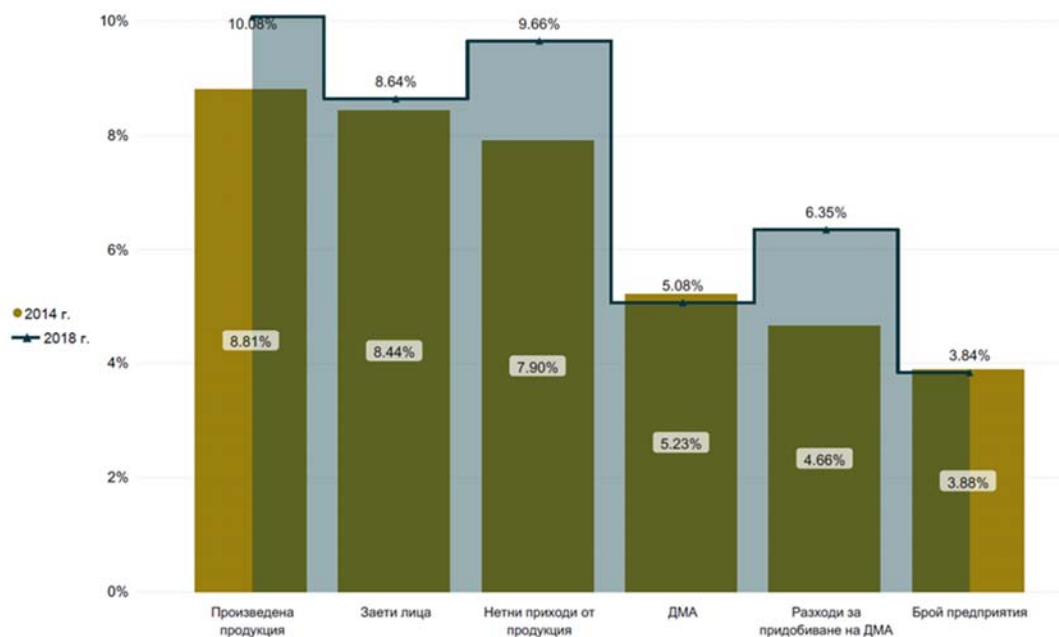
Значението на общината, се потвърждава и от приноса на местните предприятия в развитието на икономиката на областта. През 2018 г. над 10% (ръст от 1.2 процентни пункта), от произведената продукция и 9.7% от нетните приходи (ръст от 1.5 процентни пункта), са реализираните от предприятията опериращи на територията на общината. За последните пет години с 1.7 процентни пункта е отчетеното увеличение на приноса на местните предприятия в извършените разходи за придобиване на ДМА, а 8.6% от всички заети лица в областта, работят в местните предприятия.

Промяната в приноса на местните предприятия в развитието на областната икономика през последните пет години е показана в следващата фигура.

³ По данни на НСИ

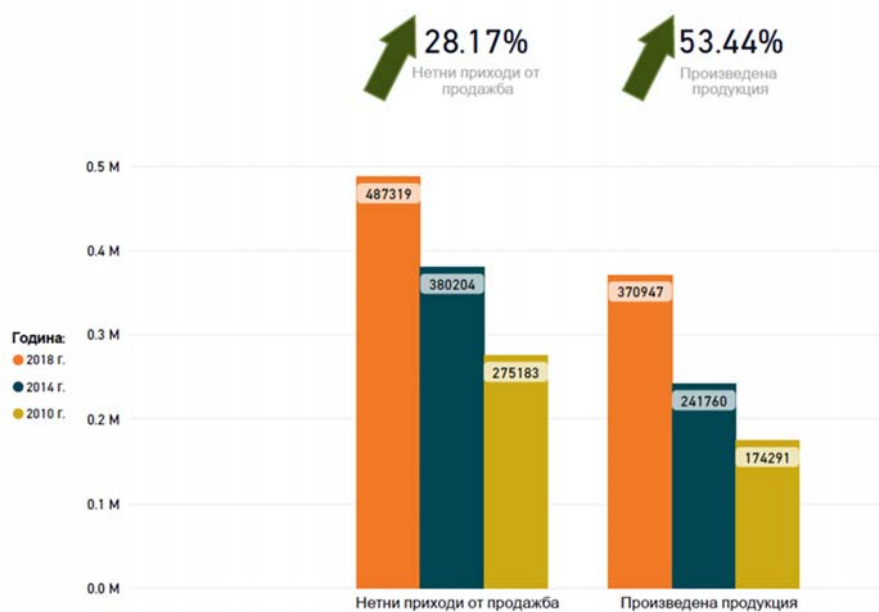
Фигура 3: Принос на нефинансовите предприятия в община Лясковец в развитието на областната икономика

Източник: НСИ, собствени изчисления

След постепенното стабилизиране на основните външни пазари след 2011-2012 г., официалните данни сочат положителна тенденция в развитието на местната икономика в периода 2014-2018 г., което е илюстрирано в следващата фигура.

Фигура 4: Динамика и ръст на икономиката в община Лясковец по основни показатели, в хил. лв. и процент на растеж, 2014-2018 г.

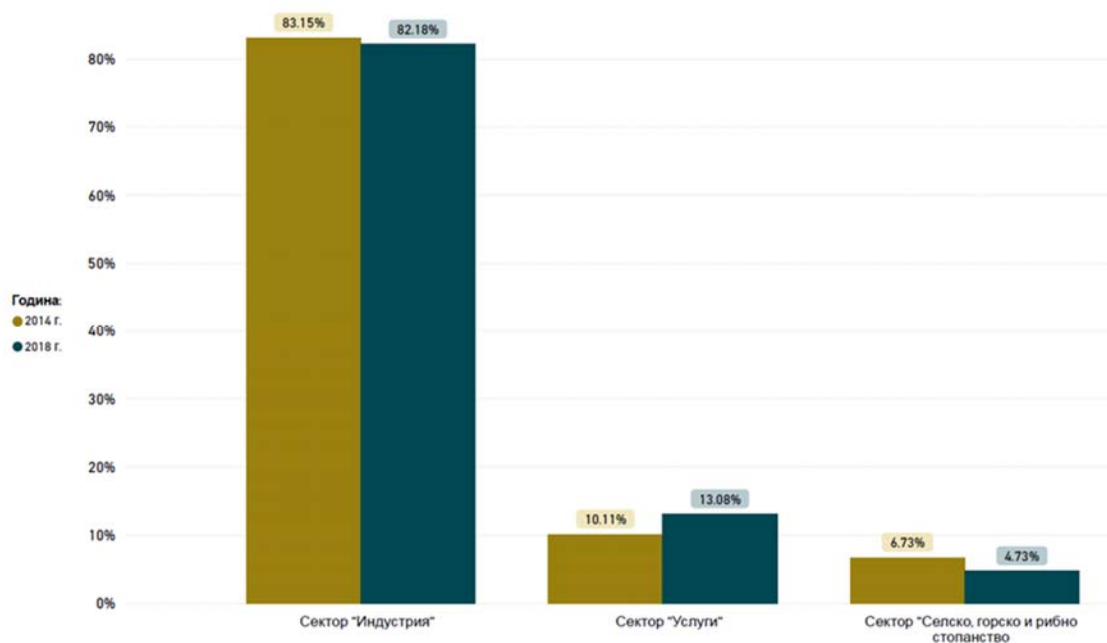
Източник: НСИ, собствени изчисления

Наблюдаваните тенденции в развитието на местната икономика се дължат на повишаване на добавената стойност и производителността на труда, като произведената продукция на 1000 души нараства с близо 62% от 18 921 лв. до 30 702 лв. през 2019 г. Ако през 2014 г. произведената продукция на 1000 души в общината е с близо 5% по-висока от средната за страната (18 001 лв.) и с над 41% по-висока от средната за област Велико Търново (11 072 лв.), то през 2018 г. данните сочат, че разликата нараства значително достигайки до 23% спрямо средното ниво за страната (23 508 лв.) и 52% спрямо област Велико Търново (14 517 лв.).

Значителното нарастване на приноса на местните предприятия в произведената продукция в област Велико Търново, се дължи на наличието на няколко големи и средни предприятия със структуроопределящ характер в индустриалния сектор („Аркус“ АД, „Прити 95“ ООД, „Мултимес Груп“ ООД, „Кехлибар“ ООД и др.) и сектор услуги („Грестокмерс“ ЕООД, „Димаго“ ООД и др.).

Фигура 5: Сравнителни данни за принос на икономическите сектори (нефинансови предприятия) в дела на произведена продукция в община Лясковец, 2014 г. спрямо 2018 г., в %

Източник: НСИ, собствени изчисления

Независимо от намалението с 1.2% на приносът на сектор „Индустрия“, местната икономика е силно доминирано от някои водещи промишлени производство в отраслите - машиностроене, металообработване и хранително-вкусова промишленост.

II.1.2.1. Структура на предприятията в община Лясковец

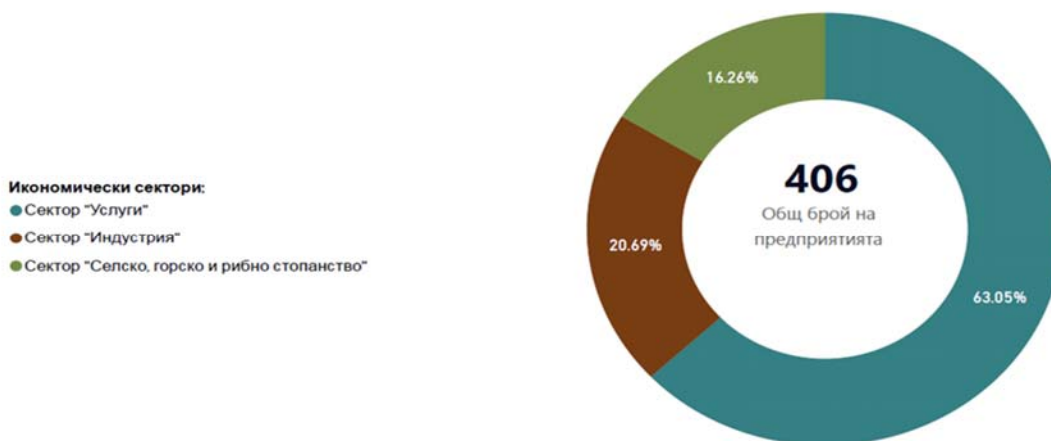

През 2018 г. в община Лясковец са регистрирани рекордните за последните девет години 406 предприятия, като нарастването в техния брой е 2.3% спрямо предходната (2017 г.) и 24.2% спрямо 2010 г. Нарастването на общия брой на предприятията (макар и с различен интензитет) през периода подсказва съществуването на позитивни нагласи сред предприемачите по отношение на условията за развитие не само на местната икономика, но и националната.

В структурно отношение няма съществени изменения спрямо 2014 г. Преобладават микропредприятия (до 9 заети) и малките предприятия, с приблизителен относителен дял от 96.8% от общия брой. Средните и големите предприятия заемат дял от близо 3.2% от всички действащи предприятия на територията на община Лясковец, но оформят нейния икономическия профил. Макар, средните предприятия да имат относително нисък дял в структурата на местната икономика, те имат по-висок дял на продажбите в експорта и са по-силно зависими от външните пазари.

През 2018 г. с най-голям относителен дял са предприятията в сектор „Услуги“ – 63.1%, като спрямо данните за 2014 г. се отчита лек спад в броя на предприятията с 1.2 процентни пункта. Сходна е ситуацията и в сектор „Индустрия“, където делът на предприятията намалява с 0.6 процентни пункта. По отношение на сектор „Селско, горско и рибно стопанство“, за последните пет години се наблюдава ръст в броя на предприятията с 15.7%, което се отразява и в увеличаване на техният дял от 14.5% (2014 г.) до 16.3% (2018 г.) в общата структура.

Фигура 6: Разпределение на предприятията по икономически сектори, 2018 г.

Източник: НСИ, собствени изчисления

Броят на заетите лица е доста променлива величина за по-голяма част от предприятията през периода 2014-2018 г. Данните за средния брой заети показва нарастване от 12 заети през 2014 г. до 14 заети в едно предприятие (среден ръст от 14%). Най-сериозно е увеличението в икономическите дейности „Хотелиерство и ресторантьорство“ (248%), „Търговия; ремонт на автомобили и

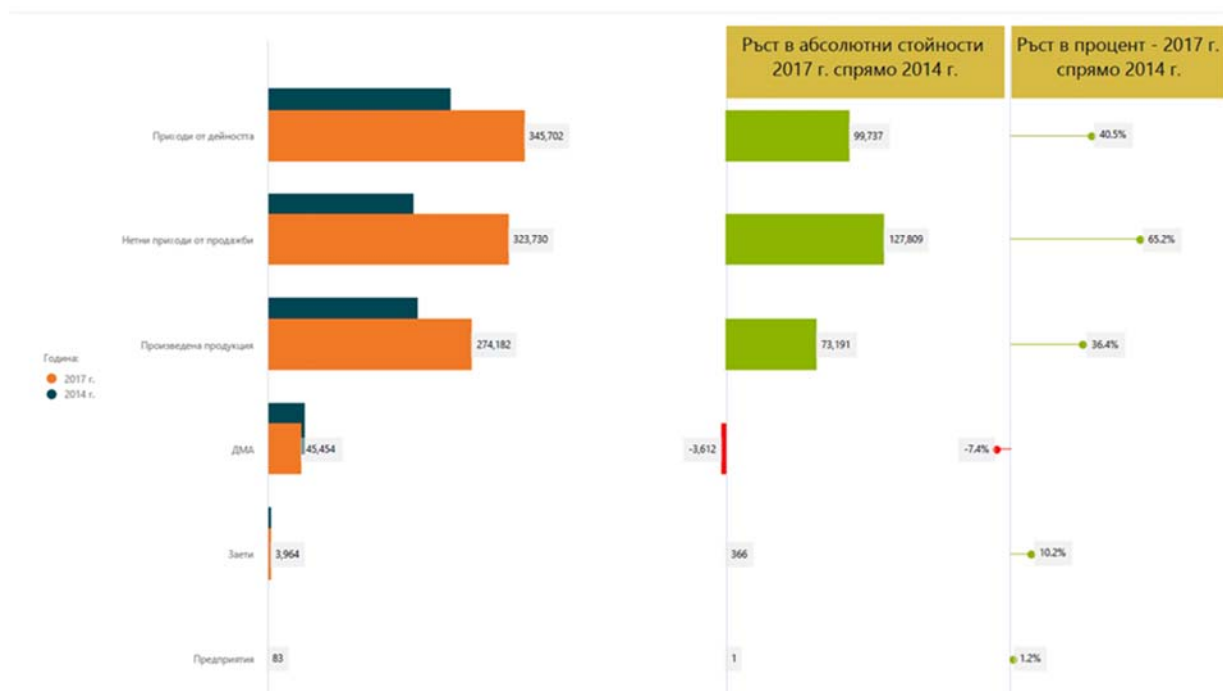
мотоциклети“ (40%) и „Транспорт, складиране и пощи“ (30%). Независимо от наблюдаваното увеличението на абсолютния брой на предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“, средния брой на заетите лица в предприятията в периода намалява с 21%.

Микро и малките предприятия ориентирани в по-голяма степен към местния пазар и тяхното развитие до голяма степен, е свързано с растежа на националната икономика, доходите на населението и тенденциите при индивидуалното (частно) потребление. Средните и големи предприятия имат по-висок дял на продажбите в експорта и са по-силно зависими от външните пазари.

I.1.2.2. Развитие на сектор „Индустрия“

В края на 2017 г. в сектора са регистрирани 83 предприятия, в които работят 3 964 души. Слабото нарастване на броя предприятия спрямо 2014 г. и по-високия темп на увеличение на произведената продукция и нетните приходи от продажба, показва значимо подобрене в производителността и нарастване на добавената стойност.

Фигура 7: Сравнителен анализ в динамиката на основните показатели 2017 г. спрямо 2014 г. и постигнат ръст в сектор „Индустрия“ по основни икономически показатели

Източник: НСИ, собствени изчисления

През 2018 г. и 2019 г. положителната тенденция в развитие на индустриалното производство в общината продължат, като темповете на растеж са по-високи от средните за страната. В резултат на кризата с КОВИД -19 и въведеното извънредно положение в страната през месец март 2020 г., прогнозите сочат намаляване на

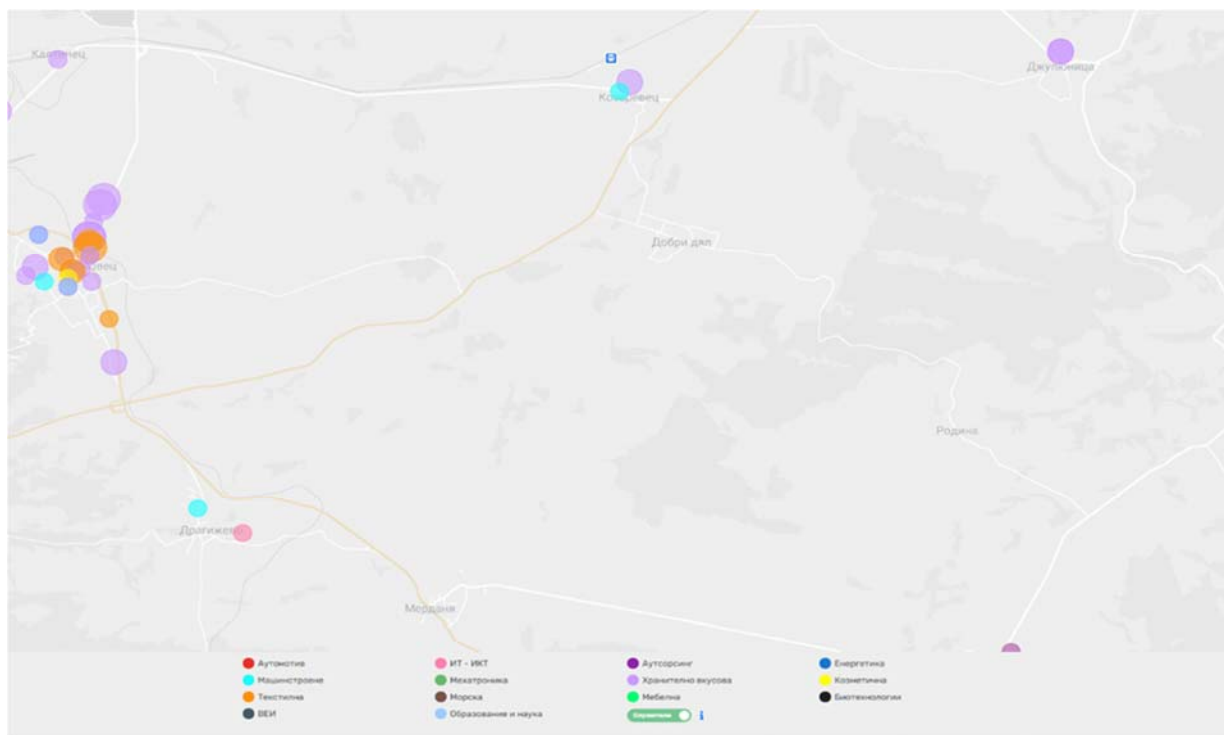

реализираните нетни приходи от продажба и произведената продукция на основните структуроопределящи предприятия в местната икономика. Очакванията са към втората половина на 2021 г. постепенно обръщане на тенденцията и връщане на посоката за растеж.

Преработваща промишленост

Делът на преработващата промишленост в произведената продукция в общината достига до 78.5%% през 2017 г. спрямо 81.9% през 2014 г. На територията на общината оперират 84 предприятия от преработващата промишленост, като за 2018 г. заетите лица в тях достигат до близо 70% от всички заети. Основните отрасли имащи и структуроопределящо значение за местната икономика са машиностроене („Аркус“ АД, „Армако“ АД, „Прити 95“ ООД и др.), хранително вкусовата промишленост („Кехлибар“ ООД, „Мултимес Груп“ ООД, Винпром „Лясковец“ ООД, „Домат“ АД и др.), шивашката и текстилна промишленост и химическа промишленост. Основната част от преработвателните предприятия са разположени в гр. Лясковец.

Фигура 8: Разпределение на предприятията от преработващата промишленост в община Лясковец

Източник: Изпълнителна агенция за насърчаване на малки и средни предприятия, <https://bgindustry.com/bg>

Големите и част от средните предприятия са с експортна насоченост, което определя и силната зависимост от търсенето на международните пазари. Значението на сектора се допълва и от високата добавена стойност, като предприятията от преработващата промишленост генерират близо 68% (74 599

лв.) от добавена стойност по факторни разходи създадена от местните предприятия.

Строителство

През периода 2014-2017 г., отрасъла бавно се възстановяваше от икономическата криза през 2008-2011 г. В края на 2017 г. функционират 14 предприятия, като нарастването е с 55.6% спрямо 2014 г. Местните фирми са предимно малки, насочени към извършване на ремонтни дейности, реконструкция и жилищно строителство. В края на 2017 г. се отчита значителен ръст на произведената продукция от близо 80% и на нетните приходи от продажби от 84%. Това мотивира активността и води до постепенно увеличаване както на инвестициите, така и на крайния продукт.

II.1.2.3. Развитие на сектор „Услуги“

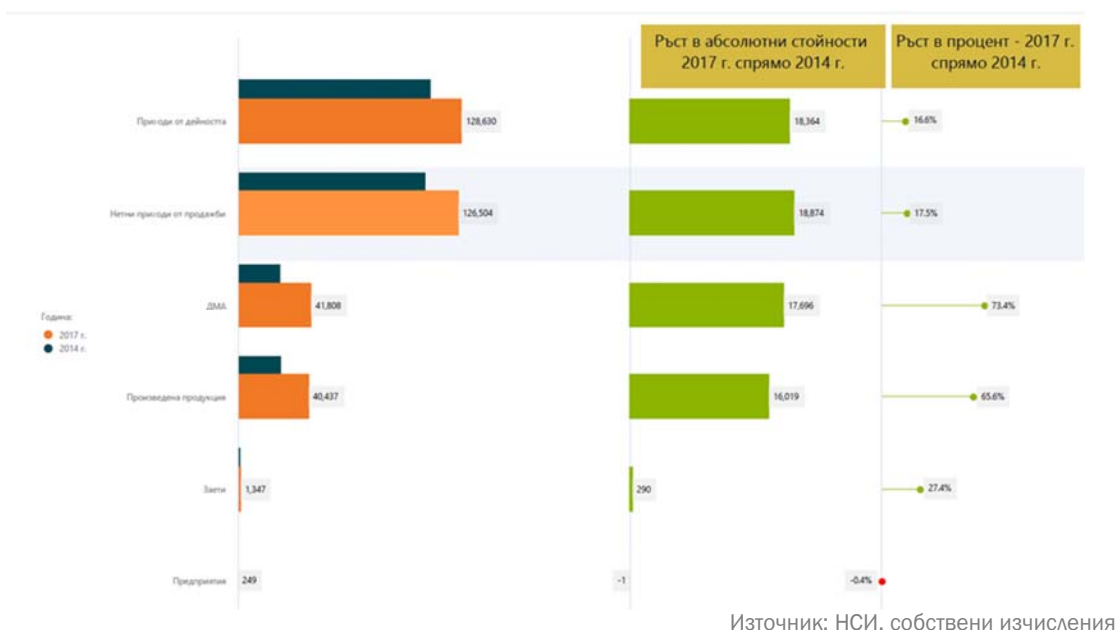
Динамиката в развитието на сектора през последните години е силно. Наблюдава се увеличение на броя на заетите лица в местните предприятия с 27.4%. Секторът формира 11.8% от произведената продукция и 26.3% от нетните приходи от продажби. Сериозен ръст се отчита по отношение на ДМА, които са нараснали с над 73% през последните години, достигайки 37.8% от всички ДМА. Като цяло, отчетения ръст през последните години в сектора, изпреварва средният темп на растеж в общината, което води до нарастване на приноса на сектора в местната икономика.

Най-много регистрирани предприятия на територията на общината има в дейност „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 130 бр., които реализират 5.5% от общата продукция в общината и генерират близо 22% от нетните приходи от продажби, но формират едва 10.4% (11 414 лв.) от добавена стойност.

Независимо, че на дейност „Транспорт, складиране и съобщения“ има сравнително ограничен принос към местната икономика данните сочат, че след 2014 г. се наблюдава ускорено развитие. Оценката относно ефективността на разходите показва, че през 2017 г. средната стойност е 8.2%. Предприятията опериращи в икономическата дейности регистрират ръст от 131.1% на произведената продукция (17,803 хил. лв. при средногодишен темп от 32.8%), 132.5% на нетните приходи от продажби (18,310 хил. лв. при средногодишен ръст от 33.1%) и близо 37% ръст на дълготрайните материални активи.

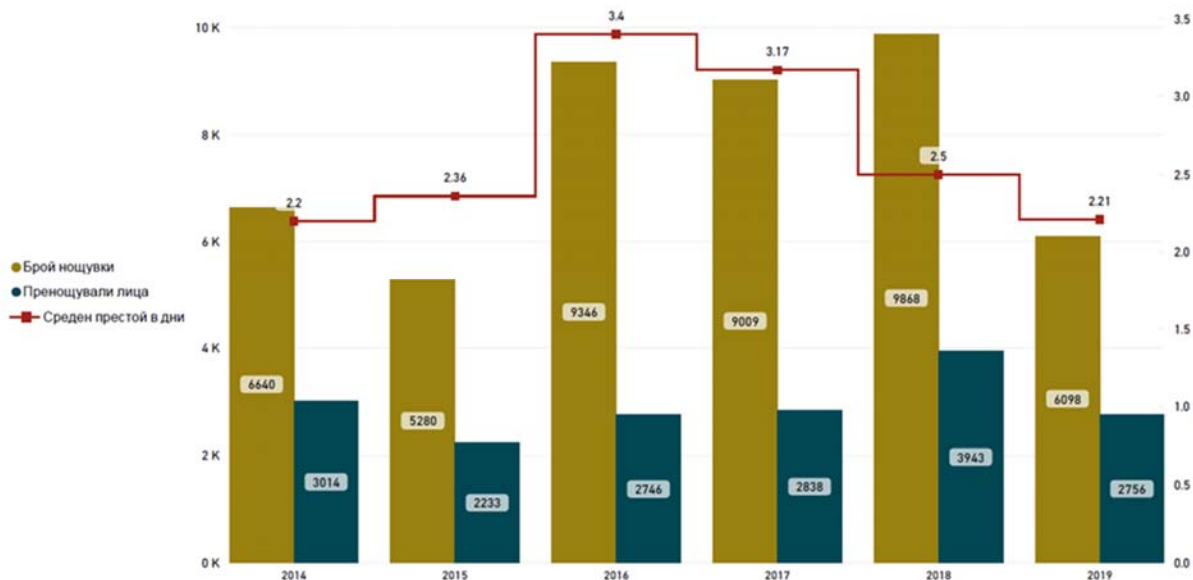
Фигура 9: Сравнителен анализ в динамиката на основните показатели 2017 г. спрямо 2014 г. и постигнат ръст в сектор „Индустрия“ по основни икономически показатели

Икономическа дейности „Хотелиерство и ресторантьорство“ показва положително развитие, но все още има сравнително слаб принос в местната икономика. Приносът към местната икономика е между 0,5% до 2.0% от произведената продукция. Към 2020 г. са налични общо 9 (девет) места за настаняване с общ капацитет от 334 места и един къмпинг разположен в с. Драгижево. Основната част от местата за настаняване (70%) са категоризация от една звезда. Основната част от посетителите и пренощуващите лица са българи, като техният относителен дял се движи от 99% (2014 г.) до 95% (2019 г.). Единственото изключение е 2018 г., когато се отчита значителен дял на чуждестранните посетители, които са съставлявали 9% от пренощуващите лица и са реализирани 11% от ношувките.

Фигура 10: Брой посетители, нощувки и среден престой на посетителите в дни, 2014-2019 г. (община Лясковец)

Източник: Общинска администрация

Данните за динамиката на посетителите показва значителни вариация през последните шест години. Най-добро е представянето през 2018 г., като нощувките са 48.6%, а посетителите са с 30.8% над постигнатите резултати през 2014 г.

Останалите икономически дейности имат по-слабо значение в развитието на местната икономика, като формират между 9-11% от произведената продукция в общината и между 1-3% от генерираните нетни приходи от продажба.

Основният потенциал за развитие и разположението му в близост до гр. Велико Търново не дават предпоставки за определяне на туризма в общината, като самостоятелна дестинация за посещения. Основната посока за развитие на туризъма е свързана с използване на потенциала и възможностите базирани на:

- ⇒ Културно-историческото наследство допълнен със културни и художествени дейности;
- ⇒ Развитие на любителски водни спортове, както и за риболов;
- ⇒ Използване на близостта на общината до гр. Велико Търново и Арбанаси и включване в общи туристически маршрути;
- ⇒ Обособяване на зони за отдих и рекреация в близост и около знакови културно-исторически обект и природни обекти (напр. водоеми).

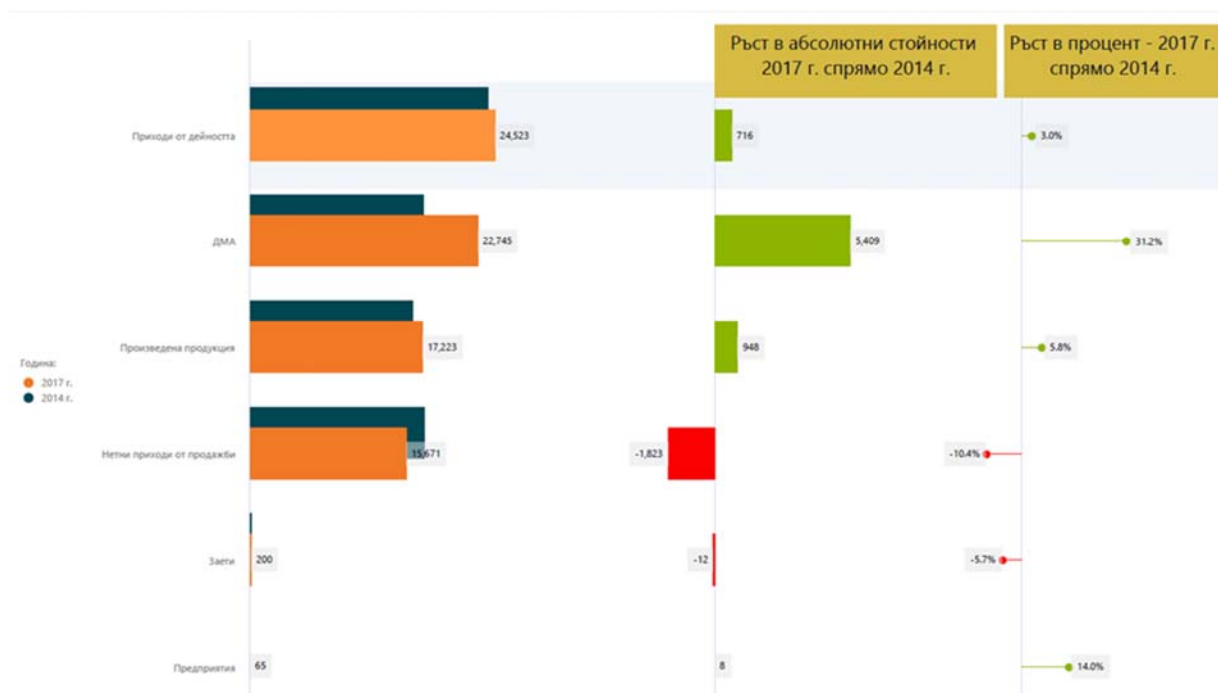
II.1.2.4. Развитие на сектор „Селско, горско и рибно стопанство“

Приносът на сектора в местната икономика е сравнително ограничен, като предприятията формират около 5% от произведената продукция и 5.4% от нетните

приходи от продажби (спад с 10.4%). Сериозен ръст се отчита по отношение на ДМА, които са нараснали с над 31% през последните години, достигайки 20.6% от всички ДМА. Като цяло, отчетения ръст през последните години в сектора, изпреварва средният темп на растеж в общината, което води до нарастване на приноса на сектора в местната икономика.

Фигура 11 Сравнителен анализ в динамиката на основните показатели 2017 г. спрямо 2014 г. и постигнат ръст в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ по основни икономически показатели

Източник: НСИ, собствени изчисления

Земеделските земи възлизат на 139 373.63 дка⁴ (78.6% от територията на общината) от които ползваемите земи възлизат на 87.1%, от които ниви с площ от 97 684 дка. Близо 57% от имотите са в размер от 3 до 10 дка. Останалите имоти са съсредоточени предимно в земеделски кооперации и арендатори с над 100 дка., което позволява по-пълноценно развитие на пазарно-ориентирани стопанства. Най-големите площи обработваеми земи са разположени в землищата на гр. Лясковец и с. Джулюница.

⁴ По данни на НСИ

Данните за регистрираните земеделски производители на територията на община

Фигура 12: Регистрирани земеделски производители на територията на община Лясковец, 2014-2019 г.

Лясковец сочи, че към 2019 г. са регистрирани общо 107 земеделски производители. Това е намаление с 10.8% спрямо 2014 г. и с 18.1% спрямо 2016 г.

Едни от причините за отчетеният спад на регистрираните земеделски стопани през 2018 г. и 2019 г., се дължи на:

- преустановяване на дейност на земеделски стопани по проекти по подмярка Б.1. – „Стартова помощ за млади земеделски производители“;
- отпадане на регистрирани земеделски стопани, които извършват регистрация поради необходимостта за самоосигуряване с цел право на парично обезщетение за бременност и раждане;
- земеделски стопани, преустановили земеделска дейност поради преклонна възраст и др.

Високият процент на обработваема земя и благоприятните почвени и климатични условия спомагат и за развитие на зърнопроизводството, като засетите площи варират между 45 - 47 хил. дка. (предимно пшеница, ечемик, царевица). От техническите култури по-широко разпространени са царевица и рапица.

В общината съществуват добри традиции за отглеждане на лозови насаждения и зеленчукопроизводство. Най-големи площи заети със зеленчуци са разположени в с. Джулюница, като роля има и намиращо се в близост преработвателно предприятие. Успоредно със зеленчукопроизводството се развива и оранжерийното производство.

Животновъдството се развива в частния сектор, като благоприятните климатични характеристики съдействат и за развитие на пчеларството. Отглеждат се едър (говедовъдство) и дребен рогат добитък (овцевъдство и козевъдство). Развито е също така свиневъдство и птицевъдството.

Значителният размер на земеделски земи в общината, традициите и производствения опит в селскостопанското производство, повишаване достъпа до европейски фондове, насърчаващи развитието на отрасъла, следва да бъдат разглеждани, като потенциална посока за бъдещото развитие на сектора през следващите години.

Горско стопанство

Горските площи заемат общо 13.5% (23 935.37 дка) от територията на общината. Горските масиви са разположени предимно в Дунавската хълмиста област и малка част от горите (южно от селата Джулюница и Кесарево), заемат най-ниските части от северните склонове на Предбалкана.

Стопанисването на държавния горски фонд (близо 30% от горските територии) в общината се осъществява от Държавно горско стопанство – Горна Оряховица. ДГС Горна Оряховица стопанисва горски разсадник „Джулюница“, който е включен в списъка на горските разсадници с национално значение. На площ от 19 ха се произвеждат семенищни и контейнерни фиданки за лесовъдски и декоративни цели, както и школувани фиданки за декоративни цели. Основните дървесни видове, отглеждани в семенищата, са бяла акация, червен дъб, цер, липа. В контейнери се отглеждат черен бор, смърч и обикновена ела.

Актуалните предизвикателства, отнасящи се за земите от горските територии, са свързани основно с превенцията срещу браконьерско изсичане, с опазването на защитените територии и с оптималната реализация на рекреационния ресурс, какъвто представлява „Лесопарк“ при гр. Лясковец. В допълнение, горските територии са подходящи за развитие на отдиха и туризма, като по ограничени са възможностите за дърводобив.

Рибно стопанство

Риборазвъдна дейност се извършва във водоеми в землищата на гр. Лясковец, с. Мерданя, с. Добри дял, с. Драгижево, с. Козаревец.

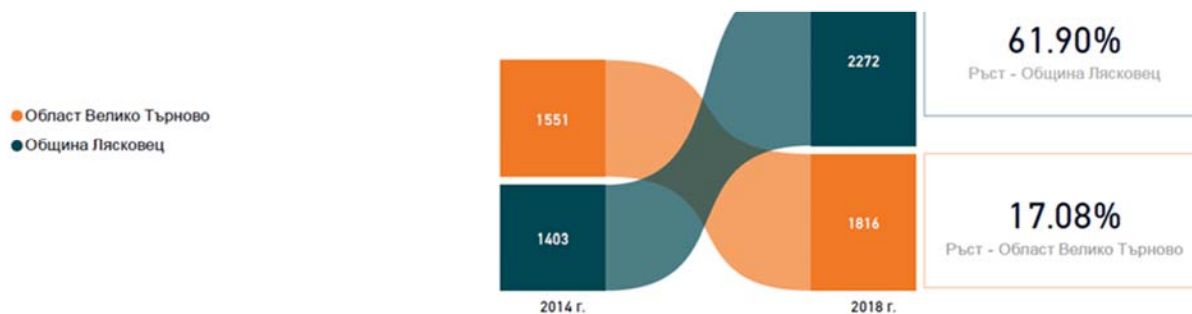

II.1.3. Инвестиции

През периода 2014-2018 г. се наблюдава повишаване на инвестициите в местната икономика, като се отвориха нови производствени мощности – „Армако“ АД, „Евротрафт“ АД и др.

Единият от основните измерители за инвестиционна дейност са разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА), които нарастват с 51.7% до 27.2 млн. лв. през 2018 г. Това води до нарастване с 61.9% на разходите за придобиване на ДМА на човек от населението - до 2 272 лв. през 2018 г. спрямо 1 403 лв. през 2014 г. Сравнителните данни с област Велико Търново показват, че темпа на инвестиционната дейност в община Лясковец през последния период е близо 3.6 пъти висок.

Фигура 13: Сравнителни данни за размера и темпа на растеж на Разходите за придобиване на ДМА в община Лясковец и област Велико Търново – 2014-2018 г.

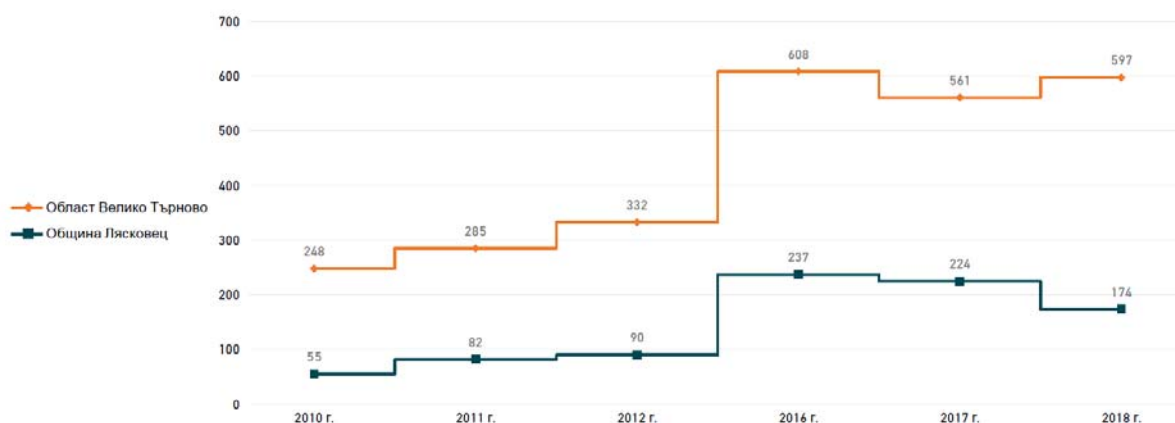
Източник: НСИ, собствени изчисления

Положителната динамика в инвестициите се отчита и по отношение на преките чуждестранни инвестиции, които нарастват с по-бърз темп в сравнение с данните за Област Велико Търново. Отчетеният ръст през 2018 г. възлиза на 76% спрямо 2012 г., като за същия период в Област Велико Търново темпа на растеж е с 9.2 процентни пункта по-нисък.

Данните сочат, че общината е второ място в областта (след Велико Търново), по отношение на преки чуждестранни инвестиции човек от населението, които възлизат на 174 евро на човек от населението, като нарастването е с малко над 92%.

Фигура 14: Преки чуждестранни инвестиции на човек от населението - сравнителен анализ, в евро 2012-2018 г.

Източник: НСИ, собствени изчисления

II.1.4. Производствена техническа инфраструктура

За разлика от редица европейски държави, в България няма действаща нормативна и методологическа основа за реализация на индустриалните политики и особено за развитие на техния ключов инструмент - индустриалните зони и технологични паркове. През м. март 2020 г. е публикуван проекта на Закон за индустриалните паркове, които определя три типа индустриални зони - без специализация на производствените дейности, специализиран с един вид производствени дейности и свързани с тях, специализиран за високотехнологични дейности. Площта на индустриалния парк е поне 300 дка, ако не е специализиран. При високотехнологични дейности минимумът е 100 дка, а при „интензивно базирани на знания" и "високотехнологични интензивно базирани на знания услуги" – поне 10 дка. Задължителни ще са концепцията за развитие, бизнес план на оператора, проект на задание за ПУП, проект на договор за експлоатация, проект на правилник за дейността, актовете за собственост на земите. В концепцията ще се определят и застрояването, инфраструктурата, изискванията към фирмите, които ще осъществяват дейност в парка, оценка на необходимите ресурси и други.

На територията на община Лясковец през последните години се обособиха и развиват няколко промишлени зони в резултат на засилен инвеститорски интерес, както следва:

А. Землище на гр. Лясковец

1. Промислена зона „Лясковец“ – зоната е разположена на площ около 30-40 дка, като в нея работят над 30 предприятия, между които „Кехлибар“ ООД, „Прити 95“ ООД, „Мултимес груп“ ООД, „Грестоккомерс“ ЕООД и др.
2. Промислена зона „Честово“ - разположена в близост до пътен възел „Честово“ и летище Горна Оряховица. Основен инвеститор е „Хилцингер-полирни технологии“ ООД дъщерна фирма на С.Hilzinger-Thum (гр. Туттлинген, Германия);
3. „Аркус“ АД – зоната е разположена в близост южно от гр. Лясковец до Път II-53 /Поликрайще-Горна Оряховица-Лясковец-Елена/, в посока община Елена. На територията на зоната е разположена едноименната фирма и най-голям работодател на територията на общината. През 2017 г., с решение на Общинския съвет в Лясковец е одобрено изменението в подробния устройствен план за района, с който там се оформя нова промислена зона. През 2018 г. беше открита и нова фабрика на фирма „Армако“ АД, която развива съпътстващо производство за военната промишленост.

Основната посока и потенциал за развитие е, свързано модернизация на Промислената зона на града (изграждане на енергоспестяващо улично осветление, нови тротоари, нови подходи към производствените мощности и облагородяване на съществуващата инфраструктура) и с увеличаване на урбанизираните терени за производство в две основни направления:

- на юг от града с отреждане на земеделски площи за производство, свързани с първокласния път (I – 4) София – Велико Търново – Варна и второкласния път (II – 53) Велико Търново – Сливен - Ямбол;
- на север от града, свързани с пътя водещ към ж.п. гара и летище Горна Оряховица.

В. Землище на с. Козаревец

Зоната се оформя западно от с. Козаревец на около 13 км североизточно от град Лясковец, в близост до път I-4 (E772) София - Варна. Основната част от инвестициите са извършени от предприятия от преработващата промишленост и производство на селскостопанска продукция - АРКУС АГРО ЕООД (производство на селскостопанска продукция, отглеждане на зърнени растения и маслодайни семена и др.), „Геомар АгроТех“ ЕООД (инвестиция от 3 милиона лева върху 11 866 кв.м. за изграждане на „Представителство за селскостопанска техника“), „Атла Мария“ ЕТ (маслена фабрика за преработка и рафиниране на маслодайни култури) и др.

Основният потенциал за развитие се свързва с обособяване на две производствени зони в село Козаревец и модернизация на техническата инфраструктура.

С. Землище на с. Джулюница

В землището има една промишлена зона в район гара Джулюница, където се намира и консервен завод „Домат” АД.

Основният потенциал и посока за развитие на производствената база следва да бъде насочена към запазване и модернизиране на съществуващите производствени зони в общината, създаване на условия за пространствено концентриране на дейности и използване на бившите стопански дворове, някои и в съседство с производствени зони, за устройването на стопански дейности в селата на общината.

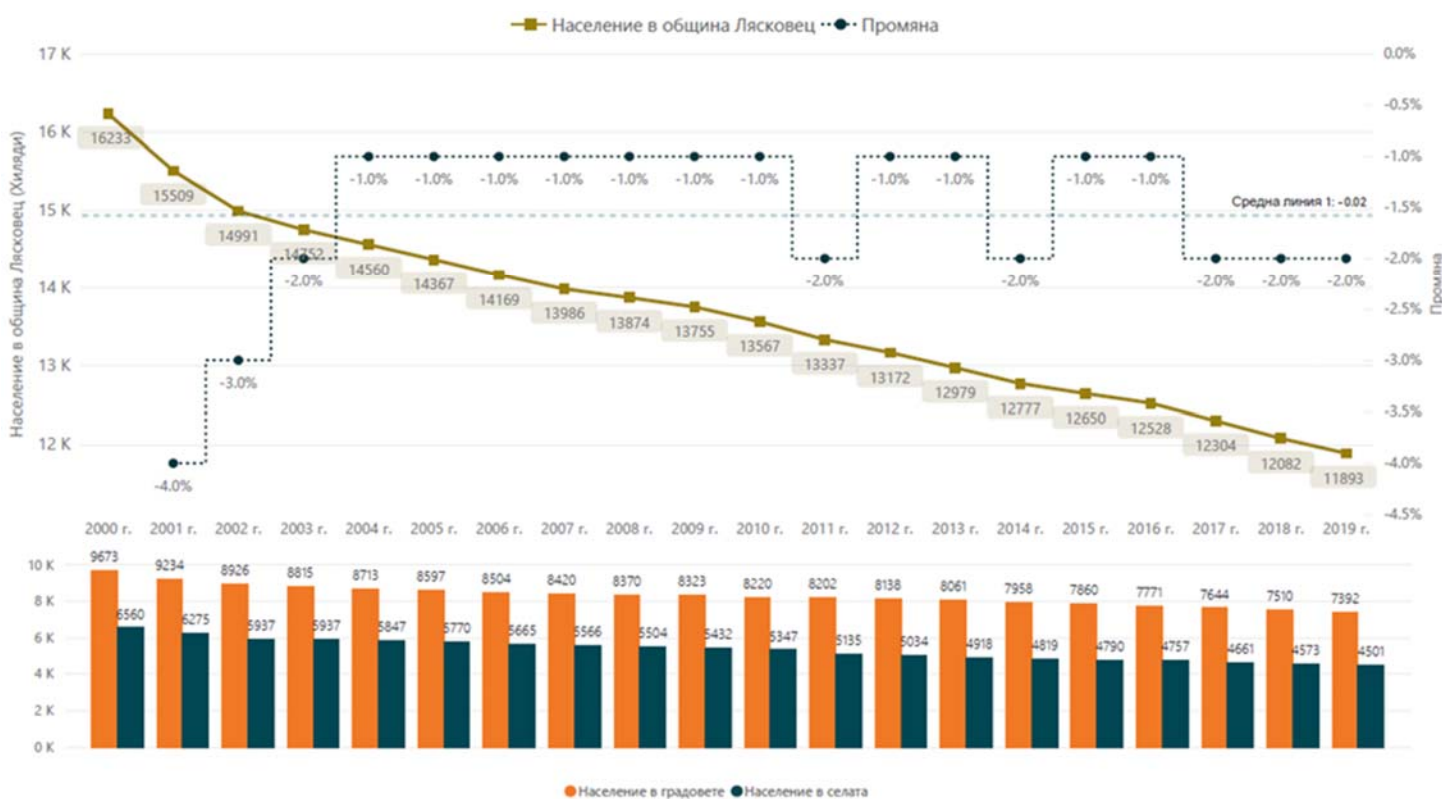

II.2. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

II.2.1. Основни демографски процеси

За последните 20 години, населението на община Лясковец намаля с 4 341 жители при средно годишен темпо от 1.6%. Това е близо два пъти над средните стойности за страната (0.83%) и с 0.3 процентни пункта над средните стойности за област Велико Търново. Основен фактор за динамиката на процесите има естествения прираст, който определя наблюдаваната тенденция през периода.

Фигура 15: Средногодишен брой на населението в община Лясковец, общо и по местоживеене, 2000-2019 г.

Източник: НСИ, Инфостат

По местоживеене на населението, се забелязват значителни изменения. Средногодишното намаление на градското население е с 1.4% спрямо 2.0% при населението живеещо в селата. Това се отразява в повишаване на относителния дял на населението в гр. Лясковец до 62.2% (2019 г.), спрямо 59.6% през 2000 г.

Половото съотношение е близо 92 мъже на 100 жени, което се дължи на по-високата средна продължителност на живот на жените и по-високите нива на смъртност в средните и високи възрасти при мъжете.

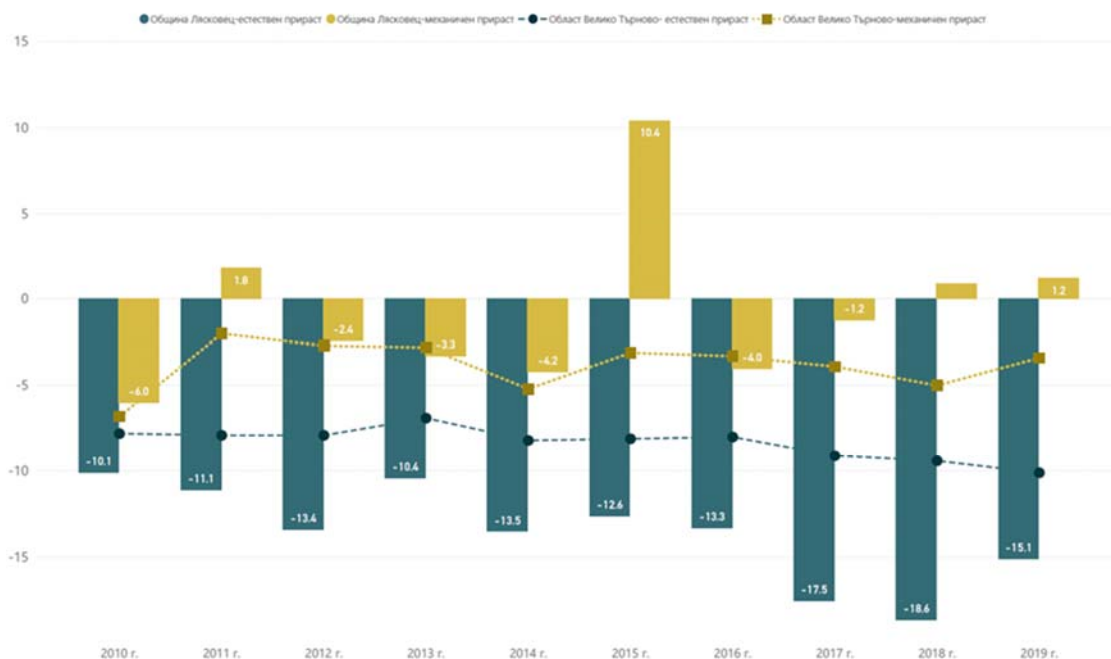
II.2.1.1. Естествен и механичен прираст

Наблюдаваната тенденция относно естествения прираст на населението е сходна с процесите протичащи на територията на Северен централен район и област Велико Търново, но съществената разлика е в дълбочината на процесите. В община Лясковец, **коефициентът на естествен прираст** за последните 10 г. е отрицателен, с ясно изразена тенденция на влошаване, като се движи между -10.1‰ (2010 г.) и -18.6‰ (2018 г.). За същия период, естественият прираст в Северен централен район се движи между -7.3‰ и -10.2‰, а за област Велико Търново между -7.8‰ и -10.1‰. Тези данни, очертават тенденция на по-бързо намаление на населението, фертилния контингент и младото население в общината и задълбочаване на процесите на застаряване на трудоспособния контингент спрямо регионалните тенденции.

По отношение на **механичния прираст**, през последните две години се наблюдават положителните тенденции, изразени с минимално нарастване на населението с 25 души. Тази посока на развитие е все още сравнително слабо проявена и към момента не може да компенсира отчетения спад на населението в общината, в резултата на процеса на естествено възпроизводство.

Фигура 16 Динамика на коефициентите на прираст в община Лясковец и област Велико Търново за периода 2010-2019 г., в промили (‰)

Източник: НСИ, собствени изчисления

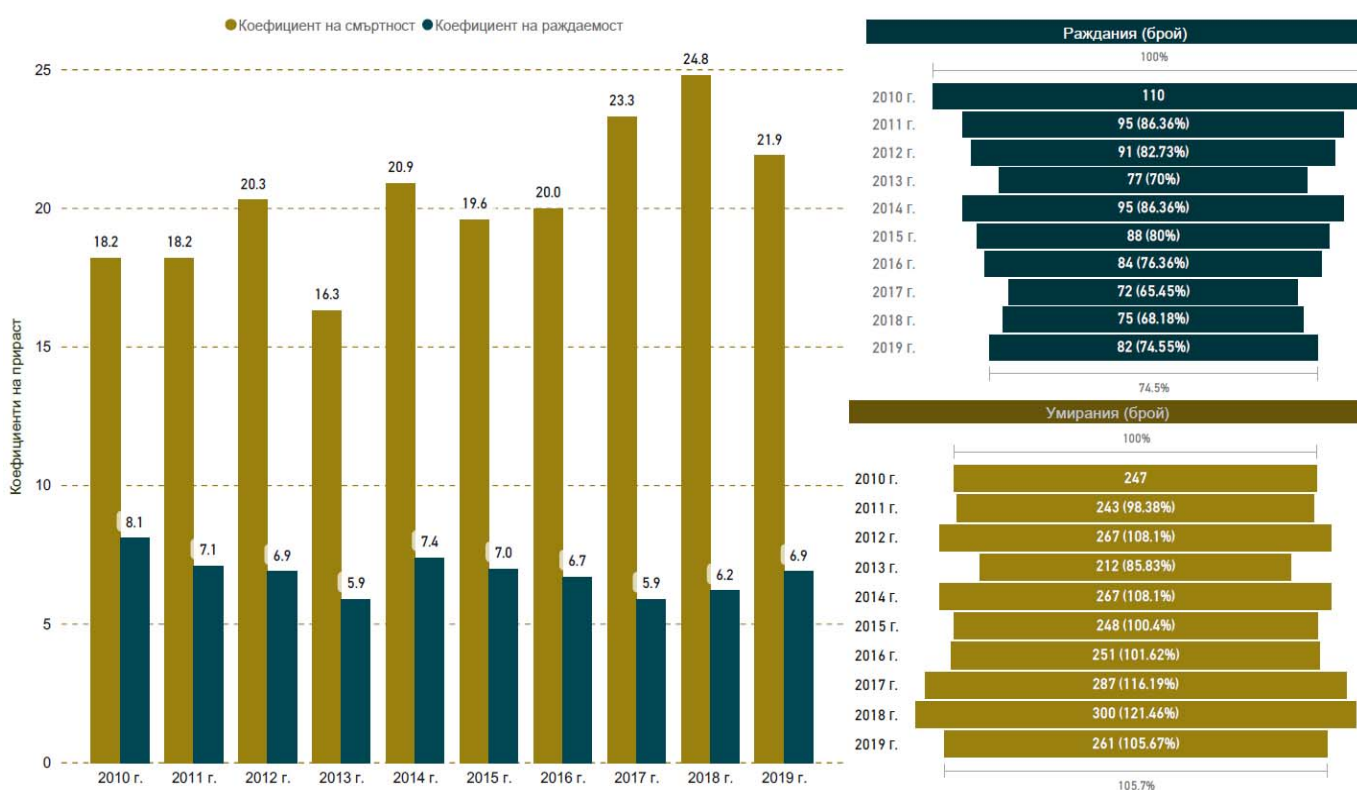
И двата основни фактори (раждания и смъртност), свързани с процеса на естествено възпроизводство на населението са с ясно изразена тенденция на влошаване. През 2019 г. ражданията възлизат на 74.5% (82 деца) от родените 110 деца през 2010 г. В същото време, броят на умрелите лица през последните три години се увеличи между 5.7% (2019 г.) и 21.5% (2018 г.) спрямо

референтната година. Това се отразява на коефициента на смъртност, който достига до 24.8‰ (2018 г.) спрямо 17.8‰ за Северен централен район. Общата смъртност при мъжете е по-висока от тази при жените в резултат на увеличение на интензивността на умираания в средните и високите възрастови групи.

Независимо, че през последната година се отчита ръст на детската смъртност до 2.4‰, нивата остават значително под средните за страната (5.8‰) и Северен централен район (5.4‰).

Фигура 17: Коефициенти на раждаемост и смъртност (в промили) и брой родени и умрели лица в община Лясковец, 2010-2019 г.

Източник: НСИ, собствени изчисления

Успоредно със спада на раждаемостта се наблюдава намаляване на фертилния контингент с 19.1% или средногодишен темп от 2.1% за периода 2011-2019 г. Още по значимо е намаляването на най-фертилната част от родилния контингент (15 – 34 г.), който е намалял с близо 30% за последните девет години. Като цяло, средна възраст на майките при раждане на дете през последните пет години е над 29 г., като отчита слабо повишаване на тоталния коефициент на плодовитост⁵ от 1.38 (2011 г.) до 1.48 деца на една жена през 2019 г.

⁵ **Тотален коефициент на плодовитост** - среден брой деца, които би родила една жена през целия си фертилен период, изчислено на база по-възростова плодовитост през отчетната година.

Негативният ефект от намаляване на броя на жените в родилна възраст ще се отрази и върху възпроизводството на населението през следващите 10 г. Свиването на контингента на бъдещите млади майки показва, че проблема ще бъде мултиплициран и означава по-ниска раждаемост през следващите години. Причините за това са както постепенната промяна във възрастовата структура на жените на възраст 15 – 49 г., така и намаляващия абсолютен размер и относителен дял на момичетата на възраст от 0-14 г. (намаление с над 18% в периода 2011-2019 г.), които ще участват в процеса на възпроизводство на населението през следващите години.

II.2.1.2. Полова и възрастова структура на населението

Установените тенденции в естествения и механичен прираст водят до промяна на полово-възрастова структура на населението в община Лясковец. Комбинацията от намалена раждаемост и по-високи нива на смъртност през последните 10 г. създаде демографски профил, при който най-многобройното население е това в трудоспособна възраст. Анализът сочи свиване на поколенческата пирамида в нейната основа и разширяване при средните и високи възрастови групи.

В периода 2010-2019 г., младото население (0-14 г.) е намаляло с 18%, като в същото време, населението във възрастовата група 65 и повече години е нараснало с 12%. Данните сочат, че относителния дял на възрастните хора ще продължи да нараства и през следващите години. Това може да подложи под риск социалните системи в община, доколкото нарастването на населението над 65 г. има по-голяма нужда от здравни и социални грижи.

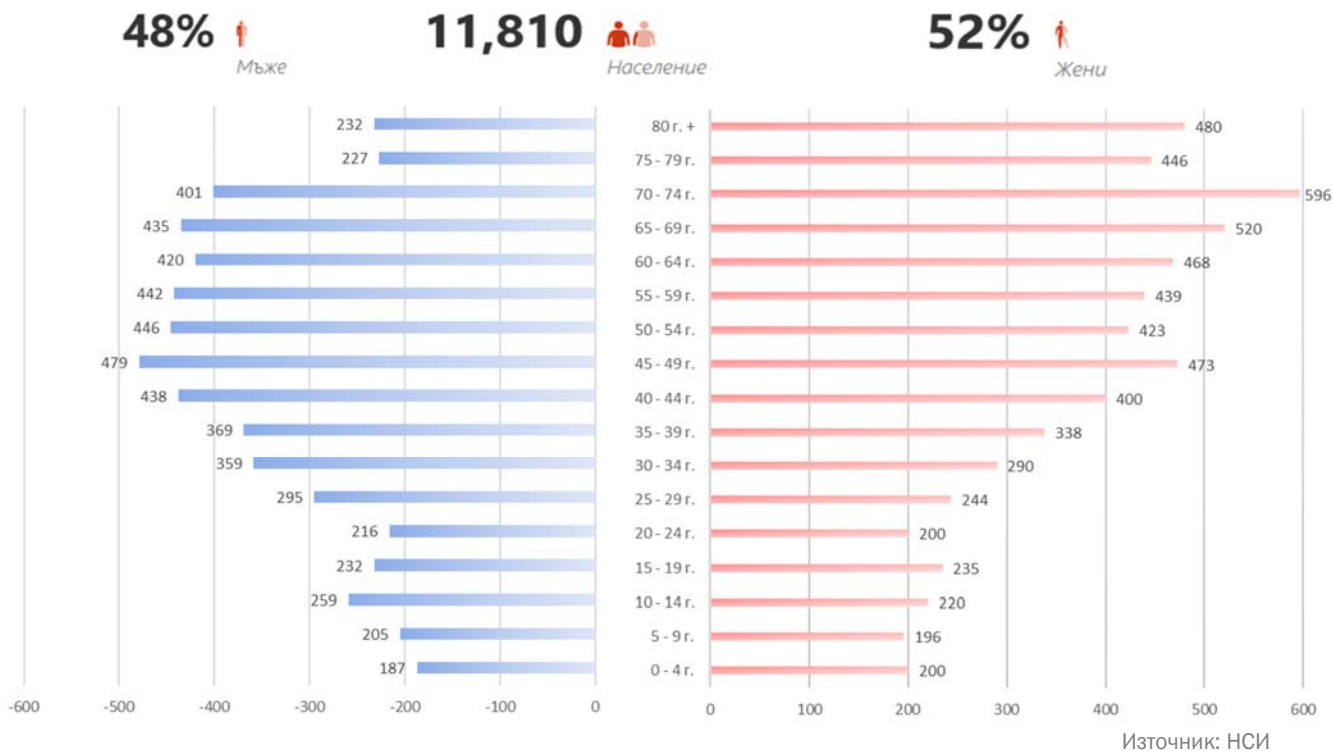
В половата структура настъпват изменения в резултат на общата и по възрастовата смъртност при двата пола, което води до значителен превес жените във възрастовите групи над 60 годишна възраст. Това се дължи на по-висока продължителност на живота при раждане и по-високата смъртност при мъжете в средните и високи възрастови групи.

Мъжкото население има по - кратка продължителност на живот, но за сметка на това по - висока раждаемост. Във възрастовата група от 30 г. до 40 г. има най-голяма равностойност в относителния дял на половете.

От икономическа гледна точка, настоящият профил на възрастова структура се характеризира с натрупване на хора в работоспособна възраст – 69,1% от населението на общината, но 54% от населението в тази възрастова група е на възраст между 40-65 г. Въз основа на данните, през следващите години тази тенденция ще се задълбочи, и през следващите 7 г. се очаква трудоспособното население на възраст 40-65 г. да достигне 57-58% от работната сила.

Фигура 18: Възрастова пирамида на населението в община Лясковец, към 31.12. 2019 г.

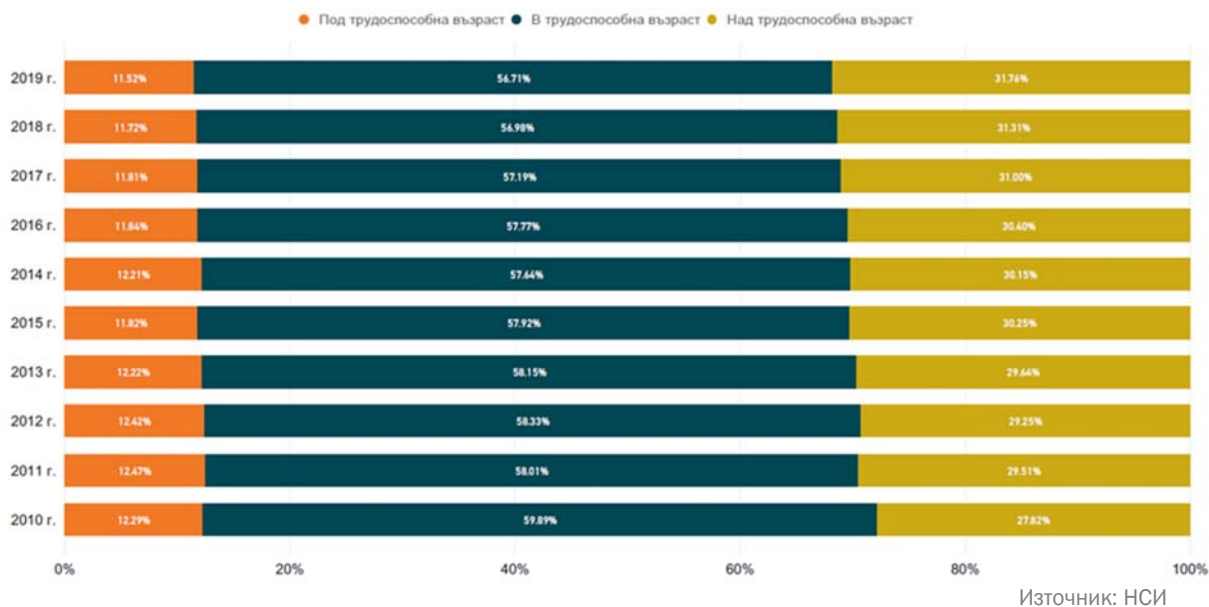

Наблюдаваната специфика в развитието на населението се отразява и в разпределение на трите възрастови групи, които има пряко отражение върху икономическата и социална сфера. В рамките на последните 10 г., населението в под трудоспособна възраст намалява с 293 души (17.7%). Очакванията са този процес да продължи и през следващите години в резултат на намаляване на фертилния контингент, отлагане на ражданията за по-късен етап и постепенно излизане от трудоспособна възраст на населението във възрастовата група над 55. Населението в над трудоспособна възраст нараства незначително с 0.18%, но при намаление с 12% на общото население. В края на 2019 г., неговия относителен дял възлиза на близо 32%.

По отношение на трудоспособното население се отчита бавна, но устойчива тенденция на намаление на техния относителен дял. По-ниските нива на раждаемост през последните 20 - 25 години водят до по-нисък дял на трудоспособно население (с около 3.1 процентни пункта) спрямо средните стойности за страната и област Велико Търново, който през 2019 г. са съответно е 59.8% и 59.1%.

Фигура 19: Разпределение на населението в под, във и над трудоспособна възраст в община Лясковец 2010-2019 г.в %

Бързият процес на застаряване на трудоспособния контингент ясно се илюстрира и от коефициента на демографско заместване⁶, който през 2019 г. достига до 52/100 спрямо 54/100 (2011 г.), т.е в трудоспособна възраст влизат едва 52 души на 100 души излизащи. Данните показва, че в общината е настъпила стагнация по отношение на подмладяване на населението, което би могло да се отрази върху икономиката и възможностите за устойчиво развитие и растеж. Съществува вероятност в бъдеще да се изпита остър дефицит на младо трудоспособно население.

В периода продължава тенденцията на значително нарастване на коефициента на възрастова зависимост⁷, която достига 63.9% (2019 г.), което представлява ръст от близо 13 процентни пункта спрямо 2011 г. За сравнение, в края на последната година, отношението на населението на възраст под 15 и на 65 и повече години към населението на възраст от 15 до 64 години на национално ниво е 56.4% и в Северен централен район 59.4%.

В същото време, отношение на населението на възраст 65 и повече години към населението на възраст от 15 до 64 години достига 46.3% (2019 г.) спрямо 33.7% през 2011 г., като тази стойност е по-висока с 12.5 процентни пункта на средната стойност в страната и 7.4% на стойността в Северен централен район.

⁶ Коефициента на демографско заместване - съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15-19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60-64 г.).

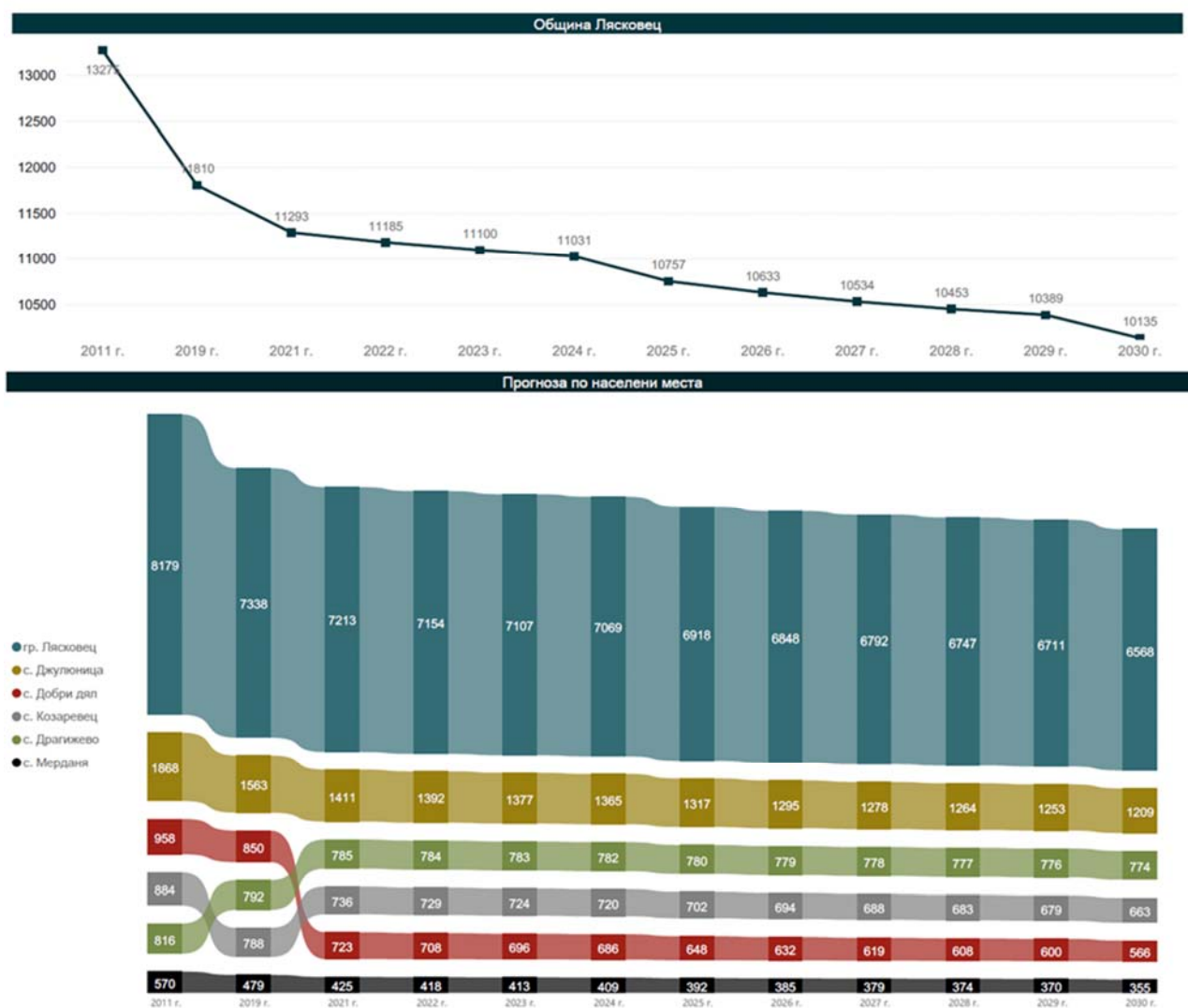
⁷ Коефициентът на възрастова зависимост - показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

II.2.1.3. Прогноза за развитие на населението на община Лясковец в периода 2021 – 2030 г.

Краткосрочната прогноза за развитие на населението в община Лясковец и по населени места е разработена съгласно официалните демографски данни на НСИ в периода 2010-2019 г. и прогнозата за развитие на населението заложили при хипотеза за конвергентност. Той предполага, че развитието на населението ще следва скорошните исторически тенденции по отношение както на естествените, така и на механичните промени. Все пак сценарият допуска, че загубата на

Фигура 20: Прогноза за развитие на населението в община Лясковец и по населени места до 2030 г.

население ще бъде по-бавна. Резултатите са представени в следващата фигура.

Източник: НСИ, собствени изчисления

Ключовите причини за възможното намаляване на населението включват относително големия брой хора в групите на възрастните хора (над 65 г.) и по-

малка част от населението от женски пол, достигащо фертилна възраст в периода 2021-2030 г. Сценарият предвижда намаляване на броя на населението в общината с 1 675 души, което представлява годишен спад от 1%.

Изводът относно развитието на населението и бъдещата посоката на развитие показва, че въпреки сравнително благоприятния демографски профил на населението към момента, общината е разполага с относително кратък период от време, в което да обърнат негативните демографски тенденции - било чрез повишаване на раждаемостта или чрез привличане на хора отвън. В противен случай ще се изправят пред нуждата да реструктурират икономиките си в контекста на все по-бързо намаляваща работна сила.

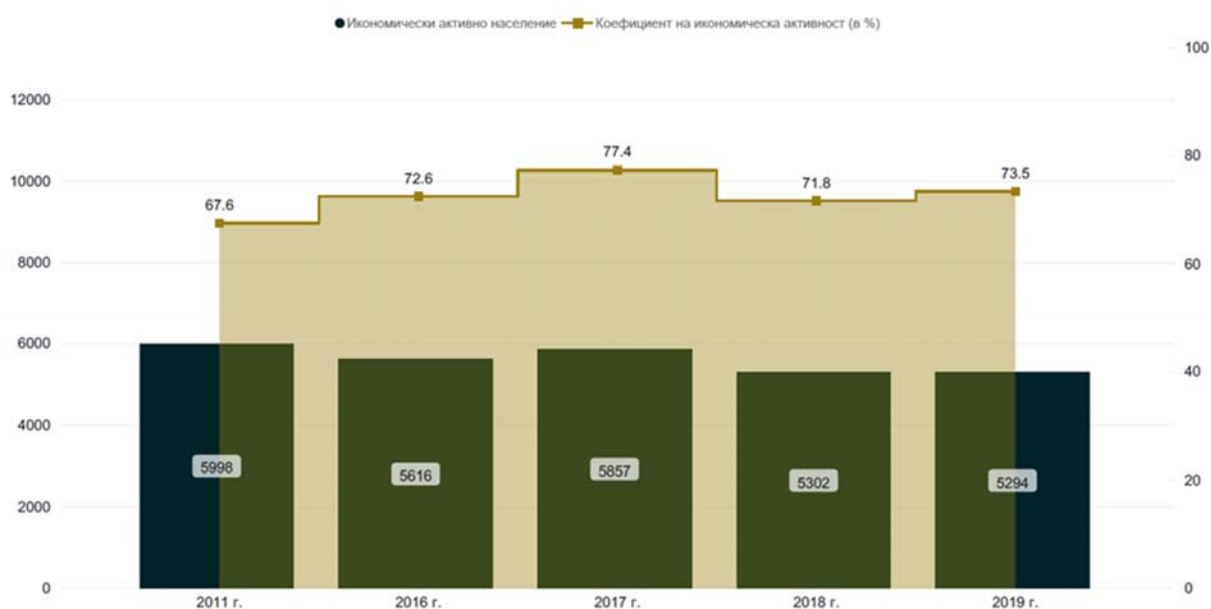

II.2.2. Пазар на труда

Ситуацията на местния пазар на труда е резултат от икономическото развитие на региона и от националните политики за регулиране на пазара на труда и увеличаване на заетостта.

През последните 4 г., **коэффициентът на икономическа активност**⁸ лицата на 15 - 64 навършени години, остава устойчиво над 71%, което кореспондира с националните и регионални тенденции. В края на 2019 г., достига до 73.5%, което е с около 0,2 процентни пункта на средното за страната и идентично с средните стойности за Северен централен район. В сравнение с 2011 г., в община Лясковец се отчита нарастване на икономическата активност с близо седем процентни пункта, но при намаление на активното население с 11.7%.

Фигура 21: Активно население и коефициент на икономическа активност в община Лясковец

Източник: НСИ, АЗ, собствени изчисления

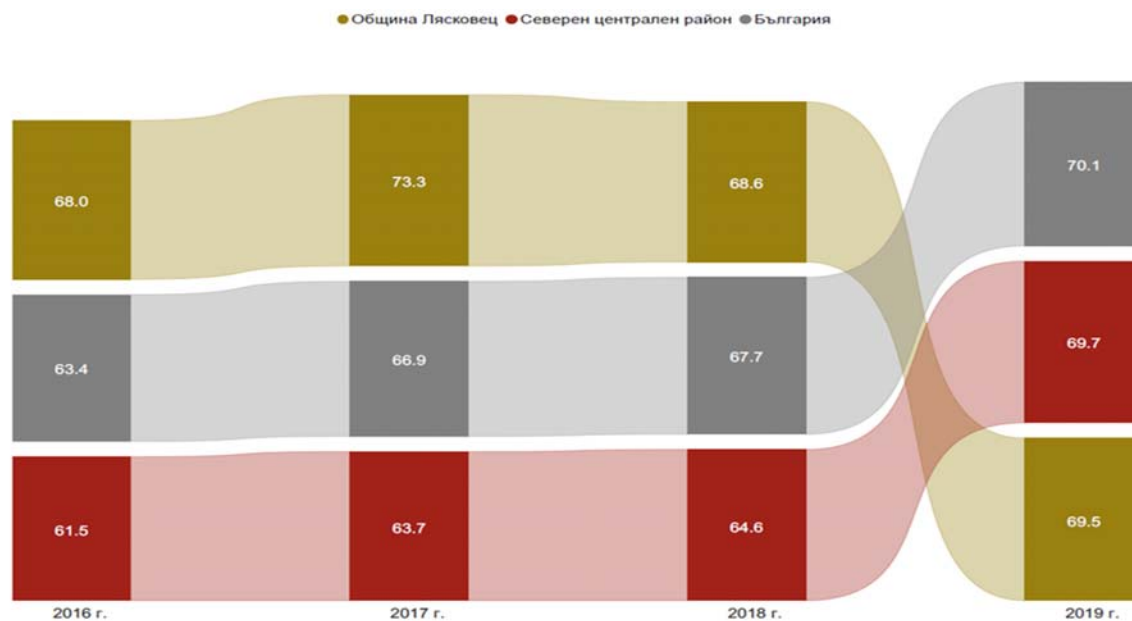
Сходна тенденция се наблюдава и по отношение на заетостта. Отчита се значително нарастване на **коэффициента на заетост**⁹ на населението 15-64 г., от 58.6% (2011 г.) до 69.5% през 2019 г., или ръст от близо 10 процентни пункта. Два са основните фактори, които обуславят този процес – понижаване на регистрираните безработни лица и намаляване на трудоспособното население. Анализът на данните сочи чрез след пика през 2017 г. от 73.3%, заетостта през следващите две години се задържа под 70%, като спада под средните стойности за страната (70.1%) и Северен централен район - 69.7%.

⁸ Относителен дял на икономически активното население от населението на същата възраст

⁹ **Коефициент на заетост** - относителен дял на заетите лица от населението на същата възраст

Фигура 22: Динамика в коефициента на заетост в община Лясковец, Р. България и Североизточен район през последните четири години (в %), ранг

Източник: НСИ, собствени изчисления

Данните за последните пет години показват, че като цяло е налице увеличение на броя заетите лица в периода 2014-2018 г. с около 5%, но в същото време, през последната отчетна година броя на заетите е намалял с 9% спрямо предходната година. В резултат на демографските процеси, може да се очаква през следващите години процес на постепенно намаляване на работната сила, което ще затрудни местните компании при наемането на персонал.

Основната част заетостта е концентрирана в сектор промишленост (отрасъл машиностроене), като през 2018 г. достига до 73.4% от всички заетите в общината, като ръста за последните години е в рамките 8%. Най-висок ръст за заетите лица се отличава сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ с близо 239%, достигайки близо 5% от всички заети в общината и сектор „Строителство“, с ръст от близо 70%.

Тъй като на местния пазар на труда оперират сравнително малък брой предприятия, финансовото състояние на всяко едно от тях оказва голямо влияние върху броя на наетите лица. Данните сочат, че стабилната позиция на предприятията в сектор промишленост и високия дял на заети в тях, води до пониски нива на мобилност на пазара на труда между различни икономически активности.

В периода между 2014-2018 г. средната брутна заплата на наетите лице в община Лясковец нараства 36.9% достигайки 882 лв. средно месечно възнаграждение. Независимо от отчетеното нарастване на брутна заплата на наетите лица,

темпът на растеж е по-нисък в сравнение с увеличението на национално и регионално ниво.

Таблица 1: Сравнение в динамика и дела на средномесечната брутна заплата на наетите лица в община Лясковец (ав.) спрямо Р. България и Северен централен район

Година	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	Ръст (%)
Община Лясковец	644.5	676.4	756.4	815.4	882.2	36.9
Р. България	821.7	877.9	948.3	1037.3	1146.3	39.5
Северен централен район	660.4	701.5	761.7	832.8	914.5	38.5
Относителен дял спрямо брутна месечна заплата в община Лясковец спрямо националната и регионална динамика						
Спрямо средната заплата в Р. България	78%	77%	80%	79%	77%	-1.9
Спрямо средната заплата в Северен централен район	98%	96%	99%	98%	96%	-1.1

Източник: НСИ, собствени изчисления

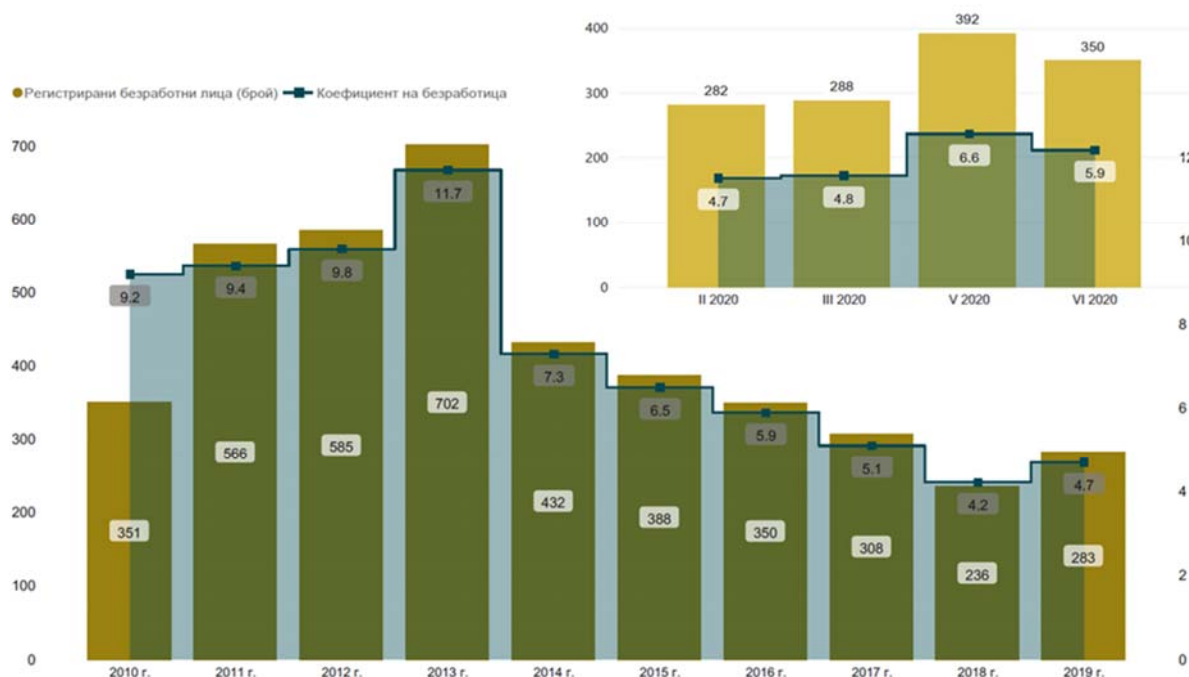
Динамиката на възнагражденията в различните сектори в голяма степен отразява структурата на местната икономика. Според официалните данни, най-високо е възнаграждението в сектор L „Операции с недвижими имоти“, но броят на заетите в тази икономическа дейност е прекалено малък, за да окаже чувствителен ефект върху средното ниво на заплатите в общината. На второ място са възнагражденията в най-значимия сектор за общината сектор С „Преработваща промишленост“. Данните сочат, че възнаграждението на наетите е с около 4% под средното за страната и с около 1% над средното заплащане в Северен централен район за конкретния сектор. Поради структуроопределящия характер на сектора, наблюдаваният по-нисък ръст на заплатите има ключово значение за по-бавен ръст на възнагражденията на наетите спрямо средните за страната нива. Прави впечатление значителният ръст в сектор I „Хотелиерство и ресторантьорство“ от над 145%, като възнаграждението е значително над средните стойности в страната и региона, съответно 28% и 40%.

Наблюдаваните тенденции в заетостта и икономическата активност на населението се отразяват и в нивата на регистрирана безработица в общината. В периода на кризата се наблюдаваше ясно изразена посока на нарастване на безработните лица в община, като безработицата достигна 11.7% от активното

население. След 2013 г., данните от АЗ¹⁰ отчитат значително подобрене в ситуацията на пазара на труда, с установена тенденция на намаление. В края на 2019 г. безработицата¹¹ в община Лясковец достигна до 4.7% спрямо 4.2 през 2018 г. Това е приблизително 0.9 процентни пункта под средните нива в България и 0.4 под средните нива на безработица в Северен централен район. Основен принос за понижението на безработицата имаха дългосрочно безработните (над 1 г.) и в по-малка степен лицата, останали без работа за по-малко от 1 година.

Фигура 23: Динамика на регистрираните безработни лица и коефициента на безработица в община Лясковец 2010 г. - юни 2020 г. (в дясно)

Източник: АЗ, собствени изчисления

До средата на месец март 2020 г. пазарът на труда в общината функционираше при обичайните за периода тенденции: нарастване в началото на годината и спад през февруари. През март, след въвеждане на извънредното положение поради пандемията от COVID-19, входящият поток безработни започна да се увеличава, като достигна през месец май до 6.6% от активното население, което ръст от близо 40%. След отпадане на извънредното положение през май, предприятията започнаха да възстановяват дейността си и наеха отново част от освободения персонал, което се отрази в намаление на безработните лица с 11%. Благоприятно въздействие оказва прилагането на някои от икономическите мерки на национално

¹⁰ При определяне на равнището на безработица, АЗ използва константно ниво на работната сила, обхващащо броя лица в съответната възрастова група от последното преброяване на населението през 2011 г.

¹¹ Източник: Агенция по заетост

ниво. Поради икономическите особености на общината, ръстът на безработни лица през месеците март-юни е с около 4 процентни пункта под нивото в Северен централен район (28%) за същия период.

Успоредно с наблюдаваното намаление на общата безработица в периода 2014-2019 г., протича и процес на намаляване на младежката безработица (до 29 г.). В края на 2018 г. стойността на младежка безработица достига нива от 13.5% и около 2% (най-ниска стойност от 2011 г.) спрямо активното население на възраст 15-29 г. Наблюдаваната позитивна тенденция обаче може само частично да бъде обяснена с нарастване на заетостта сред младежите през разглеждания период, докато определящо е допълнителното намаление на икономически активните лица (с близо 29%) в тази възрастова група.

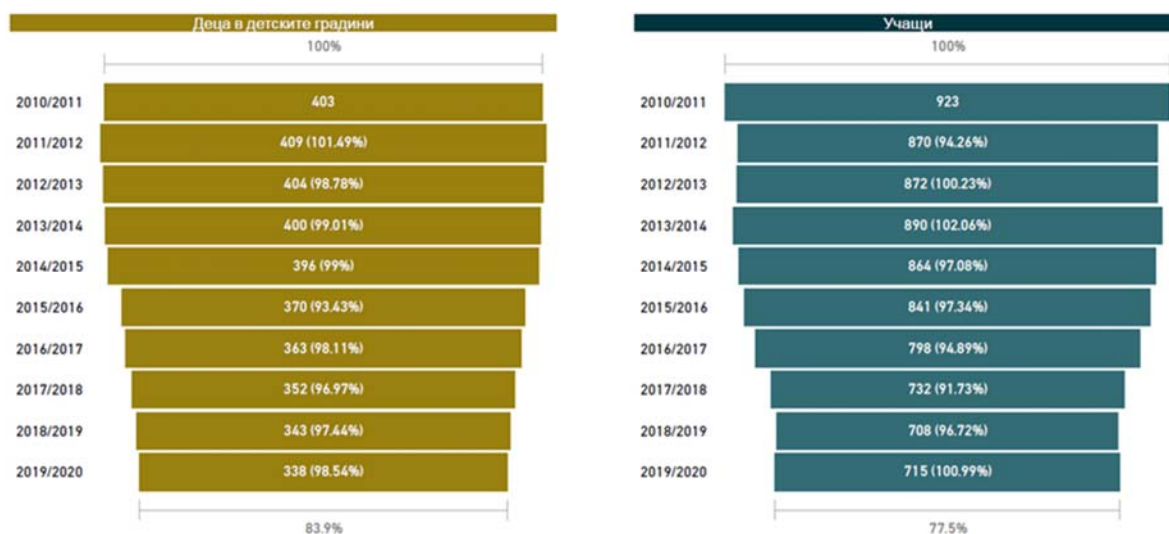
Наред с общата тенденция за намаляване на безработните лица в периода 2010-2019 г., лицата с продължителност на регистрацията над 1 година, бележи тенденция на значително намаление, като коефициентът на дългосрочна безработица достига 0.17% (2019 г.) спрямо 2.28% през 2010 г. По-голяма част от безработните с регистрацията над 1 г. са без специалност с основно или по-ниско образование, което затруднява изключително много тяхната трудова реализация.

II.2.3. Образователна инфраструктура

В резултат на наблюдаваните ниски нива на раждаемост в периода 2000-2010 г. броя на учениците и децата обхваната от образователната система е с ясно изразена тенденция на намаление, като за последните 10 г. спада е с 20.6%. По сериозно е намалението при учащите с 22.5% за периода, докато децата са намалели с 16.1%. При настоящето развитие на демографските процеси в общината, в средносрочен план се очаква продължаване на тенденцията за намаляване на броя на учениците и децата в образователните институции.

Фигура 24: Динамика в броя на учениците и децата в детските градини в община Лясковец за периода 2010/2011-2019/2020 г., абсолютна стойност (индекс на растеж в процент)

Източник: НСИ

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя подкрепа за личностно развитие, като в СУ „М. Райкович“, НУ „Цани Гинчев“ и ДГ „Славейче“ са обособени кабинети за ресурсно подпомагане, оборудвани с компютри, нагледни средства, учебни помагала и дидактични материали.

Наблюдаваните тенденции на намаление на децата и учащите лица водят до процеси на оптимизация на образователната структура, която продължи и през последните години. През 2018 г. НУ „Никола Козлев“¹² в гр. Лясковец беше закрито, а ОУ „Петко Рачев Славейков“ - с. Джулюница беше преобразувано в Обединено училище „Петко Рачев Славейков“ - с. Джулюница¹³. При детските градини, ДГ "Щастливо детство" в с. Добри дял също беше преобразувана към ДГ "Сладкопойна чучулига" - с. Джулюница¹⁴.

¹² Зап. № РД-14-50/22.06.2018 г., публ. ДВ бр.55/ 03.07.2018 г.

¹³ Зап. № РД 14-96 от 26.05.2017 г., публ. ДВ бр.45/ 06.06.2017 г.

¹⁴ Зап. № 1431/22.08.2017 г., публ. ДВ. бр. 71/ 01.09.2017

Предучилищно образование

Предучилищното обучение се осъществява чрез 6 (шест) детски заведения - 3 (три) ДГ в гр. Лясковец и по една в с. Джулюница, с. Козаревец и с. Драгижево с 506 места. Към момента сравнителните данни показват, че наличните места в детските градини са достатъчни, като на 100 деца в детските градини има 150 места, при средни стойности за област Велико Търново от 121 места за 100 деца и 108 места за 100 деца средно за страната.

По отношение на материално-техническата база в Детските градини разположение в гр. Лясковец, през последния програмен период са извършвани основни ремонти и са въведени мерки за енергийна ефективност, като сградите имат клас е енергопотребление „В“, като са монтирани и слънчеви колектори за производство на гореща вода.

Извън градския център, детските градините разположение в селата имат необходимост от рехабилитация и въвеждане на мерки за енергийна ефективност, като единствено в ДГ „Сладкопойна чучулига“ - с. Джулюница е извършван основен ремонт през 2008 г. - 2009 г. Прилежащите дворни пространства към детските градини се нуждаят от осъвременяване, обновяване и изграждане на кътове за спорт и отдиш. Инвестиционните действия от страна на общината следва да бъдат насочени към осигуряване на комфортна и здравословна среда за децата, като имат мерките имат потенциал да спомогнат и за намаляване на публичните разходи, свързани с издръжка на детските заведения.

Общо образование и професионално образование

Общото образование на територията на община Лясковец е организирано в 3 (три) училища – едно средно, едно начално и едно обединено училище. През учебната 2019/2020 г. са записани 715 учащи.

Извън градския център е разположение обединено училище „П.Р. Славейков“ в с. Джулюница, като училището е в списъка на иновативните училища за въвеждане на иновация „Включващо интеркултурно училище“. Иновацията е насочена към откриване и развитие на способностите на всяко дете, намаляване на риска от отпадане от училище и изграждане на достъпно, позитивно и толерантно училище.

На територията на общината няма професионална гимназия, като професионалното обучение се осъществява чрез профилирани паралелки към Средното училище „Максим Райкович“ в град Лясковец в следните направления:

- Професия „Моделierer - технолог на облекло“, сп. „Конструиране, моделиране и технология на облекло от текстил“;
- Професия „Техник - технолог в хранително-вкусовата промишленост“ (защитена професия), сп. „Производство на месо, месни продукти и риба“.

Училищата проявяват активност в търсенето на форми за финансиране на своята дейности, като са реализирали и/или изпълняват проекти по различни национални програми и международни проекти по Програма „Еразъм+“.

Със средства от НП „Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование“ всички училища оборудваха компютърни кабинети, а в СУ „М. Райкович“ има и безплатен Wi-Fi. Независимо от усилията за подобряване на материално-техническата база през последните години, новите предизвикателства и изисквания налагат непрекъснат стремеж към обновяване и подобряване. Основните дейности свързани със строителни-монтажни дейности са изпълвани през 2005 г. за училищата в гр. Лясковец, като за Обединено училище „П. Р. Славейков“ в с. Джулюница през последните години не са извършвани подобрения, в т.ч. въвеждане на мерки за ЕЕ.

При анализиране на ситуацията по отношение на предоставяне на образователни услуги в община Лясковец, като основни проблеми се откроява намаляване броя на децата в училищна възраст. Потенциалът в сферата на образованието е свързан с необходимостта от създаване на условия за професионално развитие на учениците. Както това е валидно на национално ниво, проследяването на нуждите на пазара на труда и създаването на търсените кадри може още по-удачно да се прилага на местно ниво. Следва да се отбележи, че този процес е инертен, и обикновено нуждата изпреварва възможността на образователната система да реагира. С оглед на характера на местната икономика обаче, необходимостта от засилване на връзката между предприятията от сектор индустрия (машиностроене и хранително-вкусова промишленост) и образователните институции може да се окаже ключови.

II.2.4. Здравна инфраструктура

Поради близостта си до другите два големи центъра – Велико Търново и Горна Оряховица където са съсредоточени основна част от услугите в областта, общинският център не разполага със здравни заведения. Болничната помощ за населението на общината се осигурява от МБАЛ „Св. Иван Рилски“, Горна Оряховица, която е със статут на районна болница и обслужва пряко общини Горна Оряховица, Лясковец и Стражица. Местоположението на община Лясковец способства за осигуряване на медицинска помощ в областния център, както и за ползване на услугите на МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“, Велико Търново. Спешната медицинска помощ в Община Лясковец е осигурена от филиал на Центъра за спешна медицинска помощ – Велико Търново и Горна Оряховица, а неотложната помощ – от дежурен кабинет към Диагностично консултативен център – гр. Лясковец.

Първична извънболнична помощ

Здравното обслужване на населението обхваща единствено първична извънболнична медицинска помощ и стоматологична помощ.

Таблица 2: Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ в община Лясковец.

Регистрирани в РЗИ ¹⁵	В индивидуална практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални
2019 г.	0	12	2	4
2018 г.		(9 в гр. Лясковец, 3 в селата)	2 в гр. Лясковец	(2 в гр. Лясковец, 2 в селата)
2017 г.	1 в гр. Лясковец	11 (10 в гр. Лясковец, 1 в селата)	2 в гр. Лясковец	4 (2 в гр. Лясковец, 2 в селата)

Източник: РЗИ, Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Велико Търново за 2019 г., юни 2020 г.

През последните години броя на регистрираните в лечебните заведения за първична медицинска помощ не достигат определения по Здравна карта за община Лясковец. При 8 (осем) ОПЛ по Здравна карта в общината има регистрирани 2-ма в групова практика в гр. Лясковец, като общо пет практики за първична медицинска помощ с първи адрес в друга община (непоказани в горната таблица) също осъществяват дейност и на територията на община.

По отношение на лекари по дентална медицина в публикуваната Здравна карта през 2018 г. за общината са предвидени 12 бр., като не се отчита недостиг.

¹⁵ Титуляри, без наети лица

Покритието на населението лекари и лекар по дентална медицина е показано в следващата сравнителна таблица:

Таблица 3: Сравнителните данни на покритие на лекари и лекар по дентална медицина спрямо населението към 31.12.2019 г.

Здравни индикатори	Общо за страната	Северен централен район	Област Велико Търново	Община Лясковец
Население на 1 лекар	235	198	300	1 524
Население на 1 дентален лекар	942	1 252	1 124	2 311

Източник: НСИ

И по двата основни здравни индикатора е налице сериозна разлика спрямо региона и националните нива, но това е обусловено от размера на общината, населението, и наличните медицински структури. Това от своя страна води до отлив от предлагане на медицински услуги на местно ниво (изключение е денталната помощ). В случая концентрацията на медицински услуги е в големия административен и икономически център (гр. Велико Търново) и близко разположения гр. Горна Оряховица, а жителите на общината имат улеснен достъп там за по-специализирана медицинска помощ.

Специализирана извънболнична помощ

В района на община Лясковец специализираната извънболнична помощ се изпълнява от: Медицински център I – Лясковец“ ЕООД и 2 Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории. Медицинските центрове разполагат със специализирани кабинети в различни области.

На база изразеното мнение от страна на заинтересованите страни е необходимо поддържане и подобряване на материално-техническата база на здравните заведения и на достъпа до за качествено здравеопазване и здравни услуги на населението от населените места на общината.

Здравни кабинети и детски ясли

На територията на общината са разкрити 9 здравни кабинети в детските градини и училищата, които се обслужват от седем медицински специалисти. Здравните кабинети са ремонтирани, разполагат с необходимото медицинско оборудване и медикаменти в спешния шкаф. С профилактични прегледи са 100% от всички деца, посещаващи детски градини и училища на територията на община Лясковец.

На територията на общината функционира и една детска ясла „МИР“, като за отглеждането и възпитанието на 48 деца се грижат 14 квалифицирани медицински

и педагогически кадри и помощен персонал. Яслата разполага с облагороден двор, нови площадки за игра, подменени са настилки и алеи и наново е изградена цялата ограда на детското заведение. В два двуетажни корпуса са разположени 5 групи, и физкултурен салон. Числеността на една яслена група е 16 деца. Детската ясла разполага и с пункт за продажба на храна от детската кухня, подходяща за възраст от 7 м. до 3 години. През 2009 г. и извършен ремонт на сградата, а през 2013 г. са изпълнени и мерки за подобряване на енергийната ефективност, в т.ч. са монтирани и слънчеви колектори за производство на гореща вода.

II.2.5. Социална инфраструктура

Усилията на общината за развитие на социалните услуги са насочени към изпълнение на националната политика за децентрализация и увеличаване на броя услуги предоставяни в общността. Предлагащите социални услуги в общността са структурирани в Общински комплекс за социални услуги.

Наблюдаваните процеси на застаряване на населението, както и миграцията на предимно млади хора изострят проблема с грижата за възрастните хора. Отсъствието на средното поколение (лицата с деца и родители в пенсионна възраст), засяга сериозно не само икономическите перспективи пред общината, но значително натоварва и социалната сфера. Нарушаването на дългогодишната традиция, касаеща приемствеността в поколенията, при която по-младите се грижат за своите възрастни родители изисква отделянето на все по-голям ресурс от страна на общината. Този процес касае както материалната база, така и осигуряването на подготвени кадри за работа в социалната сфера.

В отговор на възникналите потребности на територията на община Лясковец се предоставят различни социални услуги насочени, както следва:

1. Социални услуги за възрастни хора

Понастоящем грижите за възрастни хора с крехко здраве се предоставят в много голяма степен неофициално от роднини. За общината, може да се очаква постепенно увеличение на разходи за дългосрочни грижи, в следствие на вероятната необходимост от повече официално предоставяне на грижи. Към момента в община Лясковец функционира Дневния център за стари хора е с капацитет от 20 места. Намира се в централната част на гр. Лясковец, в сградата на бивша детска градина, като осигурява комплекс от социални услуги в общността, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. Данните за ползването на услугата показват, че търсенето на предоставяните услуги надхвърля капацитета на Дома, като общия брой ползватели е 29 души.

На територията на общината функционират и клубове на пенсионера, чиято задача е да предоставят условия за хората от третата възраст за общуване и осъществяване на социални контакти и възможности за активен живот.

2. Център за обществена подкрепа

Центърът се намира в близост до центъра на града, в която се помещава и Дневния център за стари хора. Капацитетът на услугата е 20 места, като общия брой ползватели е 15 души. Предоставят се консултации, съвети, посредничество и подкрепа на деца и семейства в риск. Основните целеви групи, с които работи центъра са деца и семейства в неравностойно социално положение, деца със СОП, деца с отклоняващо се поведение, застрашени или отпаднали от училище и др.

3. Домашният социален патронаж (ДСП)

Най-развитата услуга в общността е Домашният социален патронаж с капацитет от 80 потребители, която предоставя услуги свързани с приготвяне и доставка на храна до дома на абоната, закупуване на хранителни продукти и лекарства. Сградата на патронажа е общинска собственост. Основните ползватели са лица на 60 г., лица с нетрудоспособност над 70%, деца с увреждания и др. Интересът към услугата е силен, като се ползва от 106 души или близо 33% над капацитета. Необходимо е да се увеличи капацитета и разшири кръга от допълнителни услуги, с които да се задоволяват основните жизнени потребности на възрастните хора, които да се нуждаят от обгрижване.

В допълнение към подържаните от общината социални услуги, подкрепа се осигурява и по различни механизми и инициативи, между които:

- Механизъм лична помощ / Личен асистент - като общия брой ползвателите са 36 души;
- Домашен помощник, по НП „Предоставяне на грижи в домашна среда“, със 7 ползватели на услугата и др.

В общината има изградени структури за предоставяне на социални услуги, но е необходимо да бъдат поддържани във времето по отношение на ремонтни дейности на материално – техническата им база, подобряване на услугите чрез разширението им, усъвършенстване и развитие уменията на персонала. Част от институциите имат нужда от ремонтни дейности и разширяване на капацитета, обезопасяване на центровете чрез охранителна система, закупуване на допълнително оборудване за потребителите на услугите си, разширяване на достъпа до тях и за населението извън градския център. Това ще обезпечи не само пълния капацитет на услугата, но ще подобри значително качеството на предлаганите дейности в тях. Персоналът от действащите социални услуги се нуждае от методическа подкрепа и периодични обучения.

В същото време процесите на застаряване на населението, както и миграцията на предимно млади хора изострят проблема с грижата за възрастните хора.

Отсъствието на средното поколение (лицата с деца и родители в пенсионна възраст), засяга сериозно не само икономическите перспективи пред общината, но значително натоварва и социалната сфера. Нарушаването на дългогодишната традиция, касаеща приемствеността в поколенията, при която по-младите се грижат за своите възрастни родители изисква отделянето на все по-голям ресурс от страна на общината. Този процес касае както материалната база, така и осигуряването на подготвени кадри за работа в социалната сфера.

Въз основа на наблюдаваните тенденции в демографската, образователната и здравната система, основните възможности и решения, които следва да бъдат предвидени през следващите години се свързват с:

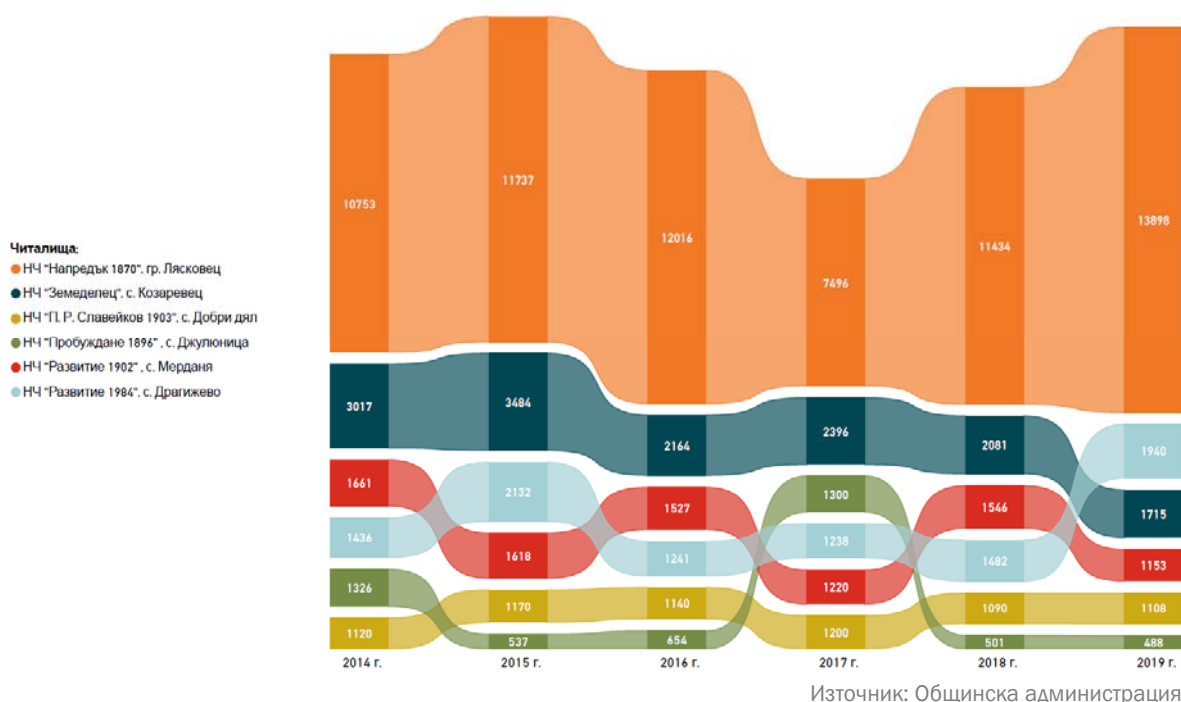
- ⇒ Увеличаване капацитета на Домашния социален патронаж в общината
- ⇒ Увеличаване на капацитета на социалните услуги за възрастни хора, в т.ч. търсене на решения за предоставяне на мобилна услуга - храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и медицинска грижа за възрастните жители на общината;
- ⇒ Подкрепа за личностното развитие и изграждане на достъпна обществена среда и среда близка до семейната.

II.2.6. Културна инфраструктура

На територията на Община Лясковец функционират 6 (шест) читалища, разположени във всяко едно от населените места в общината. Към всички читалища функционират библиотеки, като към три от тях - в Лясковец, Джулюница и Козаревец по програма „Глобални библиотеки” своята дейност развиват оборудвани компютърни зали. Читалищата предлагат различни услуги свързани с организиране на обучение в музикални школи, курсове по чужди езици и танцови състави. Активността на читалищата се измерва по данни за посетителите, като в периода 2014-2019 г. посещенията се колебаят в широки граници – от 14.8 хил. (2017 г.) до 20.3 хил. през 2019 г. данните показват, че над 68% от посещенията са свързани с читалище НЧ „Напредък 1870”, гр. Лясковец.

Фигура 25: Динамика на посещенията в читалищата в община Лясковец, 2014-2019 г., брой

Читалищата на територията на общината имат предимно местно значение, създавайки условия за развитие на общности и запазване на местната идентичност, история и култура. Тяхната роля е силно ограничена от ресурсната зависимост. Развитието им има нужда от инициативност и ангажираност от хора, желаещи да развиват самодейност по места. Тъй като в страната мрежата на читалищата е много добре развита, но финансирането е силно ограничено, някои от читалищата проявяват активност в търсене на външно финансиране по различни национални и международни програми.

В град Лясковец се намира и единствен по рода си Музей на градинарството и лозарството, създаден през 1976 г. Музеят обхваща площ от 500 м²., която включва две зали, сайвант и архитектурния паметник - Хаджиниковата къща (от 1862 г.). Пресъздадени са традиционните дейности за района, налична е музейна сбирка със 600 оригинални предмета, подредени в експозиционните зали, атракционен - дегустационен център. Музеят е оборудван със семинарна зала с 50 места, в която се организират множество различни изложби, представяния и други културни и образователни мероприятия. Данните за периода 2014-2019 г. като цяло, отчитат ръст на посещенията с 31%, но обекта все още не е добре познат в страната.

II.2.7. Спортна инфраструктура

На територията на общината функционират единайсет спортни клуба, от които седем футболни, един хандбален, един гимнастически, един клуб по ориентиране и един клуб по шахмат. Спортната инфраструктура включва:

- Спортен комплекс в град Лясковец - носещ името „Михаил Алексиев“, включващ футболен стадион с лекоатлетическа писта, две спортни площадки и тенис корт;
- Спортна комплексна площадка, оборудвана с модерно игрище за футбол, баскетбол, хандбал и тенис на маса в кв. №5 - „Черникова бара“;
- Писта за маунтин байк - предназначена за спортно колоездене и скейтборд зона - намиращи се в Централен градски парк;
- Четири стадиона в селата Джулюница, Добри дял, Мерданя и Козаревец;
- Комплексен център за културни и спортни дейности на открито, с. Мерданя;
- Многофункционални спортни площадки, спортни игрища и др.

Необходимата подкрепа, от която се нуждаят спортните клубове е осигуряване на добра и подходяща материална база, в която да изпълняват спортните си дейности. Развитието на сектора трябва да е насочен към осигуряване на бази, модернизирани на стари или създаване на нови съоръжения за професионален и масов спорт. Част от спортните съоръжения има необходимост от ремонт и възстановяване. Потенциал за развитие на масов спорт дават спортните площадки на открито, изграждането на велоалеи и други спортни съоръжения, които предоставят възможности за самостоятелно или организирано практикуване на спорт, без да е необходимо включването в организирани структури. Паралелно с осъвременяване на базите е необходимо насърчаване на спортни прояви и дейности, които да бъдат регулярно организирани, така, че да се превърнат в традиция за общината.

Допълнителни възможности за спорт и отдих се предлагат в водно-увеселителен комплекс „Светицата“ с два басейна и ваканционно селище „Манастира“, подходящо за организирането на зелени училища и лагери.

II.3. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

II.3.1. Транспортна инфраструктура и пътна мрежа

Транспортните връзки в Общината са част от агломерацията Велико Търново - Лясковец-Горна Оряховица, която обхваща 15 населени места и около 170 хил. жители. Община Лясковец е в непосредствена близост до жп възел Горна Оряховица и международно летище Горна Оряховица.

II.3.1.1. Републиканска и общинска пътна мрежа

Териториалното разположение на община Лясковец определя сравнително доброто позиционирана в националната комуникационно-транспортна мрежа и осигурява добра възможност за връзки с останалата част от страната и в частност със съседните общини – Велико Търново, Горна Оряховица и Елена. Пътната мрежа в общината е с обща дължина от 86.87 км. съставена от 44.27 км. републикански път и 42.6 км. общинска пътна мрежа¹⁶. Гъстотата на пътната мрежа е значително над средното за страната, което позволява бързи и качествени транспортни връзки.

Таблица 4: Сравнителен анализ на гъстотата на пътната мрежа км/ м²

	Гъстота на пътната мрежа	Гъстота на републиканската пътна мрежа
Община Лясковец	74,4 км/ 100км ²	37.43 км/100км ²
България	39 км/100км ²	17.1 км/100км ²

Източник: Общ устройствен план

Основната пътна артерия е **път I-4 София – Велико Търново – Търговище - Шумен-Варна¹⁷**, в направление изток-запад с дължина 21,575 км на територията на общината. Пътя осигурява връзка между селищата от общината и областния център – гр. Велико Търново, както и с областите – Търговище, Шумен и Варна (в източно направление) и Габрово, Ловеч и София (в западно направление).

Важни за общината и местното население са още:

- ➔ Път II-53 /Поликрайще - Горна Оряховица – Лясковец - Елена/ с дължина 12,031 км, в направление северозапад, осигуряващ връзка с път европейски транспортен коридор Е 85 в посока Русе – границата с Р. Румъния;

¹⁶ По данни на Общия устройствен план на община Лясковец

¹⁷ Европейска категоризация Е-772

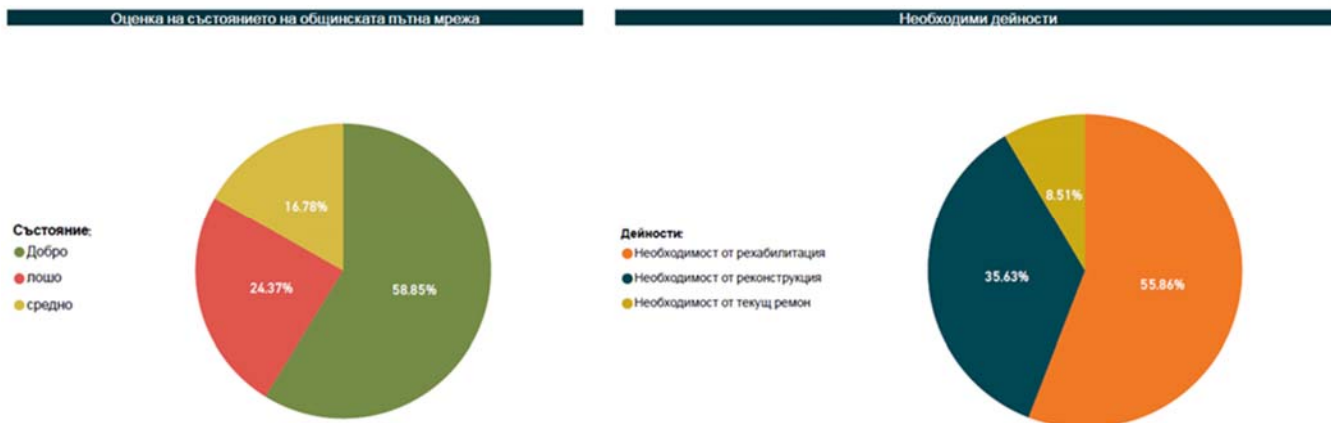

- Път III-5301 /Мерданя - Златарица/ с дължина 3,714 км., които е в задоволително състояние и
- Път III-4004 I-4 – Джулюница-Златарица-II-53 (с дължина 6,676 км.), който ще бъде ремонтиран в участъка от км 1+270 до км 16+432, Джулюница - Златарица. В по-голямата си част, този участък е в незадоволително състояние, като настилката е с множество разрушения, пропадания, коловози и нарушено отводняване.

Третокласните пътища в общината имат важна регионална връзка на общините Лясковец, Златарица и Елена с път 1-4.

Общинската пътна мрежа има важно значение за връзката между населените места в общината. На територията в община Лясковец има 9 общински пътища с обща дължина 42,6 км. Трасетата на 6 от тях обслужват и територията на съседните общини В. Търново, Стражица и Златарица. В следствие дългогодишната експлоатация и атмосферните влияния, част от пътната настилка е компрометирана и амортизирана. През годините са извършвани частични изкърпвания, което не е достатъчно да се подобри експлоатационното състояние на пътната инфраструктура. Близко 1/4 от общинските пътища са в лошо техническото състояние и имат необходимост от рехабилитация и ремонтни дейности.

Фигура 26: Оценка на състоянието на общинската пътна мрежа и необходимите действия

Източник: Общинска администрация

II.3.1.2. Улична мрежа

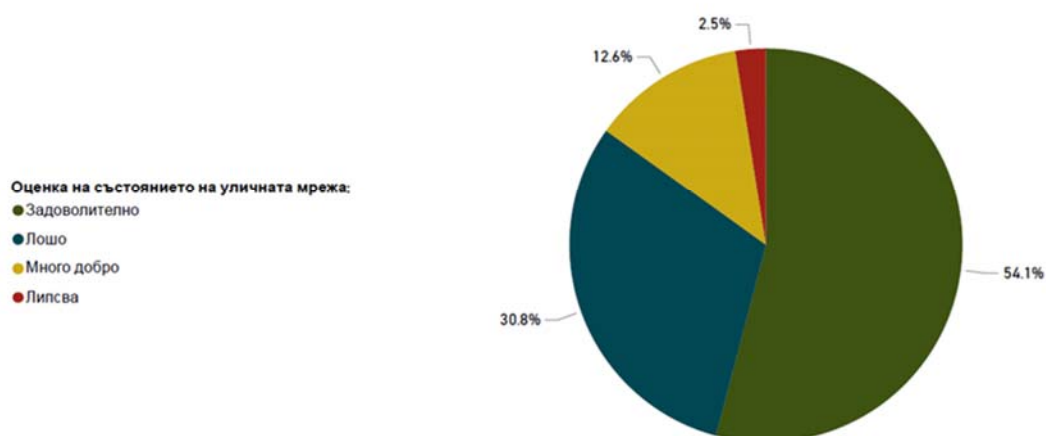
Уличната мрежа в общината е с дължина от 124 км., като има необходимост от текущи ремонтни дейности и реконструкция. Част от улиците в населените места е амортизирана, с множество неравности, като една част не са благоустроени. Това затруднява придвижването в рамките на населените места. Изградената улична мрежа в населените места на общината е. Един от основните недостатъци е липсата на възможност за безпрепятствено придвижване по улиците и на

нормален достъп за хора с увреждания до административни сгради, паркове, развлекателни и спортни съоръжения.

Общата оценка на жителите на общината за състоянието на уличната мрежа в населените места (улицы, тротоарни настилки, алеи и др.) е представено в следващата фигура.

Фигура 27: Оценка на състоянието на уличната мрежа в община Лясковец

Източник: Социологическо проучване

Значително отражение се очаква да имат климатичните промените и върху улична мрежа, което ще се изразява най-вече в допълнителни разходи за технологично усъвършенстване на асфалтовото покритие. Повишаването на температурите през летните месеци ще повиши значително дневният термичен индекс на горният слой на уличната мрежа, което ще изисква допълнителни разходи за поддръжка.

II.3.1.3. Железопътна инфраструктура

През територията на община Лясковец преминава част жп. линията София-Мездра-Горна Оряховица-Варна. По това направление са изградени жп гари: „Козаревец” и „Джулюница”.

II.3.2. Водоснабдителна мрежа

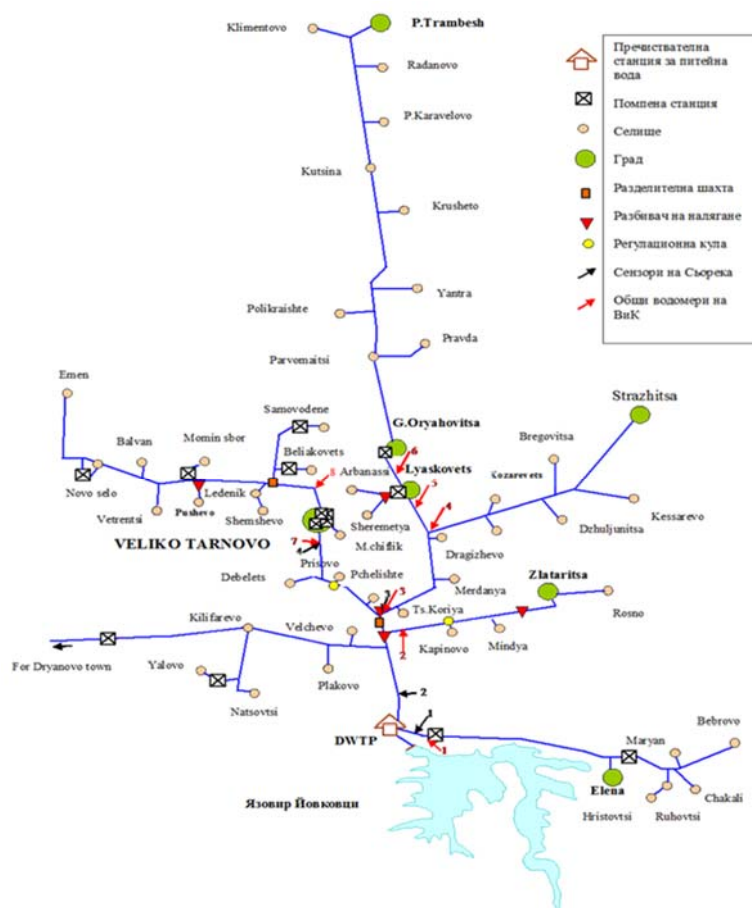
Община Лясковец се обслужва от „ВиК Йовковци“ ООД-Велико Търново, като са обхванати всички населени места от територията на общината. Основен водоизточник за общината е хидровъзел (язовир) „Йовковци”, намиращ се на територията на община Елена. Язовир „Йовковци” е изграден в периода 1968-1981 г. за питейно-битово водоснабдяване на градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Полски Тръмбеш, Дряново, Елена, Златарица и селищата в района. На около 6 км. от с. Велчево е изградена Пречиствателната станция за

питейна вода (ПСПВ) „Йовковци” която пречиства водите от язовира, посредством предхлориране, утаяване, филтриране и на изхода дезинфекция.

Населените места от общината са част от ВС „Йовковци”, както е показано в следващата фигура.

Фигура 28 Водоснабдителна система „Йовковци“ (ВС3 1)

Водоснабдителна мрежа Йовковци

Общата дължина на водопроводната мрежа в Община Лясковец е приблизително 118.970 км., състояща се от 13.7 км. довеждащи водопроводи и 105.27 км. вътрешна мрежа в населените места. Основно водопроводите са изпълнени от азбестоциментови тръби, като максималният диаметър на тръбите е 250 мм. Частта на водопроводите изпълнени от стомана и PEND е минимална. Средните загуби на вода са значителни като варират между 58-66%. Основната причина за високите загуби е амортизирана водопроводна мрежа, предимно на отсечките изградени от азбестоциментовите и стоманените тръби. Също така, основен дял от загубите се дължат на корозия и пукнатини в поцинкованите стоманени тръби, по сградните водопроводни отклонения.

С оглед нормативните промени на национално ниво, формирането на регионални асоциации и специализиран ВиК холдинг, който да се грижи за инвестициите в сектора, ролята на общинската администрация е силно ограничена. Възможностите, които могат да се използват е при ремонт на разпределителната мрежа, да се изпълни комплексен проект (в партньорство с „ВиК Йовковци“), който да включва подмяна/изграждане както на останалата подземна инфраструктура, така и на пътната настилка и прилежащите части – тротоари, улично осветление, системи за видеонаблюдение и обществена сигурност.

II.3.3. Телекомуникационна и Съобщителна мрежа

На територията на общината покритие имат и трите мобилни оператора Виваком, Теленор и М-ТЕЛ (с покритие от приблизително 100 %). Те предлагат като услуга достъп до безжичен интернет. Мобилните оператори и доставчици на цифрова телевизия предлагат и комбинирани услуги – интернет, телевизия и телефония. Опериращите интернет доставчици предоставят относително бърз и надежден достъп на граждани и фирми от гр. Лясковец и селата на общината. Общината попада изцяло в обхвата на националната телевизия и на голям брой сателитни излъчватели.

Община Лясковец предоставя свободен достъп до висококачествен интернет на осем обществени места по инициативата WiFi4EU на Европейската комисия по споразумение за отпускане на безвъзмездни средства в рамките на механизма за свързване на Европа. В рамките на инициативата бе закупено необходимото оборудване и изградена безжичната мрежа, включваща единадесет точки за достъп в осемте локации. За град Лясковец това са:

- Детските площадки и горната част на Голям градски парк;
- Малък градски парк;
- Пространството около Музей на гурбетчийското градинарство;
- Спортната площадка към стадион „Михаил Алексиев“;
- Спортната площадка на Квартал 5 /Черникова бара/;
- Пространството около откритата сцена в околностите на манастира „Св. Св. Петър и Павел” и
- Зони със свободен достъп до интернет са изградени и в две от съставните села на общината, а именно - в пространството около читалище „Земеделец-1899” в с. Козаревец и в парка на село Мерданя.

II.3.4. Енергийна мрежа, вкл. ВЕИ и енергийна ефективност

II.3.4.1. Електроснабдяване

Основен източник на електроенергия е националната електроенергийна система, като енергийната система за захранване на Община Лясковец не е пряко

включена в националния енергиен пръстен. Енергоразпределителното дружество, което осигурява снабдяването с електроенергия на населените места в общината е „ЕНЕРГО – ПРО Варна” ЕАД. Електроразпределителната мрежа на общинската територия е собственост и се стопанисва, развива и поддържа от дружеството „Електроразпределение Север” АД.

На територията на общината няма изградена подстанция 110/20 kV. Електроснабдителната мрежа се захранва с 220 kV от ПС „Горна Оряховица Изток” (110/20/10 kV) и обхваща 3 кабелни линии към комунално-битовите трансформаторни постове и въздушните линии. Подстанцията има два силови понижаващи трансформатора, с номинална мощност 40 MVA и 40/50 MVA. Най-високи товари се наблюдават през зимния сезон. Най-ниски товари през есенния и пролетния сезон.

Инсталираните мощности се състоят от общо 128 трафопостове с обща инсталирана пълна мощност 42 050 kVA.

Състоянието на мрежата е сравнително добро, като на места е налице физически и морално амортизирана мрежа НН. Изградената енергийна инфраструктура в някои райони е недостатъчна за обезпечаване бъдещи стопански инициативи на собствениците – такава е например в район „Честово”. С възникване на нови инвестиционни намерения на територията на общината предстои да се включват нови мощности с изграждането на трафопостове с прилежащите към тях кабели 20 kV, мрежа НН и въздушна.

В периода 2016 – 2018 г. към електроразпределителната мрежа са присъединени 10 нови съоръжения (трафопостове и въздушни електропроводни линии) към новопостроени или съществуващи предприятия.

Населените места в общината се захранват с въздушни и кабелни електропроводи (20 kV). Съществуващата мрежа е в добро състояние в по голямата си част. Аварии по електропроводните линии 20kV основно се дължат на остаряла изолация. Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места е въздушна, на места е морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация.

II.3.4.2. Енергийна ефективност и възобновяеми източници на енергия (ВЕИ)

Приносът на ВЕИ към общото производство на електрическа и топлинна енергия към момента се изразява в използването предимно на ФТЕЦ, соларни инсталации за БГВ и биомаса за отопление.

На територията на общината има само една функционираща Фотоволтаична електроцентрала - ФЕЦ „Драгижево” - с. Драгижево. Обектът е въведен в експлоатация на през 2012 г. и е с мощност от 0,828 MW.

Изградени са и три общински соларни системи за производство на електричество от възобновяеми енергийни източници, разположени на приблизителна площ от 20 м², а производителността им е приблизително 20 000 kW/год. Монтирани са съответно на:

- Соларна инсталация за БГВ в Детска ясла „Мир” – гр. Лясковец;
- Соларна инсталация за БГВ в ДГ „Славейче” – гр. Лясковец;
- Соларна инсталация за БГВ в ДГ „Пчелица” – гр. Лясковец;
- Соларна инсталация за БГВ в ДГ „Радост” – гр. Лясковец;

В читалище „Земеделец” 1899 с. Козаревец е инсталира котел на биомаса – слънчогледови люспи, с мощност от 128 kW. От тогава сградата се отоплява със слънчогледова люспа, доставяна от местно предприятие за производство на слънчогледово олио.

През последните години отоплението на ДГ „Детелина“ с. Козаревец се извършва с 50 kW котел за изгаряне на дървесни пелети. През 2019 г. в ДГ с. Джулюница е доставен и монтиран 160 kW стоманен котел за изгаряне на пелети, като предстои първия отоплителен сезон с новата горивна база. В други две детски градини в селата Драгижево и Добри дял има изградени отоплителни инсталации с котли на твърдо гориво – дърва и въглища.

Освен върху сгради общинска собственост на територията на община Лясковец има пилотно изградени, от частни инвеститори, системи за добив на енергия от ВЕИ. Това са ветрогенератор инсталиран за нуждите на фирма „Маккамли” ЕООД, с мощност 1-5 kW.

В община Лясковец функционира една енергийна централа на биомаса - БЕЦ "Надежда", гр. Лясковец с мощност на когенератора от 0,285 MW. За захранване се използва газ от пречиствателни инсталации за отпадни води. Полученият газ метан от пречиствателната станция, която се експлоатира съвместно със съседната община Горна Оряховица, се използва за производство на електрическа енергия, която се използва за собствени нужди, а остатъчната енергия се подава към електроразпределителната мрежа.

Коефициентът на плътност на изградените ВЕИ мощности е 2.08 MWt/1000 км², което е по-ниско от средното за страната, както и за област Велико Търново (14.85).

Съгласно изготвени обследвания за ЕЕ се предвижда на две от сградите да се изградят малки фотоволтаични електроцентрали (ФЕЦ), с мощност 20 kW, поради подходящите за целта покривни пространства с южно изложение. В едната от сградите – административна сграда за обществено обслужване в гр. Лясковец, са поместени няколко общински служби, включително функционира социален патронаж с кухня за над 100 потребители. Другата сграда, на покрива на която е

предвидено изграждане на малка ФЕЦ с мощност от 30 kW е един от корпусите на училище „Максим Райкович“ - гр. Лясковец.

На територията на общината има изградена система за производство на биодизел от маслодайни култури, с капацитет 60 000 т/г.

По отношение, въвеждане на ЕСМ в многофамилни жилищни сгради, регистрираните асоциации на етажна собственост в община Лясковец проявиха слаба активност по Националната програма за енергийна ефективност в многофамилните жилищни сгради (НПЕЕМЖС). Към момента, на територията на общината не е изпълнен все още проект за обновяване на многофамилна сграда, като има подадено само едно заявление за кандидатстване за обновяване. Потенциал за развитие носят възможностите за внедряване на интелигентни системи за управление в сградите, като част от мерките за модернизация, в т.ч. и инсталиране на мощности за производство на електрическа и топлинна енергия за собствени нужди.

II.3.4.3. Газоснабдяване

През 2004 г. е изградена газопреносната и газоразпределителните мрежи, които захранват Велико Търново, Горна Оряховица и Лясковец, като газифициран е само градския център на общината. Газоразпределителната мрежа /ГРМ/ в гр. Лясковец е над 9 километра и захранва битови, общински и промишлени обекти. Изградена от полиетиленови тръби висока плътност, монтирани подземно в улици и тротоари. В средносрочен план, газификацията на Община Лясковец, в посока селата не се очаква, поради високите инвестиционни разходи и очакваната ниска възвращаемост. Преносното отклонение и АГРС са с достатъчен капацитет да покриват нуждите на гр. Лясковец включително и при развитие на промишлената зона.

II.4. Екологично състояние и рискове

Потенциалните източници на замърсяване на въздуха, водите и почвите на територията на община Лясковец включва:

- промишлените предприятия в населените места, в които не се спазват изискванията на екологичното законодателство;
- дейностите в земеделието и животновъдството при неприлагане на добрата производствена практика;
- изхвърлянето на отпадъци на нерегламентирани сметища;
- нерегламентираното складиране и съхранение на торови маси от животновъдните ферми;
- Липса на пречиствателни инсталации за отпадни води от малките населени места в община и заустване на водите в дерета и р. Джулюница;
- Лошото състояние на канализационните мрежи и съоръженията към тях - липсваща канализация или такава с изтекъл амортизационен срок;
- Липса на пречиствателни съоръжения за отпадъчни води от промишлените предприятия и населените места.

II.4.1. Канализационна мрежа и пречистване на отпадъчни води

Канализационна система за отпадни води има изградена само в гр. Лясковец. Тя е смесена с дължина от 32.721 км., като обхваща 95% от населението на града. Отпадъчните води на гр. Лясковец, чрез изграден главен колектор се насочват в посока север и се включва към главния колектор на гр. Горна Оряховица, който ги довежда до районната пречиствателна станция за отпадъчни води /РПСОВ/ на градовете Горна Оряховица, Долна Оряховица и Лясковец. Пречиствателна станция е изградена през 2007 година и окончателно пусната в експлоатация през 2008 година. Обектът е разположен на 2 площадки на територията на двете общини:

- Основна площадка на ПСОВ - 60,014 дка в землището на гр. Лясковец. От тях 37,629 дка са собственост на Община Горна Оряховица, а 22, 385 дка са собственост на Община Лясковец;
- Площадка на Помпена станция за отпадъчни води – Долна Оряховица - 2,861 дка, собственост на Община Горна Оряховица в землището на гр. Долна Оряховица.

Отпадъчните води се пречистват до показатели, отговарящи на емисионните ограничения¹⁸ за заустване в „чувствителна“ зона на водоприемник от II категория - р. Янтра.

¹⁸ съгласно Разрешително № 13140131/ 06.07.2009 г.

В останалите населени места, съществуват локални отводнителни системи за приемане на дъждовни води, които работи като смесена – за битови и дъждовни води. Най-висока изграденост е канализационната мрежа в с. Джулюница, имаща покритие над 60%. Водите се канализацията се заустват в р. Джулюница чрез няколко включвания. В село Мерданя е изградена отводнителна канализация на 55% от уличната мрежа, а в селата Добри дял и Драгижево приблизително около 30%. Най-нисък е дела на изградената канализация в с. Козаревец около 1%. Водите се заустват без необходимото пречистване в съществуващите водоприемници-дерета.

II.4.2. Управление на битовите отпадъци

Дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Лясковец се извършват по реда на действащото законодателство. Обхватът на управлението на отпадъците включва тези, определени в приложното поле на Закона за управление на отпадъците, а именно: битови, опасни, строителни и производствени отпадъци.

През 2016 г. се въведе в експлоатация и регионалното депо за отпадъци в землището на с. Шереметя (община Велико Търново). Депото обслужва общините: Горна Оряховица, Стражица, Златарица, Елена и Лясковец и Велико Търново. Изграденото депо за неопасни отпадъци включва и инсталация за механично и биологично третиране, пречиствателна станция за отпадъчни води и довеждаща инфраструктура. Съгласно издадено Комплексно разрешително на депото се извършва и обезвреждането на строителни отпадъци.

На територията на община Лясковец, в процесът на сметосъбиране са обхванати всички населени места от общината, като текущо се закупуват нови съдове за събиране на смесени битови отпадъци. През 2019 г. са закупени 85 бр. нови кофи тип „Мева” 110 л за подмяна на амортизираните /55 бр. за гр. Лясковец и 30 бр. за с. Джулюница/. През последната година, извозените количество отпадъци възлиза на 4 562,22 тона. В общината е въведена и система за събиране на биоразградими отпадъци от населението, чрез разположени зелени контейнери тип „Бобър“. Същите се транспортират до инсталацията за компостиране на Регионалното депо за отпадъци в с. Шереметя.

По данни на общината, през 2019 г. в системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки освен гр. Лясковец, са обхванати и с. Джулюница и с. Добри дял. Съдовете за разделно събиране са предоставени от „ЕКОПАК България” АД, оператор на дейността е „Евро Импекс-Варна” ООД. Разделно събраното количество отпадъци на територията на Община Лясковец е съответно - 11 160 кг. придобит отпадък бруто и 7 220 кг. отсортиран отпадък¹⁹.

¹⁹ По данни на „ЕКОПАК България” АД

Разделното събиране на отпадъци от ИУЕЕО²⁰ на територията на общината се извършва основно кампанийно, по предварително определени дати, съвместно с организациите по оползотворяване, за които жителите на населените места се уведомяват предварително. За да не попадат в общия поток от битови отпадъци, масово разпространените отпадъци на територията на община Лясковец, се предават на площадките:

- площадка № 1, имот № 000614 в землището на гр. Лясковец;
- с. Козаревец (УПИ IV – 45 в кв. 18 А по ПУП).

II.4.3. Състояние на околната среда

II.4.3.1. Атмосферен въздух

Съгласно нормативната уредба²¹ РИОСВ-Велико Търново отговаря за районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух в териториалния обхват на областта. Контролът на основните показатели характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, се осъществява от три градски фонови пункта за мониторинг в градовете Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов. На територията на общината, качеството на въздуха на контролира главно по отношение на обекти от различни отрасли на индустрията с източници на емисии в атмосферния въздух. Периодичните проверки на подобни обекти извършвани от РИОСВ-Велико Търново показват инцидентни превишения на установените норми за емисии в атмосферния въздух с

Нивата на ФПЧ²², серни и азотни оксиди, въглероден оксид и др. са в нормата. Изключение са зимните периоди в резултат на използване на твърди горива за битовото отопление. Основните източници на вредни емисии са преминаващите през града МПС, битовото отопление на частни и обществени сгради (предимно през зимния сезон).

Преобладаващите ветрове са със западна, северозападна и източна компонента, с относително висока средна скорост, което спомага аерацията на въздуха и изнасяне на замърсителите от застроените територии. Високият процент безветрено време може да допринесе за натрупването на замърсители във въздуха над град Лясковец.

II.4.3.2. Земи и почви

²⁰ Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), в т.ч. луминисцентни лампи и други лампи, съдържащи живак

²¹ Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ, бр. 45/1999 г.), Наредба № 12 за норми серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр. 58/2010 г.), Наредба № 14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (ДВ, бр. 88/1997 г., изм.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух.

²² ФПЧ – Финни прахови частици

Почвите на територията на общината потенциално са застрашени от замърсяване най-вече от промишлени и селскостопанска дейности (използване на пестициди в земеделието и оборски тор). На обособената територия са разположени животновъдни ферми и нерегламентирано складиране и съхранение на оборски тор и неговото последващо използване може да доведе до дифузно замърсяване на повърхностни и подземни води. Необходимо е животновъдни ферми да изпълняват правилата за добра земеделска практика за опазване на водите и почвите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. Потенциални източници на замърсяване на почвите са и транспорта и нерегламентираните сметища.

Почвите са слабо до средно ерозирани и само на отделни места се срещат участъци със силно ерозирани до каменливи почви.

По отношение на земите и почвите на територията на общината не са регистрираните отклонения от допустимите норми през последните години.

II.4.3.3. Шум

Като цяло не са регистрирани отклонения от нормите. Най-голям дял в акустичния режим заема транспортният шум в гр. Лясковец. Шумовото замърсяване се генериран от по-големите промишлени предприятия, които са в промишлена зона Лясковец. Завишава се шумовото натоварване при извършване на строителни работи.

II.4.3.4. Състояние на водните ресурси

Повърхностните води на територията на общината Лясковец не се използват за водоснабдяване с питейна вода и вода за технически нужди. Основно замърсяването на повърхностните водни тела се замърсяват в момента с отпадъчни непречистени води от населението в малките населени места и промишлените предприятия. През 2019 г. е констатиран проблем със заустване на производствени отпадъчни води над определените емисионни ограничения в „Аркус“ АД, гр. Лясковец. Обектът е оценен като високорисков и е поставен под засилен контрол, като се прилагат всички административно-наказателни мерки, предвидени в законодателството по водите и ЗООС, за ограничаване на замърсяването.

Потенциалните източници на замърсяване на водите са от антропогенен характер. Основните рискове са свързани с:

- A. Дифузни източници на замърсяване:
 - Урбанизирани територии - населени места и обекти без канализация (използват се септични ями, поливни кладенци и др.);
 - Отпадъци - нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци. Неконтролируемо депониране на отпадъци;

- Земеделски земи - при неконтролирано торене; Животновъдство – неконтролируемо натрупване на торови маси;
- Промисленост – индустриални площадки, складови площи на предприятия, добив на полезни изкопаеми и др.;
- В. Точкови източници на замърсяване на повърхностните води:
 - Зауствания на непречистени отпадъчни води малките населени места;
 - Заустване на отпадъчни води от предприятията, които не разполагат с локални пречиствателни съоръжения.

II.4.3.5. Защитени зони и НАТУРА 2020

На територията на общината са обявена една защитени територия контролирана от РИОСВ – Велико Търново - Защитена местност “Лесопарка”²³, в землището на гр. Лясковец. Защитената местност се обявява на основание чл. 39, ал. 1 във връзка с чл. 33, ал. 1 от Закона за защитените територии с цел опазване на характерни смесени широколистни гори, включващи в себе си голям брой вековни и забележителни дървета от видовете : космат дъб, полски бряст, турска леска, клен и махалебка. Общата площ на територията е 100,15 ха.

В териториалния обхват на община Лясковец попадат изцяло или частично три защитени територии за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна от мрежата НАТУРА 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

Таблица 5: Защитени зони от мрежата „Натура 2000

№	Наименование/ код	Площ ха	Териториален обхват, община, населено място
Защитени зони за опазване на местообитанията²⁴			
1.	BG0000610 „Река Янтра Заповед No.РД-401 от 12.07.2016 г., бр. 62/2016 на Държавен вестник 2-2-610-401-2016	13 899.88ха	Община Лясковец, Населено място: гр. Лясковец, с. Козаревец Община: Велико Търново, Община: Горна Оряховица, Община: Полски Тръмбеш, Община: Стражица Община: Габрово, Община: Дряново, Община: Борово, Община: Бяла, Община: Ценово
2.	BG0000279 „Стара река”	146.17ха	Община: Лясковец, Населено място: с. Джулюница Община: Златарица, Община: Стражица, Община: Котел, Община: Антоново
3.	BG0000280 „Златаришка река”	67.64 ха	Община: Лясковец, Населено място: с. Джулюница

²³ Обявена със заповед № РД-1302/30.12.2005 г на МОСВ

²⁴ По Директива за хабитатите 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

№	Наименование/ код	Площ ха	Териториален обхват, община, населено място
			Община: Елена, Община: Златарица

Източник: Регистър на защитените територии и зони България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/>

Зелени площи за широко обществено ползване. Обекти за отдих

В град Лясковец и населените места в общината съществуват обществени градини за отдих. Зелените площи на територията на гр. Лясковец заемат 7.64ха или 6.1м² на жител, което е крайно незадоволително. Такава е ситуацията и в малките населени места. Растителността е предимно паркова – липа, бреза, дъб, кестен, смърч, бял и чер бор и др. Уличното озеленяване е от видовете липа, бреза, ясен, шестил и др.

Зелената система на гр. Лясковец е обвързана и отворена към ЗМ „Лесопарка“, южно от града. Районът е транспортно достъпен, изградени са еко пътеки, климатът здравословен, гората прохладна и завладяваща. Има голям потенциал за развитие и задоволяване нуждите от почивка сред естествена, природна среда. В зоната на ЗМ „Лесопарка“ се намират ваканционно селище "Манастира", комплекс "Лесопарка", х-л "Светицата", в същата местност., Водно-увеселителен к-к "Водопада" и ловна хижа.

Защитни пояси

Защитни насаждения съществуват от типа санитарно-защитни пояси около натоварените пътни артерии и частично ветро и снегозащитни пояси в обработваемите масиви. Последните най-често следват формите на терена и са около естествено формирали се дерета и оврази.

II.4.4. Екологични рискове

Влияние на измененията на климата

Наблюденията през последните години свидетелстват за бързи темпове на климатичните промени. Съществуват все повече доказателства, че затоплянето на земната атмосфера е тенденция, тясно свързана с изменението на климата. Промяната на климатичните условия засяга по различен начин всички естествени ресурси. То води до интензивни промени в хидроложкия цикъл, в резултат на които в глобален мащаб сухите сезони стават още по-сухи, а дъждовните сезони – още по-влажни, а впоследствие рискът от по-големи и по-чести наводнения и суши се увеличава. Освен това то оказва огромно влияние върху наличните водни ресурси, както и върху качеството и количеството на наличните и достъпни водни ресурси.

Прогнозите за изменението на средногодишното количество валежи²⁵ при съпоставка на настоящите и бъдеще условия се очаква до 2030 г., да намалееят от с близо 5,1%. Независимо от общото годишно намаляване на валежите, динамиката им се движи в зависимост от сезоните, като ясно се разграничават два периода:

- От януари до април се очаква увеличаване на месечното количество валежи, главно през март – с повече от 5% и свързано с проливни валежи, **водещи до наводнения;**
- От май до декември, главно през юли и септември се очаква значително намаляване (повече от 18% през август), което може да доведе до сериозни засушавания и свързаните с тях проблеми по отношение на количеството и качеството на водните ресурси;

Поради увеличените атмосферни изпарения наблюдаваното затопляне може да се очаква валежите да бъдат концентрирани в по-интензивни дъждове, следвани от по-дълги периоди с ниско количество валежи. Тенденцията е към по-чести поройни дъждове. Очаква се интензивността на валежите също да се увеличи. Тези две противоположни тенденции водят след себе си опасност от наводнения и засушавания в рамките на територията на общината Лясковец. Допълнителен фактор, е очакваното повишение на температурите с близо 1,4-1,6 градуса до 2030 г.²⁶, което ще засили рисковете от непредвидени събития на територията на общината. Прогнозите показват два периода, които следва да бъдат взети предвид:

- От октомври до май – определено постоянно увеличение на средномесечните температури между 0,9 и 1,3 градуса по целзий;
- От юни до септември се очаква значително увеличение (от 1,3 до 2,0 градуса по целзий), което може да доведе до сериозни засушавания и свързаните с тях проблеми по отношение на земеделската продукция, количеството и качеството на водните ресурси и здравни рискове.

Очакваните климатични промени ще окажат най-сериозно влияние върху:

- обекти от земеделието, поради: очаквано редуциране на валежите, особено на тези през топлото полугодие; очаквано затопляне, при което се скъсява реалният вегетационен период най-вече на сегашните пролетни земеделски култури; поява на нови болести и вредители, поради промени в климата;

²⁵ Средномесечни и средногодишни количества на валежите през 2030г. – Сценарий А1В – Източник: IPCC 4 – CIAT – <http://www.ccafs-climate.org/data/>

²⁶ Средномесечни и средногодишни температури през 2030г. – Сценарий А1В – Източник: IPCC 4 – CIAT – <http://www.ccafs-climate.org/data/>

- обекти от горското стопанство, поради: очаквано затопляне и засушаване; нарастване на риска от увеличаване броя на горските пожари вследствие на по-сухия и по-топъл климат;
- рискове за човешкото здраве: увеличаване броя на топлинните удари, поради затопляне; поява на нови болести и/или промяна в честотата на другите болести.
- върху системите за водоснабдяване (питейно – битово и за напояване) - промяна на количествата и режима на водите. Намаленията в количествата на валежите и увеличението на температурите, се очаква да доведат до намаляване на оттока на реките. Очакваните промени не само ще повлияят върху количеството на оттока, но също и в неговия режим, който ще се измени в съответствие с промените в режима на валежите и топенето на снеговете. Проливните дъждове и цялостното увеличаване на количеството на валежите ще предизвикат необходимост от усъвършенстване на програмите за действие при проливни дъждове. Необходимо е да се приложат адаптивни мерки за предпазване от наводнения, като например диги или преливни зони, с цел справяне с наводненията, свързани с увеличаването на проливните дъждове и оттоците.

От друга страна, промените в максималните температури може да доведе до увеличаване на цъфтежа на водата, които да предизвикат проблеми свързани с токсичност, вкус и мирис. Освен това, намаляването на летния отток на реките, в резултат от намаляването на летните валежи, води до увеличаване на процента отпадъчни води в общия отток на приемниците и може стане причина за въвеждане на по-строги изисквания за качеството на отпадъчните води, по отношение на съставки като разтворен кислород, общо количество на разтворените твърди и хранителни вещества.

Свлачищни процеси на територията на община Лясковец

На територията на община Лясковец има регистрирано активно свлачище южно от с. Джулюница през 1975г. Същото е включено в регистъра на свлачищата под № VTR 20.20835.01 на Р. България. Свлачището не е проучено и не са изпълнени дейности за укрепването му.

Размерите на засегнатия участък са – по посока на движението /дължина/ около 750 м и ширина 1 700м. Свлачището е засегнало южните части на с. Джулюница – квартали 82÷84, 91 и 101÷111 по регулационния план на селото. В останалата си част засяга предимно земеделски и необработваеми земи. Свлачищният масив е регистриран и категоризиран, като древен, с периодични, локални активизации. Тези активизации са най-вероятни при водообилни сезони - проливни дъждове и снеготопене, повишаване нивото на р. Джулюница. При активизиране,

свлачището застрашава сградния фонд /жилищен и стопански/ в изброените строителни квартали, както и улиците, електро и водопроводните мрежи в границите на селото и стопанският път южно от него. В границите на посочените строителни квартали временно е наложена строителна забрана. Тя важи за срок до извършване на проучвателни и трайни, укрепителни мероприятия и доказване на техния положителен ефект.

Промислени рискове

В общината няма предприятия, съоръжения и дейности по чл.103 от ЗООС, предопределящи възможността от за рискове от средни и големи аварии. Основен потенциален източник за възникване на промишлени аварии със създаване на огнища на химическо заразяване от различни по вид, количество и степен на въздействие химически продукти.

През територията на общината преминава магистрален газопровод и е изградена газопреносна мрежа за хранване както на промишлени обекти така и жилищни имоти в гр. Лясковец. При природни бедствия, външни вмешателства, неспазване на инструкциите за експлоатация е възможно получаване на аварийно състояние и опасност за пожар или взрив.

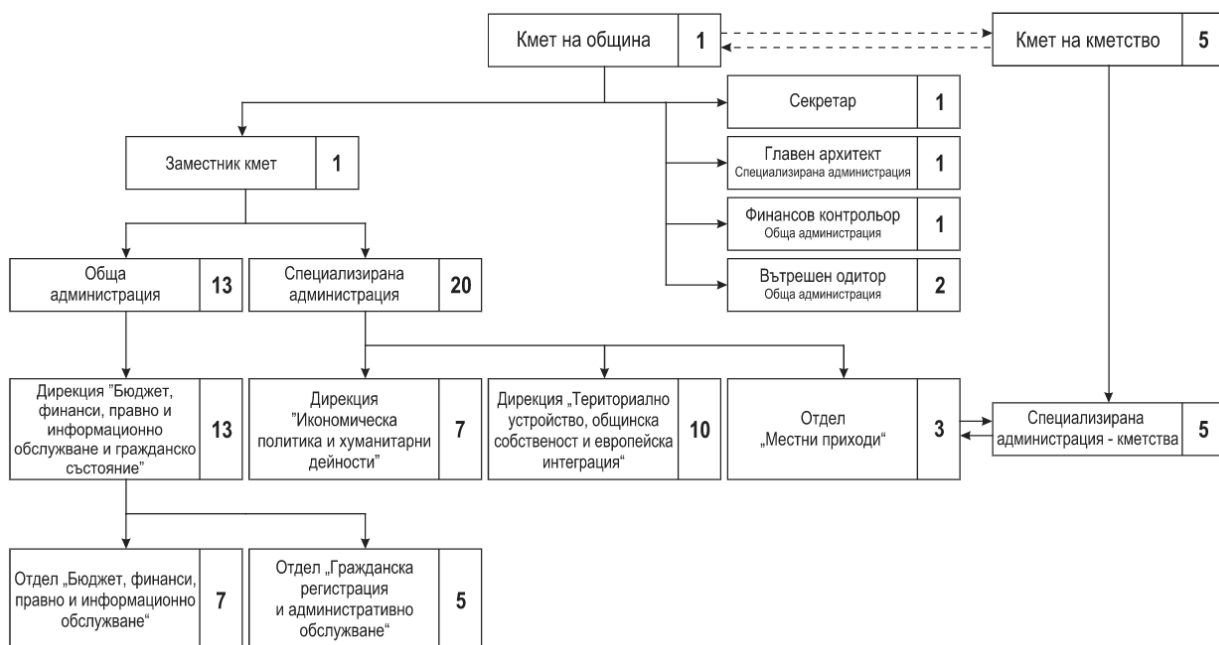
II.5. Анализ на административния капацитет на общинската администрация

III.5.1. Институционален капацитет

Структурата на общинската администрация включва 3 дирекции и един отдел, разделени както следва:

1. Обща администрация:
 - Дирекция „Бюджет, финанси, правно и информационно обслужване и гражданско състояние“;
2. Специализирана администрация:
 - Дирекция „Икономическа политика и хуманитарни дейности“;
 - Дирекция „Териториално устройство, общинска собственост и европейска интеграция“;
 - Отдел „Местни приходи“

Фигура 29: Структура на общинска администрация Лясковец

Източник: Общинска администрация, https://www.lyaskovets.bg/d4_adm1_structure.php

Анализът на функциите на звената в администрацията на Община Лясковец показва, че общите и специализирани правомощията на органа на власт - кмет на общината са обезпечени в съответствие със ЗА и ЗМСМА. Така функциониращата структура се отличава с комплексност по отношение покритието на

отговорностите, които общинската администрация има по закон. В допълнение, ниската степен на текучество, и доброто кадрово обезпечаване (според образованието и опита на служителите) осигурява условия за качествено изпълнение както на ежедневните задачи, така и при провеждане на стратегически определената посока на развитие на общината.

За подобряване на капацитета на администрацията, професионалното развитие и компетенции на експертния и ръководния състав, общината използва както собствени средства за обучение, така и външно финансиране за реализация на по-мощни проекти, свързани с подобряване на цялостната работа на общинска администрация.

В рамките на програмния период 2014-2020 г., община Лясковец е реализира проекти по различни оперативни програми, в т.ч. по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния – България, Програмата за развитие на селските райони и национални програми и др.

Изпълнението на проекти, финансирани със средства от Европейския съюз и други финансови инструменти през последните години доведе до положителни страни, като: натрупан опит, който ще бъде ползван в следващи периоди; добър диалог с икономическите и социални партньори на местно, общинско ниво; прилагане на добри практики в областта на планирането и подготовката и реализирането на проекти.

III.5.1. Финансов капацитет

През последните четири години се наблюдава тенденция на нарастване на собствените приходи на общината, което отразява и подобряването на икономическата обстановка в община. В същото време, покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи²⁷, през 2019 г. е 62.88% спрямо 74.55% в края на 2018 г., което води до намаляване на финансовата самостоятелност на общината. По отношение, размер на дълга, като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности от ЦБ намалява до с над 2 процентни пункта през 2019 спрямо предходната година.

По принцип инвестициите в базова структура се възприемат като показател по отношение на сравнителните конкурентни предимства на една икономика. Нарастването на приходите се отразява и върху нарастване на инвестиционната активност на общината. Данните от МФ показват, че за 2019 г. относителния дял на капиталовите разходи в общите разходи са драстично повишени до 14.4%, като за сравнение с 2018 г., ръста е от над 12 процентни пункта. В същото време, проектите реализирани чрез капиталовата програма на общината обикновено са

²⁷ Източник: Министерство на финансите, <http://www.minfin.bg/bg/page/810>

изпълнявани в рамките на година, като това се обяснява и с механизмите при съставяне на бюджета на общината.

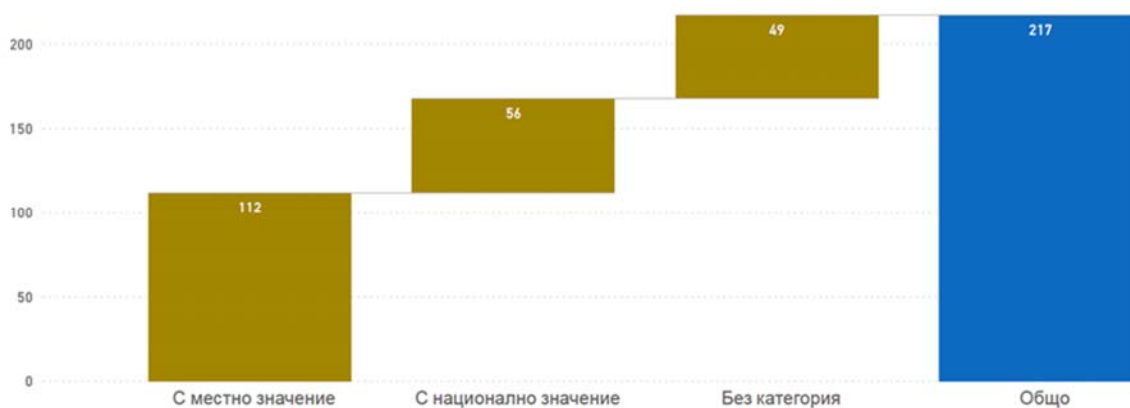
Ефектът от нарастване на размера на капиталови разходи ще бъде допълнен и от активната политика на общината в търсене на външни източници на финансиране, реализацията на проекти с публично-частно партньорство и частни проекти. Подобряването на финансово състояние на общината, ще позволи изпълнение на мащабни проекти, чиито ефект да бъде почувстван от по-голяма част от населението на общината и ще съдейства за значително подобрене на качеството на живот.

II.6. Анализ на културно-историческото наследство и елементи на градското културно наследство

Културно-историческото наследство в общината, в това число градското наследство и природните забележителности, не следва да се разглеждат самоцелно, а в контекста на тяхното споделяне с обществото. Това се случва чрез развитието на туризма, или чрез създаването на специфичен културен продукт.

Общият брой паметници в общината е 217 с превес на архитектурно-строителните паметници, като на територията на гр. Лясковец има регистрирани 120 сгради - паметници на културата - предимно възрожденски, свързани с местната история и култура, групирани в четири ансамбли.

Фигура 30: Разпределение на културно-историческото наследство в община Лясковец според значението

Източник: ОУП на община Лясковец

Сред най-значимите и разпознаваеми обекти на културното и историческо наследство са манастирите и църквите, между които:

- Манастирът „Св. Св. Петър и Павел” (Петропавловският манастир), разположен на Арбанашкото плато, на 3 км от гр. Лясковец и на 10 км от

гр. Велико Търново. Той е един от 14-те манастира, изградени около Велико Търново по времето на Втората българска държава. Манастирът е постоянно действащ девически манастир и представлява комплекс от църква, жилищни и стопански сгради. В манастира, освен главната църква „Св. Св. Петър и Павел“, има и два параклиса – „Покров Богородичен“ и „Света Троица“.

- Манастирът „Св. 40 мъченици“, с. Мерданя е разположен близо до село Мерданя, на 10 км южно от гр. Лясковец и гр. Горна Оряховица и на 14 км. Манастирът е девически, с изградени църква, жилищни и стопански сгради. Датира от 13 в. и според легендата е издигнат на мястото, където търновският патриарх Йоаникий II посреща тържествено цар Иван Асен II след победата му при Клокотница;
- Църквите в град Лясковец са постоянно действащи – „Св. Атанасий“, „Св. Василий“, „Св. Георги“, „Св. Димитър (строежът на църквата е по план на Никола Фичето), „Св. Николай“;
- Църквите в селата са с периодични служби: „Св. Георги“ – с. Джулюница; „Св. Параскева“ – с. Козаревец; „Св. Димитър“ – с. Мерданя; „Св. Св. Константин и Елена“ – с. Драгижево; „Успение Богородично“ – с. Добри дял. Тези църкви също са потенциал за културен и поклоннически туризъм.

Извън тези манастирите и църквите, на територията на общината, в голямата си част, културно-историческите обекти не са проучени или са слабо експонирани. Сред тях спадат:

- с. Джулюница - селищна могила от неолита, византийско селище, римска цитадела, по-къснопревърната в крепост по време на Второто българско царство;
- С. Добри дял - Късноантична крепостна възвишението "Михнева могила"
- С. Драгижево - селища от Късноримска епоха и Втора българска държава
- С. Мерданя - През землището е преминавал римският път от юг на север Via Vita (Пътя на живота), римска наблюдателна кула и пътна станция и др.

Обективният анализ показва, че тези обекти имат по-скоро местно значение, и нямат потенциал да привличат масовия турист.

По отношение на елементите на градското наследство, наличните културни пейзажи с включени природни и антропогенни следи могат да се определят като развиващи се и асоциативни²⁸. Съчетанието на природни и културни ценности представя интегрална и разнообразна картина – основа за образование, изследвания, опазване и туризъм. Наличните културните пейзажи все още не са ефективно“ експлоатирани“, като това изисква целенасочено им обособяване, развитие и управление.

²⁸ Съгласно типология на ЮНЕСКО

II.7. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

II.7.1. Селищна структура

Урбанизирани територии заемат 5,1 % от територията на общината²⁹, като селищната структура включва един градски център – гр. Лясковец и 5 села (Мерданя, Джулюница, Драгижево, Козаревец и Добри дял). Градското население в общината е 62.2% (2019 г.), като се отчита незначително намаление спрямо 2014 г. от 0.13 процентни пункта. Гъстотата на население през 2018 г. е 67.5 души/км² (над средното за страна- 63.4 души/км²), като намалява с 3.9 души/км² спрямо 2014 г.

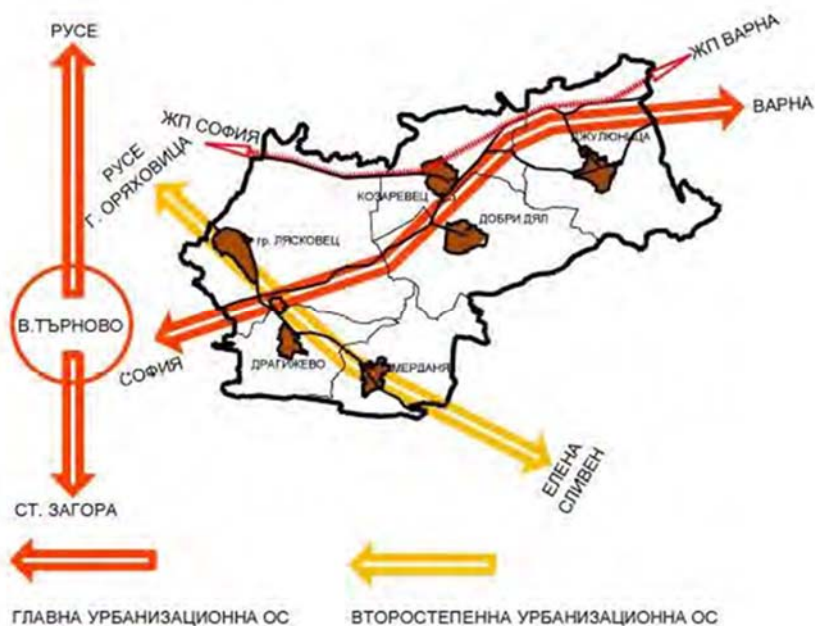
Основните оси за разположение на селищата в община Лясковец са формирани в резултат от природните условия и историческите направления на главните пътища:

- Главната урбанизационна ос е с паралелна насоченост запад – изток и свързва София – Шумен и Варна. По нея са разположени селата Добри дял, Козаревец и Джулюница;
- Главна меридиална ос преминаваща тангенциално на община Лясковец е Кърджали – Ст. Загора – В. Търново - Русе;
- Главна диагонална ос с направление северозапад – югоизток свързва Лясковец – В. Търново – Елена и Сливен – Ямбол. По нея са разположени общинския център и селата Драгижево и Мерданя;
- Осите на урбанизация в община Лясковец са свързани и с ж.п. мрежа:
- Ж.П. София – Горна Оряховица – Варна. Козаревец и Джулюница имат ж.п. гари.

²⁹ Източник: НСИ, Баланс на територията на Р. България към 31.12.2011 г.

Фигура 31: Главни и второстепенни оси на урбанизация

Източник: ОУП на община Лясковец

Съвременните изисквания изискват групиране на селищната мрежа непосредствено към общинския център (Лясковец и към него селата Драгижево и Мерданя) и един вторичен център Джулюнца и към него селата Козаревец и Добри дял.

Фигура 32: Пространствена и функционално-йерархична структура на мрежата от населени места в община Лясковец

Източник: ОУП на община Лясковец

II.7.2. Жилищна инфраструктура

По отношение на жилищните сгради, България е с най-голяма обезпеченост в ЕС-670 жилища на 1000 души, като за сравнение в община Лясковец обезпечеността е с жилища е значително по-ниска - 441 жилища/1000 души.

По данни на НСИ, в края на 2019 г. на територията на общината има общо 5 243 жилищни сгради или ръст от 0.13% спрямо предходната година. Над 96.7% от жилищния сграден фонд в общината е построен преди 2000 г. и се променя сравнително бавно, независимо от настъпилите законодателните промени и увеличаване на предприетите финансови мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградния фонд. Анализът на пазара сочи, че жилищният сграден фонд е неефективен от гледна точка на енергийна ефективност, като близо 98% от съществуващите сгради се нуждаят от обновяване за енергийна ефективност. Сградите с лоши енергийни характеристики (класове „Е“, „F“ и „G“) съставляват 95% от необновените сгради. В същото време близо 75.7% от жилищните сгради в община Лясковец са на повече от 50 г. (при 40% за страната). На съвременните изисквания за енергийна ефективност отговарят преди всичко обектите, строени и реновирани през последните години, които са сравнително малък процент от всички сгради на територията на общината.

Общият брой на самостоятелните жилища е 7 176, с полезна площ 556 999 м² и жилищна площ 423570 м². Полезната жилищна площ на човек от населението за общината към 2018 г. нараства значително до 46.84 м² с спрямо 31,827 м² през 2017 г., като основната причина е намалението на населението.

Като цяло, жилищния фонд в общината е остарял и амортизиран, което е предпоставка за слаба енергийна ефективност и лоши технически характеристики на значителна част от сградите. Външните стени на повечето стари сгради имат до пет пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство. В повечето случаи, сутерените и таванските плочи са без топлоизолация. Ниската енергийна ефективност се дължи на липсата на изолации на покриви и стени, старо осветление с енергоемки светлоизточници, амортизирани отоплителни инсталации и др. Подобряването на топлоизолацията, модернизирането на отоплителните инсталации, използването на слънчева енергия и т.н. могат да намалят енергопотреблението в стария сграден фонд с около 50%.

II.8. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници

Връзките на общината със съседните общини имат различни измерения, зависещи най-вече от тяхната местната икономика. Като част от агломерационния ареал Велико Търново – Горна Оряховица – Лясковец, общината има пряка връзка със съседните общини. Териториалната близост до двата най-големи града в областта допълнително се засилва от наличието на здравни, социални, образователни и екологични връзки, които налагат поддържането и подобряването на транспортните и комуникационни връзки на общината със двете общини.

По отношение на развитието на туризма, общината Велико Търново е сред водещите дестинации в страната за културен туризъм. В тази връзка, съществува възможност за взаимно сътрудничество за формиране и използване на общи туристически маршрути и продукти.

В допълнение, на територията на общината функционира и местна инициативна група (МИГ „Лясковец – Стражица“), която утвърждава връзката със съседната общината. В това направление освен в областта на организиране и провеждане на културни прояви могат да се търсят партньорство и при реализация на съвместни проекти в други области от взаимен интерес. В тази връзка, са предвидените съвместни действия за изграждане на ЦНСТ, който да обслужва и двете общини.

В хода на изпълнението на редица трансгранични проекти, общината има добре изградени връзки и с побратимени общини извън територията на страната – напр. румънски гр. Виделе. В това направление освен съвместни проекти могат да бъдат реализирани и инициативи за обмяна на опит и добри практики в различни области – енергийна ефективност, управление на общинска собственост, стимулиране на инвестиционната активност, социални дейности и др.

II.9. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение

В периода 2021-2027 г. са идентифицирани няколко големи инфраструктурни, които биха се отразили върху развитието на общината.

Съгласно предварителните версии на ПТС 2021-2027 г. се предвижда стартиране на строителството на АМ „Русе - Велико Търново“, като част Паневропейски транспортен коридор № 9. Проектът се разглежда, като стратегически проект, под чието въздействие се очаква да се ускори процесът на икономическо и социално сближаване на регионално и международно ниво. Обектът присъства в Интегрираната транспортна стратегия до 2030 г.³⁰.

Началото на автомагистралата е предвидено да започва на 3 км източно от съществуващия Дунав мост при гр. Русе, а краят ѝ да бъде след град Дебелец, като ще премине в близост до гр. Горна Оряховица. Изграждането ще магистралата се очаква да стимулира бизнес развитието на региона, като подобри транспортните връзки и товаропотока в направление север и юг. За местният бизнес, връзката с новата магистрала ще бъде осъществено чрез Път II-53 /Поликрайще-Горна Оряховица-Лясковец-Елена/.

В процес на изграждане е и автомагистрала „Хемус“, която ще осигурява връзката между гр. София и гр. Варна. Трасето на магистралата ще преминава в близост до общината. Независимо от някои положителни страни, изграждането на автомагистралата може да окаже и негативно влияние върху общината, като поеме товаропотока и пътничепотока от първокласен път I-4 София – Велико Търново – Търговище - Шумен-Варна.

Друг значим проект, които се очаква да има силно въздействие върху икономиката и местното население е предвидения за финансиране проект по Плана за възстановяване и устойчивост интермодален терминал в Горна Оряховица Проектът предвижда изграждане, преустройство и рехабилитация на ключови гарови комплекси (Мездра, Червен Бряг, Илиянци, Враца, Левски, Горна Оряховица, Варна и Филипово), разположени по основната и широко обхватната TEN-T мрежа, както и изграждане на модерен интермодален железопътен терминал в най-големия железопътен възел в Северна България – Горна Оряховица. Реализацията на проекта се очаква да подобри качеството на железопътната инфраструктура в страната и ще позволи нарастване на дела на железопътния транспорт в структурата на превозените товари и пътници за сметка на автомобилния транспорт. Общият планиран ресурс е 188.0 млн. лв. с период на изпълнение 2021-2025 г.

³⁰ Одобрена от Министерския съвет през 2017 г.

II.10. SWOT-анализ

Резултатите от SWOT - анализа имат за цел по - точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на община Лясковец при разработване на стратегическата част на Плана за интегрирано развитие на община Лясковец 2021-2027 г. и да спомогне за определяне на текущата стратегическа позиция и избора на стратегия. Задачата на анализа е да извърши своеобразна оценка на позицията и възможност да се предприемат корективни мерки за подобряване на отделните сектори в общината. Между елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала и проблемите, за които предстои да бъде намерено решение през следващия програмен период. Чрез SWOT – анализа се цели:

- ⇒ синтезирано представяне на състоянието на община Лясковец;
- ⇒ насочване към приоритетни сфери за постигане на устойчиво развитие;
- ⇒ насочване към приоритетни проблеми за решаване.

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none">⇒ Добра транспортна и комуникационна достъпност;⇒ Географската и функционална свързаност с добре развити икономически центрове (Велико Търново и Горна Оряховица);⇒ Развит индустриален сектор, с висок принос към произведената продукция от общинската икономика;⇒ Наличие на свободни общински терени и сгради и обособена промишлени зони;⇒ Традиции в зеленчукопроизводство и лозарството;⇒ Интерес към развитие на селскостопанския сектор.⇒ Натрупан опит и експертиза в изпълнението на проекти с европейско финансиране, в т.ч. трансгранични проекти.	<ul style="list-style-type: none">⇒ Липса на значими природни ресурси (изкопаеми, водни);⇒ Влошена възрастова структура, застаряващо трудоспособно население;⇒ Недостатъчни възможности за професионално образование и обучение на територията на общината;⇒ Остаряла и амортизирана водопреносна мрежа, с висок дял на загубите на вода;⇒ Липса на пречиствателни съоръжения в селата и канализация в почти всички от селата;⇒ Ниска заетост на местата за настаняване, следствие на отсъстващи или неразвити културни и туристически продукти;⇒ Амортизиран и ниско енергийно ефективен сграден фонд.
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none">⇒ Проактивна политика на Европейско ниво, с разширени възможности за	<ul style="list-style-type: none">⇒ Задълбочаване на регионалните различия и развитието на

Възможности	Заплахи
<p>финансиране (като обхват, вид и обем);</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Разработване на интегрирани проекти, които да генерират ползи на над-общинския ниво;➤ Реализация на инициативи в областта на дигитализацията, въвеждане на съвременни технологии в управлението и производствените предприятия;➤ Подобряване на ресурсната осигуреност чрез съпоставяне нуждите на бизнеса с подготовката на кадрите.➤ Привличане на преки чуждестранни инвестиции, в т.ч реализация на проекти базирани на публично-частно партньорство;➤ Активен маркетинг за популяризиране на икономическия и туристически потенциал и участие в бизнес форуми, борси и панаири и др.;➤ Дейности по подобряване на професионалната квалификация на трудоспособното население.	<p>регионалните центрове, без това да засегне периферните територии;</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Засилване на изходящи миграционни потоци и намаляване на населението;➤ Възникване на световна икономическа криза, следствие пандемията от Ковид-19;➤ Липса на последователност при реализацията на националните секторни политики;➤ Климатични промени и свързаните с тях рискове, в т.ч влошаване параметрите на околната среда;➤ Задълбочаване на процесите на застаряване на населението и засилване на миграционните нагласи.➤ Силна зависимост от няколко основни предприятия и производства;➤ Политическа нестабилност в страната;

II.11. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД

Социално-икономическия анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД представя промените настъпили в периода 2014 - 2020 г. като покрива основни тематични направления засегнати и в ПИРО на община Лясковец.

Анализът е разработен в три основни части:

1. Първата част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни- урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.
2. Втората част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологичното състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Сред най-сериозните проблеми са отчетени намаляването и застаряването на населението, което се отразява неблагоприятно върху икономическия растеж и потенциала за иновации, пазара на труда и социалните системи и изисква промени не само в социалните политики, но дори и в подходите в регионалното, пространственото и градско планиране;
3. Третата част на Анализа на социално-икономическото развитие на районите в Р. България обобщава синтезираните изводи от първите две части и ги надгражда с интегриран национален профил, допълвайки базовата информация за актуализирането и разработването на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие от ново поколение.

Темите в анализа на районите (демография, социално-икономическото и пространствено развитие) са проследени чрез ключов показатели използвани в ПИРО Лясковец 2021-2027 г. за идентифициране на местните характеристики.

Изводите от Анализа на районите и заключенията в ПИРО са обвързаността, като са отчетени приликите и разликите в развитието, както следва:

1. Демографската ситуация не предполага оптимистични прогнози. Демографската ситуация в страната и в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост, отрицателен естествен и механичен прираст. Влошен е общият

коэффициент на възрастова зависимост. Стойностите в община Лясковец са по-влошени спрямо средните стойности за страната и за Северен централен район;

2. Неблагоприятни са тенденциите в структурата на населението, като това в трудоспособна възраст (между 15 и 64-годишна възраст) намалява значително, а абсолютният и относителен дял на населението на възраст над 65 години нараства. Наблюдаваната национална тенденция е сходна с наблюдаваната в община Лясковец;

3. Неравномерното разпределение на населението по области в страната и в община Лясковец ще продължи. Ако не се вземат спешни мерки за осигуряване на заетост и подобряване на условията на живот, ще се засили отрицателния миграционен баланс;

4. Пазарът на труда в страната и в общината показва известно подобрение. Налице е нарастване на коефициента на икономическа активност и на коефициента на заетост както за страната като цяло, така и за община Лясковец. Независимо от положителната тенденция през последните три години, заетостта остава около средната за страната. Коефициентът на безработица намалява, но е над средните нива регистрирани в страната;

5. Влошаването на възрастовата структура на населението рефлектира върху размера и качеството на трудовите ресурси. Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, поражда необходимостта от насърчаване на ученето през целия живот;

6. Степента на регионално развитие зависи изключително от развитието на градовете. По отношение на йерархично ниво на градовете, гр. Лясковец е определен като град от четвърто йерархично ниво и е част от агломерационен ареал Велико Търново – Горна Оряховица – Лясковец;

7. Атрактивността на българския туризъм се формира от богатото културно – историческо наследство, природни ресурси, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра транспортна достъпност/свързаност. Община Лясковец разполага с разнообразни движими и недвижими културни и исторически ценности, природни дадености и благоприятно географско местоположение (в близост до Велико Търново), които могат да се използват за развитие на туризма. Независимо от това община Лясковец не е популярна туристическа дестинация, а културно-историческото наследство не е добре експонирано и проучено. Към настоящия момент, общината не притежава основните характеристики, определени в Анализа на районите за развитие на туризма.

8. Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1.5%. В резултат на по-ниската раждаемост, тази тенденция е още по-ясно изразена, като общината е с по-лоши характеристики от средните нива на национално ниво.

9. На национално ниво, обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина. Местата в

детските градини в общината са достатъчни, за да обхваната всички деца. Общината е по-добра характеристика от национално ниво.

10. Добре развитата мрежа от обекти на здравеопазването и осигуреният 30 минутен изохрон за спешна помощ на всички населени места в страната гарантират равнопоставен достъп до здравни услуги на населението. Здравното обслужване на населението на територията на Общината е представено от извънболнична помощ, като се обслужва от спешния център и здравните заведения за болнична помощ разположени в гр. Горна Оряховица и гр. Велико Търново;

11. Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа. Социалната система покрива широк спектър от услуги, предоставени в общността и в специализирани институции за нуждаещите се групи от населението и ориентирани към пълноценно удовлетворяване на потребностите им в среда, по-близка до домашната;

12. Ниският дял на населението, занимаващо се със спорт или друг вид физическа активност, неравномерно изградената мрежа от спортни обекти и съоръжения в страната и в големите градове, ниското качество на предлаганите услуги в достъпни за широката публика спортни центрове, недостатъчното финансиране на спортните обекти, събития и дейности за поддържане на укрепваща здравето физическа активност затрудняват постигането на целите за подобряване на жизнеспособността и здравето на нацията. В община Лясковец има добре развита спортна инфраструктура, която има нужда от реконструкция и рехабилитация;

13. Културните прояви и културните институции са с богати традиции, а ролята на културата като фактор за подобряване качеството на живота и за постигане на устойчиво развитие непрекъснато нараства. Културният календар на общината предлага разнообразни събития, част от които са с национален и международен характер. Това разнообразие се дължи не само на фестивалните форми, но и на съхранените и развити традиции, на активния културен обмен и на широкия спектър от културни дейности и услуги.

14. Добре развитата електропреносна мрежа с междусистемни връзки със съседните страни, постигнатите позиции по целите за повишаване на енергийната ефективност са предпоставка за енергийната сигурност на страната. Изводите направени в анализа са валидни за община Лясковец.

15. Нарастване на участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Използването на ВЕИ да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВИ, предимно за собствени нужди и присъединяване към мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали разходите за пренос. Община Лясковец има потенциал за използване на енергия от ВЕИ, като покритието на използваните възобновяеми източници е по-ниско от средните за страната и областта;

16. Газопроводната мрежа има нужда от развитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязаната цел до 30%

до 2020 г. Газопреносната мрежа в общината обхваща единствено гр. Лясковец. Изводите в Анализа са валидни за община Лясковец.

17. На национално ниво, често срещан е проблема с високия процент на загуби на вода. В община Лясковец, загуба на вода в следствие на амортизираната мрежа е между 58-66%. Общината е със сходни характеристики като на национално ниво.

18. Значително по-големите количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС и ниската степен на рециклиране на битови отпадъци. Цялата територия на Община град Лясковец влиза в обхвата на предоставяните услуги, свързани със сметосъбиране и сметоизвозване. Битовите отпадъци се депонират директно в регионално депо за отпадъци, включващо съоръжения, инсталации, площадки за третиране, рециклиране и обезвреждане на неопасни отпадъци. Общината е със същата характеристика като на национално ниво.

19. Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици, което е сред най-високите в ЕС. На територията на община Лясковец няма значими месни източници на вредни емисии от замърсители на въздуха. Общината е по-добри показатели за качеството на околната среда.

20. Ширококоловият достъп до интернет е един от основните инструменти за подобряване на икономическото и социално благосъстояние на населението и за преодоляване на териториалните дисбаланси в страната и в общината. Разпространението на ширококоловия достъп позволява и прави лесно достъпни икономическите и социалните ползи от информационните и комуникационните технологии (ИКТ), свързани и с преодоляване на пречките в разстоянието и развитието, особено на по-отдалечените населени места;

21. Наличието на административен капацитет в месните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условия за растежа на териториалните единици. Съществува зависимост между големината на общината и броя реализирани проекти, като по-големите общини реализират повече проекти. Общината привлича все повече средства от различни финансови източници, което показва и повишаване на капацитета ѝ. В това направление, оценка на административния капацитет на община Лясковец е много добра.

Наличието на тези взаимовръзки показва общия характер и важността на разкритите проблеми както на регионално, така и на общинско равнище. планиране. Това потвърждава необходимостта от единен подход и съгласуване на стратегическите планови документи на всички равнища – национално, регионално и местно, за тяхното най-ефективно разрешаване през плановия период 2021 – 2027 г.

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027

Г.

Стратегическата рамка обединява всички сектори, за които местната власт има ключови отговорности, всички участници и заинтересовани страни, по координиран начин. Използване е интегриран подход на планиране на регионалното и пространствено развитие на общината, като целите и приоритетите са съгласувани, предвижда взаимодействие с факторите, условията и потенциала за развитие на общината на отделните населени места и отделните сектори. Като комплексен документ за развитие на територията, общинския план дава основата за формулиране на секторните стратегии и обвързването им в една обща концепция за развитие на територията на община Лясковец.

Интегрираният подход при разработване на ПИРО на Лясковец следва структурирана система както в процеса на неговото разработване, така също и при неговото изпълнение. Такава система включва ясно определени роли и механизми за управление и наблюдение на плана, идентифицирани заинтересовани страни и участие на обществеността. Това дава гаранция, че плана ще доведе до реални резултати, които са подкрепени от заинтересовани страни.

В същото време, Планът интегрира и глобални предизвикателства, свързани с околната среда и устойчивото развитие предвиждайки мерки и инициативи за намаляване на емисиите парникови газове, като тези мерки са съобразени с политиката на страната в областта на изменението на климата. В плана са залегнали действия свързани със съхраняването, рационалното и отговорно използване на ресурсите, въвеждането на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, както и оползотворяването и рециклирането на по-голямо количество отпадъци. Създават се възможности за откриването на нови източници на растеж и работни места чрез икономии на разходите, пазарна реализация на иновациите и по-добро управление на ресурсите през целия им жизнен цикъл.

III.1. Цели и приоритети на регионалната политика в Р. България

Основната цел на политиката за регионално развитие в България е да създаде жизнени, силни и устойчиви региони, като отговор на неблагоприятните демографски тенденции и задълбочаване на между-регионалните и вътрешно-регионалните различия.

За изпълнение на целта са конкретизирани три специфични цели, както следва:

- 1) Насърчаване на балансирано териториално развитие чрез полицентрична мрежа от градове;
- 2) Увеличаване на икономическия растеж на българските региони;

3) Справяне с негативните демографски тенденции и намаляване на регионалните различия по отношение на населението.

Демографските тенденции показват задълбочаване на процеса на застаряване и обезлюдяване на основни части от българската територия. Това води до нарастване на регионалните различия и оказва влияние върху икономическия потенциал на българските региони. Наблюдаваните неблагоприятни демографски тенденции и недостигът на квалифицирани кадри, представляват все по-сериозно предизвикателство за бъдещия растеж. Способността на регионите да задържат населението и да привличат хора зависи от тяхната свързаност, но също така зависи от стандарта на живот и предоставянето на основни услуги, включително достъп до здравни услуги.

Одобрената през месец май 2020 г. Актуализирана национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., отразява новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие, засилва стратегическата част, израз на интегрирането на регионалното планиране с пространственото и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

Поставената главна цел е свързана с „Постигане на балансирано пространствено развитие, базирано на местния потенциал и сближаване на районите в териториален, икономически и социален аспект“. Към нея са адресирани три специфични цели:

СЦ 1: Териториално сближаване – чрез подобряване на свързаността на всички нива, укрепване на мрежата от градове-центрове и развитие на трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество.

СЦ 2: Икономическо сближаване - чрез подкрепа за развитие и подобряване качествата на регионалните потенциали и опазване на околната среда.

СЦ 3: Социално сближаване - чрез създаване на равностойни условия за развитие и реализация на човешкия капитал.

Актуализираната концепция ревизира и състоянието на елементите на пространствения модел, свързани с националното пространство, обхваща полицентричната урбанистична мрежа от градове-центрове заедно с урбанистичните оси и агломерационни ареали, социалната, транспортната, техническата и туристическата инфраструктура, териториалните измерения на секторните политики, природните и културните ценности и териториите със специфични характеристики и определя приоритетите за развитието им. Като нов елемент в пространствения модел са предложените неформални райони със специфични характеристики, проблеми и потенциали. На единия полюс са райони или групи общини с критични показатели на развитие, очертаващи тенденции към

обезлюдяване. На другия полюс са райони, чието стимулирано развитие ще допринесе за балансиране на пространствения модел и преход от моноцентрично към полицентрично развитие на националното пространство.

III.2. Съгласуваност с европейски и национални стратегически документи

Стратегическата част на плана е разработена като част от общата система за стратегическо планиране и програмиране, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. В структурно отношение, определената посока за развитие в стратегическата част съответства на постановките в ЗРР, ППЗРР и одобрените методическите указания и не противоречи на законодателството в сферите на устройство на територията, опазване на околната среда, културното наследство и др.

Съответствието на общинския план за развитие с изискванията, залегнали в стратегическите насоки на национално ниво и законодателството на ЕС в областта на регионалната политика и допринася в максимална степен към цел на Политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

В по-широк контекст, Планът за интегрирано развитие на община Лясковец адаптира на местно ниво ключови теми за развитие от Кохезионната политика на ЕС, като е търсена съгласуваност с европейските и национални цели по отношение на:

- Законодателният пакет „Чиста енергия за всички европейци“;
- Стратегия за вълна на саниране³¹;
- Стратегията за устойчива и интелигентна мобилност, като част от Европейския зелен договор;
- Нова стратегическа програма за периода 2019–2024 г., Европейски съвет;
- Национална Стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие;
- Дългосрочната стратегия за саниране на сградния фонд в Република България с хоризонт до 2050 г.;
- Актуализираната национална стратегия за устойчив туризъм (2014-2030 г.);
- Стратегия за устойчиво енергийно развитие на република България до 2030 г. с хоризонт до 2050 г.;
- Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г. и др.

³¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf

III.3. Визия

През последните години се увеличиха предизвикателствата и заплахите в европейски, национален и регионален мащаб в следствие на здравната криза породена от коронавируса, глобализацията, демографския криза, военните конфликти и политическото напрежение в близост до територията на страната, климатичните промени и свързания риск от възможната загуба на биоразнообразие.

Отчитайки предизвикателствата и настоящата ситуация, визията се стреми да отчете целите и желанията за бъдеще осигуряващо възможности за развитие и просперитет на всички жители на общината.

В този контекст, дефинираната визия:

**Община Лясковец – спокойно и сигурно място за живот,
работа и развитие на местната общност !**

Планът за интегрирано развитие отразява разбирането за взаимозависимост на икономическата, екологичната и социалната система и се насочва към ефективно и ефикасно използване на наличните ресурси – природни, човешки, материални и финансови. Това означава и управление, което отчита и работи за интересите на всички жители на общината, създавайки среда за професионално и личностно развитие.

III.4. Стратегически цели

Целите се стремят да изградят общото виждане и съгласие за посоката за развитие на община. В тяхната основа стои оптимално използване, подобряване и развитие на съществуващата инфраструктура, отговорно икономическо развитие базирано на иновации и модернизация, минимизиране на въздействието върху околната среда и укрепване на чувството за принадлежност чрез съхранение на традициите и обичаите и непрекъснато подобряване на знанията и уменията.

Основният фокус е поставен върху жителите на общината, техните виждания и перспективи за развитие през следващите години. При ограничените ресурси, това изисква проактивно, отговорно и прозрачно управление, ефективно партньорство със заинтересованите страни и отчитане на техните интереси и нужди.

Изведени са две цели:

А. Осигурена качествена, спокойна и безопасна среда, насърчаваща инициативността и социалната свързаност на местната общност

Целта е насочена към подобряване качеството на околната среда, елементите социалната система (образование, култура, здравеопазване и спорт) и състоянието на базовата инфраструктура. Те са от съществено значение за

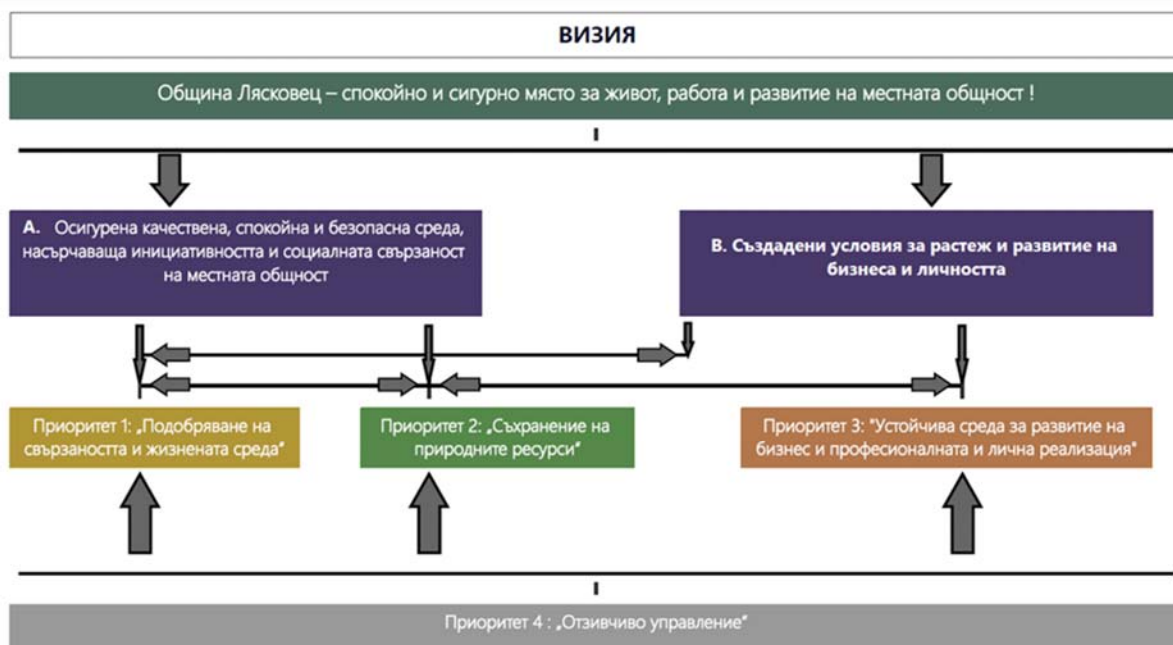

подобряване на качеството и стандарта на живот на местното население. Това ще подпомогне социалното сближаване на всички социални, икономически, културни и етнически групи в общината, ще съдейства за активното им включване и участие в обществения живот, ще насърчи чувството за принадлежност, като подобрява свързаността между хората в рамките на местната общност.

В. Създадени условия за растеж и развитие на бизнеса и личността

Само чрез една уверена и свърза общност отчитаща интересите и стремежите на личността ще може да се следва една посока и разбиране за развитие на общината и ще може да бъде по-приспособима към промените в обкръжаваща среда. В същото време, стимулирайки икономическата активност и иновативност, ще бъдат създадени условия за нарастване на заетостта и доходите, което е начин за съхраняване на икономическата, социалната и териториалната устойчивост на общината. Като цяло, това води до по-голяма социална свързаност, образователен напредък, по-широки възможности за заетост и задържане и привличане на младите хора с идеи и виждания.

Рамката върху, която е изградена концепцията на Плана за интегрираното развитие на община Лясковец 2021-2027 г. е илюстрирана на следващата фигура.

III.4. Приоритети за развитие

Идентифицираните приоритети целят да концентрират усилията на всички заинтересованите страни. Те са осъзнати като логическо продължение на визията и целите на общината, и се разглеждат като единна система за интегрирано въздействие върху условията за живот, възможностите за личностно и професионално развитие и запазване и развитие на потенциала за бъдещо развитие.

Между отделните приоритети е търсен баланс с оглед на възможностите за подкрепа и ограничените ресурси. Идентифицираните приоритети и мерки, които фокусират политика на общината в областта на регионалното развитие са:

Приоритет 1: „Подобряване на свързаността и жизнената среда“

Приоритет 2: „Съхранение на природните ресурси“

Приоритет 3 „Устойчива среда за развитие на бизнес и професионалната и лична реализация“

Приоритет 4: „Отзивчиво управление“

Структурата на приоритетите е условна, поради тясната взаимовръзка между тях и тяхното взаимодействие. При определяне на приоритетите и мерки за развитие на община Лясковец се търси синергетичен ефект, в резултат на взаимодействието на факторите и потенциала за развитие.

Приоритет 1: „Подобряване на свързаността и жизнената среда“

Приоритетът е насочен към изграждането на привлекателни, сигурни и здравословни места за живеене, работа и посещение в общината. Основните съображения включват развитие на градските и селски райони за решаване на обществени и социални нужди, като се отчита влиянието на елементите на физическата и околната среда. Това означава също опазване на природна среда, разширяване и запазване на откритите пространства, и предлагане на повече удобства за отдих, спорт и развлечения. Подкрепата за подобряване условията в училищата и детските градини, разширяване кръга на предоставяните социални услуги, както и развитието на спортните, младежки и културни дейности са от ключово значение за задържането на местното население, и намалението на въздействието на миграционните процеси. В тази посока общината има грижа, освен чрез финансиране на делегираните от държавата дейности да осигури тяхното предоставяне, така и да поддържа материално-техническата база, както и да изгражда нова, съответстваща на нуждите. В същото време, дейностите свързани с подобряване на енергийните характеристики на обществените и жилищните сгради ще спомогнат както за положително въздействие върху околната среда, така и за подобряване на комфорта и здравето на хората.

Създаването и обновяване на паркови зони, детски площадки, улични зони и др. предлагайки възможности хората да се събират и общуват, допринася за създаване на общността идентичност.

Основните мерки попадащи в обхвата на приоритета са:

Мярка 1.1: „Облагородяване облика, безопасността и сигурността на жизнената среда“

Целта е насочена и към задържане на трудоспособното население в общината и създаването на приветлив облик на населените места включва решаване на обществени и социални нужди, като се отчита влиянието на елементите на физическата и околната среда. Адресирането на проблемите в инфраструктура на населените места има за задача да допринесе за подобрене на цялостното качество на живот и социалната интеграция на уязвими групи от населението. Не е за подценяване и влияние на средата върху редица екологични параметри: пречистването на въздуха, подобряването на микроклимата, намаляване на шума и естетизация на заобикалящото пространство. Това означава разширяване и запазване на обществените пространство и повече удобства за активен отдих. Макар и с косвено значение, подобряването на привлекателността на населените места е важен фактор за хората при избор на място за живот, работа и развитие на бизнес.

Обхват: Мярката е насочена към подкрепа на инвестиции за подобряване на условията в населените места в общината. Посоката ще бъде да се разработват интегрирани решения при реконструкцията, благоустрояването и развитието на инфраструктурата в населените места - подобряване състоянието на уличната мрежа, подмяна на уличното осветление, обозначени пешеходни пътеки и училищни зони и др. Успоредно с това всички дейности ще бъдат насочени към осигуряване на достъп за лица от всички възрасти и лица с увреждания и облагородяване на населените места в общината. Общината ще работи активно за облагородяване на неусвоени и запустели терени и тяхното интегриране в структурата на населените места. Чрез инвестиции в изграждане, поддържане и развитие на зелени пространства и обособяване на зони за паркиране, общината ще се стреми да създаде привлекателна жизнена среда и да промени облика на населените места. Обществените пространства ще бъдат проектирани и изпълнени по начин, осигуряващ равен достъп за лица от всички възрасти и лица с увреждания. По този начин ще се осигури безопасност, мобилност и ще се гарантира социално включване на жителите на общината.

Мярка 1.2: Изграждане и развитие на места за отдих, развлечения и спорт

Спортът е важен фактор за възпитание и физическото развитие на децата и стимул за социално сближаване и интеграция в обществото. В по-голяма степен, състоянието на спортната инфраструктура се характеризира с морално остарели съоръжения, лоша поддръжка и единични опити за ново строителство на спортни площадки. Изграждането на спортни площадки, и осъвременяването на съществуващата спортна база в общината е от съществено значение за осигуряването на качествена жизнена среда и задържане на младите хора на територията на общината. Развитието на спортната база ще даде възможности за организиране и провеждане на спортни и обществени събития в общината и ще окаже влияние върху икономическата активност. Ще се търсят възможности за осигуряване на подходящи условия за развитие както на професионален, така и на масов спорт. Това в значителна степен ще допринесе за подобряване здравния статус на населението и качествените характеристики на работната сила. Общината ще продължи съвместната си работа със спортните клубове и заинтересованите страни, за да подкрепи програми за развитие на спорта и мотивиране на младежите за участие в спортни прояви и тяхното ангажиране в свободното време. В тази връзка, освен инфраструктурните действия, ще се провеждат и информационни кампании с дългосрочно въздействие за промотиране на ползите от спортните занимания и постигане на устойчиво развитие.

Обхват Мярката е насочена към повишаване на спортната активност на населението на общината и социална интеграция на уязвими групи от населението. За тази цел, усилията и стремежът на общината ще бъдат насочени към обновяване на съществуващата спортна инфраструктура, изграждане и обновяване и осъвременяването на съществуващата спортна база в общината и изграждане на нови площадки за масов спорт в населените места, насърчавайки активния спорт сред младежта. В посока на подобряване на качеството за живот, общината ще насочи усилия и към изграждане на зони за отдих и възстановява на територията на общината.

При изграждането и обновяването на спортната инфраструктура и местата за отдих ще бъде осигурен и достъп на лица с увреждания, като ще бъде създаде и условия за ползване на съоръженията. В тази връзка осигуряването на достъпна архитектурна среда за тази група от населението ще допринесе за справяне с проблема на социалната изолация и по-активното включване на хората с увреждания в обществото.

Мярка 1.3: „Подобряване на комфорта и сигурността на обществените и жилищните сгради“

Дейностите свързани с обновяване на публичния и жилищния фонд, които ще спомогнат за положително възприятие на населените места и въздействието върху околната среда. Ниската енергийна ефективност на голяма част от сградния фонд въведен в експлоатация преди 1999 г. има необходимост от обновление с цел преустановяване на процеса на разрушаване и естетизация на заобикалящото пространство.

В същото време, подобряването на материално-техническата база, в т.ч и въвеждане на енергийно ефективни мерки в предучилищното и общото образование са ключ към подобряване на образователния статус на населението и последващата реализация на пазара на труда. Общината осъзнава, че подобряване на компетенциите и уменията на педагогическия персонал се разглеждат, като допълнителен фактор спомагащ за задържане на децата и учениците в образователната система. В това направление ще се търси активна работа и сътрудничество с училищните ръководства и настоятелствата, за да бъдат постигнати целите.

Обхват: Енергийните характеристики на жилищните и публични сгради са влошени, което освен всичко друго дава отражение и върху неефективното разходване на ресурси. Именно поради тази причина, се акцентира върху обновяване на тези сгради и внедряване на мерки за енергийна ефективност, в това число и въвеждане на възобновявани източници на енергия.

Влошените енергийни характеристики на част от учебните заведения дават своето негативно отношение към нарастване на разходите и условията за провеждане на учебно-възпитателния процес. В тази посока общината ще работи целенасочена като част от ангажиментите си свързани с доброто управление. Успоредно с това, общината осъзнава нуждата от подобряване на материално – техническата база на детските градини и училищата за осигуряване на равен достъп до образование на младото поколение. В това направление, освен подкрепа за решаване на тези проблемите, ще бъдат положени своевременни и адекватни усилия за създаване на предпоставки за качествено образование посредством внедряване на съвременни методи за обучение базирани на информационно-комуникационните технологии.

Мярка 1.4. „Развитие на транспортните системи и мобилността“

Сигурността на жителите на общината и развитието на икономиката зависят в не малка степен от качеството на пътната мрежа и планираната транспортна система, които се явяват изцяло отговорност на общината. Близко 1/4 от общинските пътища на територията на общината са в лошо техническото състояние и имат необходимост от ремонтни дейности. Поддържането и развитието на тази система ще бъдат насочени към осигуряване на по-добра транспортна и комуникационна достъпност между отделните населени места на територията на общината и връзката с основните пътни артерии от републиканската пътна мрежа. Допълнително, това ще съдейства за намаляване на транспортните разходи, предоставяне на достъпа до заетост и увеличаване на качеството на живот, по-висока мобилност на население и намаляване на емисиите на парникови газове.

Обхват: В рамките на мярката е стремежа на община Лясковец ще бъдат насочени към поддържането на оптимални транспортни условия, които да съдействат за подобряване качеството на вътрешно-транспортните връзки между населените места в община и за осъществяване на икономически връзки със съседните общини и региони. По този начин ще бъде подобрена транспортната достъпност и мобилност на населението до стоки и услуги, ще подобри достъпа до културно-историческите паметници, природни местности и местата за отдих и рекреация.

Мярка 1.5 „Социални и здравни услуги“

Наблюдаваните тенденции в развитие на населението показва засилени темпове на застаряване. Това, заедно с нарастване на средната продължителност на живот води до увеличаване дела на възрастни хора и налага разширяване на предоставяните социални услуги на територията на община Лясковец. В общината има изградени структури за предоставяне на социални услуги в т. ч в общността, но е необходимо да бъдат поддържани във времето по отношение на ремонтни дейности на материално – техническата им база, подобряване на услугите чрез разширението им (в т.ч. на достъпа до тях и за населението извън градския център), усъвършенстване и развитие уменията на персонала. Достъпът до здравеопазване е от изключително значение за качеството на живот на местното население. От друга страна, общината има ограничени възможности за влияние върху здравната политика. Съобразно правомощията си, общината ще работи за поддържане и подобряване на сградния фонд, осигуряване на необходимата болнична техника и осигуряване на равен достъп до здравни грижи.

Обхват:	<p>Ангажиментът на общината е насочен към поддържане и разширяване на социалните услуги съобразно нуждите на местното население. Усилията ще бъдат приоритетно насочени към предоставяне на услуги за възрастни хора и деца в т. ч и лица с увреждания. Ще се търсят възможности за съвместната работа с неправителствения сектор и реализиране на съвместни проекти със съседни общини за предоставяне на социални услуги с грижа в семейна или близка до семейната среда в общността и социална интеграция на маргинализирани обществени групи.</p> <p>За качеството на социалните услуги, освен материалната база от изключително значение е подготовката на социалните работници. Поради тази причина, общината съвместно с доставчиците на социални услуги и неправителствения сектор ще работят в посока повишаване на капацитета на социалните работници за работа с уязвими групи от населението.</p> <p>В областта на здравеопазването основните задачи са свързани с подобряване на материално-техническата база на здравните заведения на територията на общината и поддържане на здравните кабинети в училища и детски гради. Тези инициативи ще бъдат допълнени и от дейности по информиране на обществеността за предпазване на населението от заболявания и за водене на здравословен начин на живот.</p>
----------------	--

Мярка 1.6: „Въвеждане на нови форми на образователна и социална подкрепа за групи в неравностойно положение“

Развитието на нови форми за подкрепа на децата и младежите ще бъде насочено към обезпечаване на условията за самореализация и развитие на личността и активно участие в обществения живот. Приобщаване и активното включване на младите хора в обществения живот ще стимулира свободния обмен на идеи и информация, интелектуални ценности и модели на сътрудничество. Същевременно това е способ за противодействие и превенция на негативни явления сред младите хора.

Обхват:	Ще се подкрепят младежки инициативи, насочени към подкрепа на местната общности и задържане на младите хора в общината чрез тяхното активно включване в социално-икономическия живот на общината. Мярката е насочена към създаване на творчески и арт пространства за развитие на таланта на деца и младежи, които да подобрят социалната им интеграция и чувството им за ангажираност към развитието на общината.
----------------	--

Участието на младите хора в конкретни дейности ще ги превърне в социално ангажирани граждани. Общината ще подкрепя младежки инициативи и участие в проекти, свързани с обмяна на опит, изграждане на младежки мрежи за сътрудничество, провеждане на културни мероприятия и др.

По отношение подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в Община Лясковец, усилията ще бъдат фокусирани върху: осигуряване на специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики; привличане на допълнителни специалисти – логопеди, психолози, ресурсни учители, медицински специалисти; поддържане и повишаване квалификацията на наличните специалисти и др.

Приоритет 2: „Съхранение на природните ресурси“

Съхранението на основните елементи на заобикалящата среда и биоразнообразие, са в основата на настоящия приоритет. Защитата и управлението на природната среда, както и свеждането до минимум на негативното въздействие е от основно значение за постигане на устойчиво бъдеще за общината и по-добър, здравословен и сигурен живот на местната общност. Придържайте се към отговорни практики за управление на околната среда, общината ще се стреми да защитава природните екосистеми и да се грижи за създаването на здравословна околна среда за жителите на общината. В допълнение общината обръща внимание на запазването на биоразнообразието и на риска от бедствия, и особено от такива, които могат да бъдат предвидени, и са резултат от лошо състояние на съответната инфраструктура.

Мярка 2.1: „Подобрение на водоснабдителната и канализационна инфраструктура“

Осигуряването на чист питейна вода, в достатъчно количество и качество е първостепенна задача на общината Лясковец. Амортизираните външни и вътрешни водопроводни системи водят до високи загуби на питейна вода – между 58-66%.

Единствено населението на гр. Лясковец е свързано с към канализационна система, която отвежда водите до ПСОВ. В останалите населени места липсват цялостно изградени канализационни мрежи и пречиствателни станции. Настоящата ситуация води до рискове от замърсяване на почвите и здравни проблеми за населението. Защитата на водните ресурси може да се постигне чрез управление на заустваните отпадни води.

Обхват: Общината заедно със конкретните организации и институции отговорни за сектора, ще работят за подобряване на надеждността и качеството на

подаваната вода в населени места на територията на общината, респективно населението да бъде снабдено с питейна вода с добро качество и достатъчно количество. За намаление на загубите за вода ще бъдат предприети мерки за изграждане на нови и подмяната на водопроводните на водопроводните мрежи.

Действайки в рамките на своите отговорности, общината ще работи за намаляване на директно заустваните непречистени отпадъчни води в населените места извън градския център, като ще се търсят възможности за изграждане на локални пречиствателни станции.

Община ще насърчи информираността на обществото за предотвратяване изхвърлянето на замърсители във водните обекти.

Мярка 2.2: „Ефективно управление на отпадъците“

Един от основните рискове за замърсяване на почвите и водните ресурси се явява нерегламентираното изхвърляне на битови и строителните отпадъци, което създава последващи рискове за здравето на населението на места. Изграждането на една ефективна инфраструктура за управление на отпадъци ще бъде от полза за здравето на жителите, ще доведе до намаление на разходите и не на последно място до намаляване на замърсяването на въздух, води и почви.

Обхват: Общината ще се стреми да увеличи достъпа до разделно събиране на отпадъците и ограничаване на възможностите за незаконно изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани сметища. В същото време ще се насърчава санирането и рекултивация на замърсени терени и дерета на своя територия. Общината ще работи активно с местния бизнес за насърчаване и въвеждане на дейности на кръговата икономика и ще се стреми да информира и подобри разбирането сред населението по отношение на темите за ефективно управление на отпадъци и ползите от повторното използване на генерирането на отпадъци.

Мярка 2.3 „Намаляване на рисковете от климатичните промени“

Общината обръща внимание на потенциалните рискове от бедствия, и особено от такива, които могат да бъдат предвидени, и са резултат от лошо състояние на съответната инфраструктура. Нарастването на температурите, съчетано с промени в количеството на валежите повишава рисковете от загуба на биоразнообразие, увеличава риска от пожари и активизираните на свлачищни и не на последно място влияе върху количеството и качеството на водните ресурси. Това налага предприемането на адекватни мерки за осигуряване на безопасността на

жителите на общината и превантивни мерки за опазване и подобряване на природните екосистеми чрез внимателно планиране, проектиране и строителство.

Обхват: В рамките на своите компетенции общината ще се стреми да опазват екосистемите и уязвимите ландшафти и да предотвратят загубата на биологично разнообразие и деградацията на почвите в своите територии с цел да предотвратят (по-нататъшното) разрушаване на тези природни ресурси. Устойчивото управление и експлоатация на природната среда могат също така да благоприятстват устойчиво развитие на територията, основаващо се на така наречените екосистемни услуги (естествени площи за събиране на наводнения) и качество на природата (туризъм, привлекателност на региона). Чрез поддържане и подобряване на съответната инфраструктура, общината ще взема превантивни мерки за намаляване на рисковете от бедствия застрашаващи населението и населените места. За тази цел общината ще осъществява непрекъснат мониторинг на рисковете зони и обекти, като същевременно подготви и необходимите планове за действия за реакция при възникване на бедствия и аварии на територията на общината.

Общината ще работи за поддържането на крайречните зони с цел намаляване на рискове от наводнения, активизиране на свлачищни ерозионни процеси и опазването на качеството на водата.

Приоритет 3 „Устойчива среда за развитие на бизнес и професионалната и лична реализация“

Приоритетът е насочен към подкрепа на местната икономика, независимо от ограничените възможности, с които общината разполага. Нейната роля се разглежда в две посоки – от една страна в предоставянето на съдействие на потенциални инвеститори, в т.ч. и обособяване на нови урбанизираните терени на територията на общината, съобразени с нуждите на бизнеса, а от друга страна - координиране и създаване на условия за по-бързо изграждане техническа инфраструктура. Общината ще разгледа необходимостта от повече свободни терени в населените места, които от своя страна да стимулират развитието на различни икономически сектори.

За да бъде подкрепата ефективна, постоянен ангажимент ще бъде популяризирането на община Лясковец, като добро място за развитие на бизнес.

В сферата на туризма ангажиментите се допълват и от изграждане и поддържане на довеждащата до туристическите обекти инфраструктура, развитие и обогатяване съдържанието на съществуващите обекти и обособяване на нови зони за развитие на екологосъобразен туризъм.

Мярка 3.1 „Развитие и подобряване на бизнес средата“

Мярката има за задача да стимулира местната икономика в рамките на възможностите на общината. Общината има ключови правомощия свързани с подобряване на логистичните дейности и техническата инфраструктура. Стремешът и усилията ще бъде фокусирани върху осигуряване на необходимите производствени и търговски площи на бизнеса, тяхното инфраструктурно обезпечаване и подпомагане на бизнеса с адекватни услуги. За да се реализират напълно възможностите, произтичащи от икономическата развитие в региона, е необходимо наличие на квалифицирани хора, притежаващи необходимите умения и знания, който да бъдат на разположение на бизнеса в цялата територия на общината, като ще търсят способности и средства за насърчаване на връзката между бизнеса и училищата.

Обхват: Основните дейности наблягат на развитие на обособените производствени зони на територията на общината и изграждане на необходимата съпътстваща инфраструктура, в т.ч. разширяване на газопреносната мрежа. Ще бъдат подкрепяни и дейности осигуряващи връзка между бизнеса и образователните институции, за да се гарантира, че необходимите кадри за налични.

Мярка 3.2: „Популяризиране на природното и културно наследство“

Природното, културното наследство и традициите са част от живота на жителите на общината. Те спомагат за положително възприятия и са тясно обвързани с потенциала за развитие на туризма. Основните предизвикателства са свързани с тяхното поддържане и развитие. В тази връзка, общинската администрация ще работи активно с институциите за реализацията на инициативи, стимулиращи както културната активност, така и социално-икономическото развитие.

Обхват: Културното наследство и традициите са неразривна част от живота на жителите на община Лясковец. Те спомагат за положително възприятия на общината и са тясно обвързани с потенциала за развитие на туризма. Основните предизвикателства са свързани с поддържането и развитието на инфраструктурата на културните институции, природното и историческо наследство.

Общината ще работи с туристическата индустрия, както и с други партньори, които насърчават създаването на нови туристически съоръжения и услуги и разширяване на съществуващите и обновяване на нови зони за отдих. Това ще бъде съобразено и ще отчита интересите на туристическия бизнес, на местната общност, на институциите по

съхранение на екологичните и културни паметници и на местните образователни и обучителни институции.

Мярка 3.3. „Запазване и развитие на културните традиции и културно многообразие“

Насърчаването на културния живот в населените места е стимул за социално сближаване и интеграция на уязвими групи от обществото. Усилията ще бъдат насочени към развитие на местните културни институции и подпомагане за съхраняване на културната идентичност и традициите на общината. Ще бъдат търсени способи и решения за приобщаване на децата и младежите към активно участие в културните процеси в общината.

Обхват: Мярката е насочена към организирането и провеждането на обществени събития повишава експозицията на изкуствата и културата сред жителите и посетителите на общината и подобрява имиджа на община Лясковец. Нематериалното културно наследство на цялата територия на общината, ще бъде съхранено и развивано. Общината ще работи активно за обогатяване и популяризиране на традиционните фестивали, развитие на местните занаяти и включването в специализиране туристически маршрути.

Приоритет 4 : „Отзивчиво управление“

Администрацията е доставчик на различни услуги за гражданите и бизнеса. Променящите се нужди на бизнеса и населението изисква компетентна и отворена администрация, способна да адаптира предлаганите услуги по начин, който непрекъснато да генерира стойност В тази връзка, действията на администрацията ще бъдат насочени към предоставяне на услуги, съобразени с техните нужди, и отговарящи на нивото на технологична модернизация. Общината ще се стреми да отчита резултати, взетите решения и предприетите действия за отчетност.

Мярка 4.1: „Улеснено предоставяне на публични услуги и информация на бизнеса и жителите на община“

Мярката е насочена към работата с различни потребителски групи и с общността като цяло ще гарантира, че услугите ще отговарят на високите стандарти и нуждите и ще улесняват обслужването на хора в неравностойно положение, повишавайки достъпа им до администрацията и по този начин намалявайки тяхната социална изолация. Стремешът ще бъде насочен към стандартизиране и унифициране на процедурите по начин, който да гарантира, че интересите и нуждите на гражданите и бизнеса са обезпечени с качествени услуги.

Обхват Жителите и бизнеса в общината е необходимо да получават необходимите им услуги на удобно за тях място и време. Чрез съвместна работа на общинската администрация и заинтересованите страни, ще се постигне координирано представяне на услуги, взаимно допълващи и ефективни, за да се постигне устойчиво бъдеще за всички. За по-голяма прозрачност и по-бързи процедури, общината ще работи за въвеждане на електронните услуги, които да бъдат в улеснение на населението и бизнеса.

Мярка 4.2: „Компетентност и професионализъм и насърчаване на гражданското участие“

Управлението на общината изисква вземането на стратегически и оперативни решения, които да насочват развитието на общината в желаната посока. Ето защо подготовката на кадрите е от съществено значение за функционирането на администрацията, като то може да се разглежда в две посоки – професионални компетенции и развитие на общи умения, имащи отношение към служебните отговорности и задължения на служителите.

Обхват Реализирането на заложените цели изисква подготвени и компетентни служители, чиято професионална подготовка да бъде адресирана към нуждите и интересите на общината. В тази насока, служителите в общинска администрация ще повишават непрекъснато професионалните и общите си компетенции, в т.ч. чрез участие в проекти за обмяна на опит.

IV. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, изпълнението и наблюдението на плана е стриктно заложен в комуникационната стратегия. Тъй като общината носи отговорност за балансиране на множество интереси, прозрачността при вземане на решения помага да се гарантира, че мотивите за тези решения са ясно разбрани от всички заинтересовани страни.

Комуникационната стратегия се разработва, за да определи целевите групи и основните акценти при комуникацията с тях. Разработени са конкретните техники и комуникационните канали за най-пълно покритие на различните аудитории. Настоящата концепция представя различните видове комуникация, които максимално да покрият целия спектър от проблематика и да добият един хомогенен вид в публичното пространство.

Съгласно изискванията на ЗРР, Кметът на общината и Общинският съвет осигуряват информация и публичност на Плана за интегрирано развитие (ПИРО) в съответствие със своите компетенции.

Общинската администрация предприема всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на стратегическия документ.

Осигуряването на партньорство, публичност и прозрачност е приложено още на първият етап на разработване на плана и е валидно за всички последващи етапи на оценки и актуализация на плана, т.е. на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката на този планов документ.

Чрез заложените в стратегията форми, методи и инструменти се осигурява информираното съгласие на заинтересованите страни. Информацията спомага за идентифициране на потенциални проблеми, за генериране на обществена подкрепа и за изясняване на съществени въпроси при очертаване на проблематичните области.

Изпълнението на стратегията е гаранция за прилагането на принципа на партньорство и осигуряването на прозрачност на процеса по разработване и реализация на плана, чрез одобрение, изпълнение и проследяване на пакет от подходящи мерки и действия.

IV.1. Цели

Общата цел на комуникацията е да се достигне по-широката общественост в община Лясковец и различните заинтересовани страни, за да се подобри процеса на планиране, да се отчетат нуждите и интересите на местната общественост и да се осигури ангажираност в изпълнение и прозрачност и отчетност в процеса на изпълнение.

По-специално, целите на този комуникационен план включват:

- Разработване на механизъм за публична информираност и широк обществен интерес към ПИРО, свързана с отчетност, прозрачност и антикорупция;
- Създаване на модели за партньорство заинтересованите страни за постигане на пълна обществена информираност и ангажираност при изпълнение на ПИРО.
- Популяризиране на ПИРО чрез пълния инструментариум на връзките с обществеността и средствата за масова информация;
- Изграждане на доверие у гражданите и заинтересованите страни и формиране на подкрепа за реализацията на ПИРО.

IV.2. Нива на комуникация

Комуникационната стратегия включва механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация на плана за интегрирано развитие. Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните заинтересовани страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнението на плана. Обществеността се информира за начина на изпълнение на мерките от програмата за реализация, за резултатите от тях и за начина, по който са изразходвани финансовите ресурси.

- A. Вътрешно ниво - оптимизиране на комуникационните процеси в администрацията, чрез:
 - Подобряване на вътрешния обмен на документи и информация, и на хоризонталната комуникация;
 - Осигуряване на лесен достъп до информационните ресурси и оперативната информация на експертите, отговарящи за комуникацията.
- B. Общинско ниво - осъществяване на конкретни комуникационни политики и дейности насочени към гражданите и към местните обществени и бизнес организации и медиите. Комуникацията на това ниво е подчинена на целите за прозрачност, насърчаване на диалог и сътрудничество.
- C. Регионално ниво - поддържане на ефективна комуникация и координация с регионални структури за развитие, по осигуряване на съответствие на

общинския план за развитие със стратегическите документи на регионално ниво.

- D. Държавни органи на местно ниво - поддържане на продуктивна комуникация с държавните органи, относно прилагането на методическите указания по разработването и последващите етапи от реализацията на ПИРО, както и с управляващите органи на оперативните програми по усвояването на средства от европейските фондове.

IV.3. Целеви групи

За да се оптимизират усилията за комуникация и разпространение, е важно да се идентифицират и дефинират целевите групи, заинтересовани от целия процес – от идентифициране на нуждите, планиране, изпълнение, наблюдение и отчитане на изпълнението. Причините за техния интерес може да е различен и може да бъдат личен или професионален.

Целевата аудитория ще се различава в зависимост от естеството на съобщението, което трябва да бъде съобщено и ще бъдат използвани подходящи инструменти за достигане и ангажиране на всяка аудитория. Заинтересованите страни са идентифицирани още на фазата на генериране на идеи за ПИРО на община Лясковец, като паралелно с това е осигурена прозрачност и достатъчна по вид и количество информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло. С това се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на плана. Една част от обществените структури участва във формулирането на приоритетите и мерките от плана и най-вече по осъществяването на контрол при последващото изпълнение на мерките при тяхната реализация. Основният показател за успеха на плана за развитие е до каква степен са удовлетворени очакванията на заинтересованите страни.

Целевите групи имат различна степен на разбиране, на готовност и компетентност да партнират. Някои от тях дори са слабо информирани за тези възможности и не са осъзнали ползите, които могат да се извлекат от такова партньорство. Няма опит за работа в партньорство и не разполагат с достатъчна информация за подобно участие. Други имат вече опит, но той не е систематизиран.

Комуникационната стратегия е насочена към няколко целеви групи.

A. Вътрешна целева група

Включва кмет и кметски екип, екипите за разработване, изпълнение и мониторинг на изпълнението на ПИРО на община Лясковец, общински служители и служители в общински дружества и предприятия.

➔ *Общинска администрация*

Служителите в общинската администрация са страна и едновременно с това преки участници, както в процеса на разработване на плана за развитие, така и при

изпълнението на приоритетите и мерките. Тясно задължение са дейностите по осигуряването на информация и публичност, както и по поддържането на добро взаимодействие и обратна връзка с другите целеви групи. В определени моменти, общинската администрация влиза и в ролята на бенефициент по реализацията на проекти, свързани с административния процес. Служителите в местната администрация са пряко свързани с цялостния процес по реализацията на местната политика и освен административни и логистични функции могат и трябва да изразяват отношение и по генерирането на стратегически и управленски идеи. Като преки участници и по служебни задължения в процесите по съставяне и изпълнение на плана, те могат да инициират идеи и действия, както и да идентифицират други заинтересовани лица.

⇒ *Общински съветници*

Общинските съветници са специфична целева група. Те имат двойна роля - веднъж като членове на колективния орган на местното самоуправление - Общинския съвет, утвърждават и приемат актове на Кмета на общината, свързани с местното развитие и втори път - като пълноправни граждани и представители на гражданското общество в управлението са длъжни да отстояват и да работят в полза на местния обществен интерес. Те притежават обща компетентност за решаване на всички местни въпроси.

В. Външна целева група

Включва граждани, бизнес предприемачи, архитекти, инженери, строители и браншовите организации, лица работещи в сферата на културата, образованието, здравеопазването, социалните услуги, свободни професии и др.

⇒ *Граждани*

Гражданското участие в процесите на вземане на решения по публичните политики е ново измерение в отношенията между управляващи и граждани. То се позовава на разбирането, че гражданите имат право да бъдат постоянен и самостоятелен участник във формирането на политики. Основно право на всеки европейски гражданин е правото на добра администрация и добро управление.

⇒ *Неправителствени организации (НПО)*

Неправителствените организации са изразител на обществени интереси, в повечето случаи отстояват и свои интереси, свои потребности и имат собствени претенции. Те са едновременно партньор на общината и потенциални бенефициенти. Опитът в работата по проекти, финансирани със средства на ЕС, показва, че неправителственият сектор често насърчава инициативи и създава идеи, които ангажират общината към тяхното осъществяване. Ето защо, те биват не само информирани за целите, приоритетите и мерките на плана за развитие, но и насърчавани да участват със свои предложения. Конкретни комуникационни действия се насочват към неправителствените организации, предоставящи

образователни, социални, културни услуги, туристическите сдружения и към други обществени субекти.

➔ *Бизнес субекти*

Макар и не пряко ангажирани с местното икономическо развитие, местните власти са най-силно заинтересовани от пълноценно прилагане на всички мерки от плана за развитие. Интересите на местната власт са свързани с осигуряването на възможности за социално-икономическо развитие и привличане на инвестиции. Бизнесът изисква различна степен на разбиране, готовност и компетентност за партньорство при осъществяването на комуникационната стратегия и при реализацията на конкретни мерките от плана за интегрирано развитие.

Някои от тези субекти дори не са информирани за тези възможности и не са осъзнали ползите, които могат да имат от такова партньорство. Важен аргумент за повишеното внимание спрямо тази целева група е възможността в плана за развитие да влязат проекти и мерки в подкрепа на създаването на публично-частно партньорство между администрацията и бизнеса. Това е силно въздействаща форма за повишаването на икономическата ефективност, чрез привличане на частния сектор и ограничаване на публичните разходи чрез разтоварване на общината от несвойствени дейности и финансиране.

IV.4. Дейности за постигане на целите

Инструментите за изпълнение на комуникационния план са разделени на три групи според тяхната конкретна цел:

Дейности	Инструменти	Цели и задачи
Събития публикации медиите	и в	Пресконференции
	и	Прессъобщения и обзори
		Брифинги (кратки пресконференции)

Дейности	Инструменти	Цели и задачи
	<i>Публикации в социалните мрежи и</i>	Използване на страниците на общината в социалните медии, както и други страници и групи, свързани с община Лясковец.
	<i>Интернет сайта на общината</i>	<p>Това е най-гъвкавият и лесно достъпен инструмент за комуникация със заинтересованите страни. Проектът на плана за развитие се публикува на Интернет страницата, като се осигуряват on-line възможности за обратна връзка - мнения, становища, съждения и предложения на заинтересованите страни. В рамките на общата комуникационна стратегия на страницата се публикуват задължително и последващите годишни отчети за изпълнението на ПИРО на община Лясковец.</p> <p>Интернет страницата се използва като средство за редовно предоставяне на актуална информация за оперативните програми, информация за общински фонд за подкрепа на местни инициативи за насърчаване на гражданското участие, информация за одобрени проекти, обяви за обществени поръчки и насоки за прилагане на мерките за информация и публичност.</p>
<i>Информационни срещи със целевите групи</i>	<i>Фокус – групи, граждански панели, семинари, експертни обсъждания и др.</i>	<p>Тази форма се използва периодично, най-вече преди вземането на решения, свързани с разработването и изпълнението на плана за развитие. В някои случаи на гражданите се предоставя възможност да изразят своите опасения и мнения по тях. Срещите се организират по инициатива на администрацията или по инициатива на определена целева група. Обявяват се предварително по основните комуникационни канали - печатни и електронни медии и на страницата на община Лясковец (https://www.lyaskovets.bg/)</p> <p>Протичането на срещите не следва специфични правила. Основната цел е да се даде възможност на колкото се може повече хора да изразят своето мнение. Начинът на провеждане е разнообразен - може да се започне с отворена презентация, след което да премине в дискусия в малки групи,</p>

Дейности	Инструменти	Цели и задачи
		с представяне на общите мнения от груповата работа.
	<i>Консултирането като форма на гражданско участие</i>	Това е процес, при който гражданите и представители на групи с общ интерес, коментират официални предложения и допринасят с участието си за генерирането на идеи и управленски решения.
	<i>Проучвания</i>	Проучванията се провеждат на отделни етапи: <ol style="list-style-type: none">1. При стартиране на разработването на ПИРО на Лясковец и цели събиране от заинтересованите страни на максимален брой виждания и становища относно проблемите, предизвикателствата и вижданията за развитие на общината през периода 2021-2027 г.2. По време на реализацията /периодични анкети/ на приоритетите и мерките от плана, с оглед установяване на удовлетвореността на заинтересованите страни от постигнатите резултати. Анкетирането се провежда с предварително подготвен инструментариум (анкетни карти).
	<i>Обществени обсъждания</i>	В рамките на разработването на ПИРО се провежда обществено обсъждане съгласно изисквания на закона.

V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

Прилагането на интегриран подход за планиране на регионалното и пространствено развитие на Община Лясковец дава отговор на набелязаните нужди и потенциал за развитие, изисква целите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействие с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината и отделните сектори на икономиката.

Зоните за прилагане на интегриран подход представляват обособена териториална структура (или сбор от обособени територии), със характерни черти или потенциал, където е възможно да се насочат целево усилия и ресурси.

Определянето на зоните е съобразено с извършения анализ на ситуацията, и установения потенциал за развитие, както на местно, така и на над-общинско ниво.

При определянето им са приложени следните условия:

- ⇒ Съгласуваност с предвиждания на ОУП за развитие на селищната мрежа в община Лясковец;
- ⇒ Обособената зона притежава еднородни характеристики, които са обвързани с идентифицираните нужди на местното население;
- ⇒ Зоната е територия, на която са идентифицирани приоритетни проекти;
- ⇒ Зоната е съвкупност от елементи, които имат потенциал за прилагане на интегриран подход за развитие на територията.

Определените зони не са приоритизирани, тъй като те са различни по своя характер, и има допълняемост между проектите, които биха засегнали дадена зона, и влиянието им върху населението, живеещо на територията на общината.

Зона 1. „Градски промишлени зони“

Специфика на зоната – Зоната обхваща съществуващите промишлени зони около гр. Лясковец, като се предвижда увеличаване на урбанизираните терени за производство, приоритетно в две основно направления – на юг от гр. Лясковец в посока военното предприятие „Аркус“ АД и в посока север към ж.п гара и летище Горна Оряховица. Обединяваща характеристика е наличието на инвеститорски интерес, съществуващата икономическа дейност в тях, и възможностите за нейното разширяване, съобразно наличните териториални ресурси.

Аргументация за избора – един от основните проблеми изтъкнат от жителите на града е свързан с липсата на работа и необходимостта и очакванията за

привличане на инвестициите. Създаването на условия за развитие на зоните около гр. Лясковец и изграждането на съпътстващата инфраструктура (отговорност на местната власт), цели да осигури основните базови условия, които да допринесат за повишаване на привлекателността на зоните и да засилят инвестиционния интерес от страна на частни субекти. Усилията в тази посока са унисон с предвидените значими регионални и национални проекти, които са предвидени да стимулират бизнес активността в региона. Стремешът за развитие на промишлените зони, допълнително се обуславя от необходимостта за задържане на младите хора живеещи в общината, като се осигурят възможности за професионално развитие и сигурни работни места.

Потенциал за прилагане на интегриран подход – в рамките на зоната, интегриран подход е възможно да се прилага с участието на местна власт (за техническа и довеждаща инфраструктура), икономически субекти (за модернизация на съществуващо производство, създаване на нови продукти, вкл. стартиране на нови предприемачески идеи), обвързване на бизнеса с образователната система, и подготовка на кадри според нуждите на местната икономика.

Зона 2 „Промислена зона – преработваща промишленост в с. Козаревец“

Специфика на зоната – зоната се характеризира с потенциал за развитие, като предлага възможност за затворен цикъл „местни суровини“ – „преработваща промишленост“. Основно място имат предприятия ще имат предприятия в използващи продукти произведени в селскостопанския сектор.

Аргументация за избора – Решаващо значение за определяне на зоната за развитие се пада на териториалното разположение на населеното място и съществуващите на неговата територия производства.

Потенциал за прилагане на интегриран подход – възможността за прилагане на интегрирания подход е свързан с участието на местна власт (за техническа и довеждаща инфраструктура, промяна на предназначението на земите, изработване на ПУП и др.) и икономически субекти (за модернизация на съществуващо производство, създаване/разширяване на нови производствени мощности).

Зона 3 „Култура, спорт и отдих“ – зоната включва следните под-зони

Под-зона 1: Гр. Лясковец – музей на Музей на гурбетчийското градинарство, Лесопарк, Манастир "Св. Петър и Павел" и Спортен комплекс „Михаил Алексиев“

Под-зона 2: с. Мерданя - разположени около съществуващ язовир и в близост до манастира „Св. Св. 40 мъченици“

Специфика на зоната – зоната включва две основни зони, които съчетават възможности за културно изживяване, отдих сред природата и активно преживяване. Тук се очаква да се развие потенциала на територията за отдих на местното население , като и да се създаде среда за привличане на гости извън общината.

Аргументация за избора – обособената територия на зоната е притегателно място за местното население и посетителите на общината. Допълването на различни елементи създават предпоставки за развитието на разнообразна среда, където успешно да се комбинират спорт, рекреация (функцията на язовира), природата и култура.

Потенциал за прилагане на интегриран подход – двете под-зони предполагат бъдещо развитие чрез инвестиции в нейните отделни компоненти, като създаването интегриран продукт е приложимо за всеки един от тях, напр. съчетаването на културни и спортни прояви, с образование и природосъобразни мерки за опазване на околната среда, и включването на културното наследство като инструмент за възпитание и развитие.

VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация на ПИРО има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Основните структурни елементи на програмата са мерките и дейностите / проектните идеи по съответните цели и приоритети на Плана.

В периода 2021-2027 г. се отчита съществена промяна на процеса на планиране, като ще се насърчава разработването на комплексни, интегрирани проекти, където участие имат различни организации (публични и частни, вкл. неправителствен сектор). Т.нар. подход на интегрирани териториални инвестиции също така подкрепя съседни общини да търсят възможности за инициативи, които ще имат въздействие на над-общинско ниво, или ще засегнат положително хората от повече от една община.

Тези възможности са отразени и при дефиниране на проектните инициативи и идеи, заложи в плана за реализация, като неговата структура е съобразена с изведените приоритети и мерки, като е осигурена комбинация между конкретни проекти и мерки, в чиято рамка ще се изпълняват по-малки, или все още недетайлизирани проекти.

Програмата за реализация е базирана на извършена прогноза за потенциалното достъпно или налично финансиране, и цели да осигури реалистичност на изпълнението, при съобразяване с идентифицираните нужди.

Източниците на финансиране на ПИРО 2021-2027 ще бъдат:

- 1) Собствени средства от общински бюджет (СБ)
- 2) Републикански бюджет, вкл. целеви субсидии (РБ)
- 3) Проекти, финансирани по различните Оперативни програми, действащи за периода 2014 -2020, вкл. такива в изпълнение, което ще завърши след 01.01.2021г.
- 4) Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за периода 2021-2027, в т.ч.
 - Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР)
 - Програма Региони в развитие 2021-2027 (ПРР)
 - Програма Околна среда 2021-2027 (ПОС)
 - Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 (ПКИП)
 - Програма Развитие на човешките ресурси 2021-2027 (ПРЧР)
 - Програма за образование 2021-2027 (ПО)
 - Водено от общността местно развитие (чрез МИГ) 2021-2023 и последващ период (ВОМР)
 - Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИИДИТ)
 - Програми за Европейско териториално сътрудничество (ЕТС)
 - Хоризонтални програми на ЕС, като Еразъм, Лайф и др. (ХП)
- 5) План за възстановяване и устойчивост, в т.ч. Фонд Декарбонизация (ПВУ)
- 6) Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" (ФЕЕВИ)
- 7) Национални програми (НДЕФ, Красива България, ПУДООС, АЗ, МОН и др.) – (НП)
- 8) Кредити на публични и частни юридически лица (Кт)

С оглед на периода, в който ПИРО е изготвен, списъка с потенциални източници на финансиране е възможно най-изчерпателен, но е възможно да бъде допълнен и с други източници, особено при промяна на политиката на Европейско или национално ниво, и при създаването на нови механизми или структури за финансиране / секторно въздействие.

Самата програма за реализация е представена в Приложение 1 съгласно утвърден формат, като неделима и съществена част от Програмата за реализация са и Приложение 1А – Приоритетни проекти, и Приложение 2 – Индикативна финансова таблица за изпълнение на ПИРО 2021-2027.

VII. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Интегрирането на въпросите, свързани с опазване на околната среда във всички сфери на човешката дейност и общественото развитие придобива все по-голяма актуалност поради изострянето на редица екологични проблеми, така и с по-широко разпространеното разбиране, че жизнените екосистеми, съхранените природни ресурси и здравословната околна среда са пряко свързани с качеството на живот за хората.

Общините имат важна роля в практическото осъществяване на политиката за околна среда. Като отражение на общоевропейската тенденция през последните години все повече се преотстъпват правомощия от централната на местните власти за дейности, свързани с подобряването на околната среда на регионално и местно равнище. Този процес на децентрализация се обуславя и от обстоятелството, че местните власти са най-добре запознати със състоянието и проблемите на околната среда на територията на съответната община и в много случаи са най-близо до адекватните решения.

Прилагането от общината на ефективни политики по околната среда и насърчаването на „нисковъглеродната“ икономика благоприятстват иновациите, създават нови пазари и работни места и повишават конкурентоспособността посредством по-висока ефективност на използването на ресурсите и създаване на нови инвестиционни възможности.

Планът за интегрирано развитие на община Лясковец 2021-2027 г. интегрира целите на европейската и национална политика в областта на околната среда и адаптиране към проблемите на климата, между които:

- ⇒ Законодателният пакет „Чиста енергия за всички европейци“;
- ⇒ Стратегия за вълна на саниране;
- ⇒ Стратегията за устойчива и интелигентна мобилност, като част от Европейския зелен договор;
- ⇒ Национална Стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие;

Предвидените дейности са съобразени със спецификата и отговорностите на община Лясковец и характерните особености на територията. Анализът идентифицира следните основни проблемни области по отношение на околната среда върху, които общината може да въздейства.

Таблица 6: Идентифицирани основни проблеми свързани с околната среда

Сектор	Идентифицирани проблемни области
Енергийна ефективност	⇒ Жилищните и публичните сгради се характеризират с високо енергийно потребление.
Води	⇒ Високи загуби на вода; ⇒ Липса на цялостно изградена канализационна мрежа в населените места и система за пречистване на отпадните води; ⇒ Основно водните тела и дерета се замърсяват с отпадъчни непречистени води от населението.
Управление на отпадъците	⇒ Наличие на нерегламентирани сметища

Идентифицираните проблеми оказват пряко въздействие върху качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения.

От друга страна, наблюдаваните климатични промени представляват сериозно предизвикателство пред общинското ръководство. Анализът показва, че основните рискове пред които е изправена общината, са свързани с:

- ⇒ Нарастване на рисковете от наводнения;
- ⇒ Сериозни засушавания и свързаните с тях проблеми;
- ⇒ Увеличаване на рисковете от активизиране на свлачищни процеси.

Тези рискове са пряк резултат от климатични промени, като ще окажат най-сериозно влияние върху:

- ⇒ обекти от земеделието;
- ⇒ обекти от горското стопанство;
- ⇒ рискове за човешкото здраве;
- ⇒ върху системите за водоснабдяване (питейно – битово и за напояване) - промяна на количествата и режима на водите.

Залегналата стратегия в Плана за интегрираното развитие на община Лясковец, отчита проблемите, свързани с околната среда и отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия. Визията и целите акцентират върху постигане на устойчиво развитие, посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал

на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване.

Стратегическата част обвързва идентифицираните проблеми в областта на околната среда и екологичните рискове, като акцентира в следните направления:

Сектори	Приоритет	Мярка	Финансово ресурси
Подобряване на енергийната ефективност	Приоритет 1: „Подобряване свързаността на жизнената среда“	Мярка 1.1: "Облагородяване облика, безопасността и сигурността на жизнената среда"	5,450,000
		Мярка 1.3: „Подобряване на комфорта и сигурността на обществените и жилищните сгради“	8,406,495
	Приоритет 3 „Устойчива среда за развитие на бизнес и професионалната и лична реализация“	Мярка 3.1 „Развитие и подобряване на бизнес средата	4,750,000
Общо енергийна ефективност			18,606,495
Подобряване на водоснабдителните и канализационни мрежи	Приоритет 2: „Съхранение на природните ресурси“	Мярка 2.1 „Подобрение на водоснабдителната и канализационна инфраструктура“	22,769,272
Подобряване на системата за управление на отпадъците	Приоритет 2: „Съхранение на природните ресурси“	Мярка 2.2 "Ефективно управление на отпадъците"	750,000
Прилагане на мерки за превенция на рисковете	Приоритет 2: „Съхранение на природните ресурси“	Мярка 2.3 „Намаляване на рисковете от климатичните промени“	690,000
ОБЩО РАЗМЕР НА ПРЕДВИДЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОКОЛНА СРЕДА И АДАПТАЦИЯ НА ПРОМЕНЕТЕ НА КЛИМАТА			42,815,767
ДЯЛ НА ПРЕДВИДЕНИТЕ СРЕДСТВА СПРЯМО ОБЩИЯ РАЗМЕР НА ИНДИКАТИВНИТЕ СРЕДСТВА В ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО			74.8%

VIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана, има за цел въз основа на събраната обективна информация и данни да отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

Индикаторите за наблюдение обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като се ползват два вида индикатори - за продукт и за резултат.

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период.

Възприетата система от индикатори включва и двата типа, като техния брой и структура е съобразена с необходимостта от извършване на ежегодното отчитане на изпълнението на ПИРО, както и с възможността да се извърши междинна оценка, при необходимост, ако се търси евентуална актуализация на плана.

За да може събирането на данни и техния анализ да се извършва от администрацията при приемливи разходи, е необходимо индикаторите да отговорят на следните критерии:

- ⇒ Да са приложими и съществени за измерване на целите /приоритетите/мерките, заложи в плана;
- ⇒ Да са проверими – необходимата информация да може да бъде набавена без допълнителни разходи;
- ⇒ Да са специфични към установените проблеми;
- ⇒ Да са сравними - има възможност за определяне на адекватна базова стойност.

Ето защо, при спазване на тези условия, набора от индикатори на ПИРО на община Лясковец 2021-2027 е сведен до няколко значими, съотнесени към целите на ПИРО, които отчитат въздействието на възприетата стратегия, и подходящо подбрани индикатори за продукт, оценяващи постигнатите конкретни резултати в определени сектори, представени в Приложение 3.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1 Програма за реализация на ПИРО на община Лясковец за периода 2021-2027 г.

Приложение № 1А Програма за реализация на ПИРО на община Лясковец за периода 2021-2027 г.

Приложение № 2 Индикативна финансова таблица на ПИРО на община Лясковец за периода 2021-2027 г.

Приложение № 3 Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО на община Лясковец за периода 2021-2027 г.